

- Bij de vaststelling van de jaarrekening worden bedragen die in de reserve bestemde budgetten worden gestort, direct weer beschikbaar gesteld.
- De raad machtigt het college om tot een bedrag van € 50.000 per jaar uitgaven te doen die ten laste van een bestemmingsreserve komen. De desbetreffende reserves worden expliciet genoemd in de begroting (zie lijst van bestemmingsreserves hieronder). Bestemmingsreserves die aan meerdere zaken uitgegeven kunnen worden, zijn niet in deze lijst opgenomen.
- De uitgaven moeten een direct verband hebben met het doel waarvoor de reserve is opgebouwd.
- In de eerstvolgende Burap neemt het college deze uitgaven op en vraagt de raad het desbetreffende budget formeel beschikbaar te stellen ten laste van de desbetreffende bestemmingsreserve.
- De raad stemt dus op voorhand in met deze procedure en formaliseert de uitgaven achteraf.

De lijst van bestemmingsreserves waarvoor dit in 2021 geldt is:

• Reserve Afvalstoffenheffing
• Reserve Openbare verlichting
• Reserve Speeltoestellen
• Reserve Bomen
• Reserve Groen
• Reserve Bossen

Voor onvoorziene uitgaven geldt hetzelfde als voor de bestemmingsreserves. De voorwaarden en werkwijze zijn als volgt:

- De raad machtigt het college om (per geval) tot een bedrag van € 25.000 incidentele uitgaven te doen die ten laste van de post onvoorziene uitgaven of het begrotingssaldo komen.
- In de eerstvolgende Burap neemt het college deze uitgaven op en vraagt de raad het desbetreffende budget formeel beschikbaar te stellen ten laste van onvoorzien of het begrotingssaldo.
- De raad stemt dus op voorhand in met deze procedure en formaliseert de uitgaven achteraf.

Ook deze afspraken zijn vastgelegd in de “Financiële Verordening gemeente Landerd 2018”.

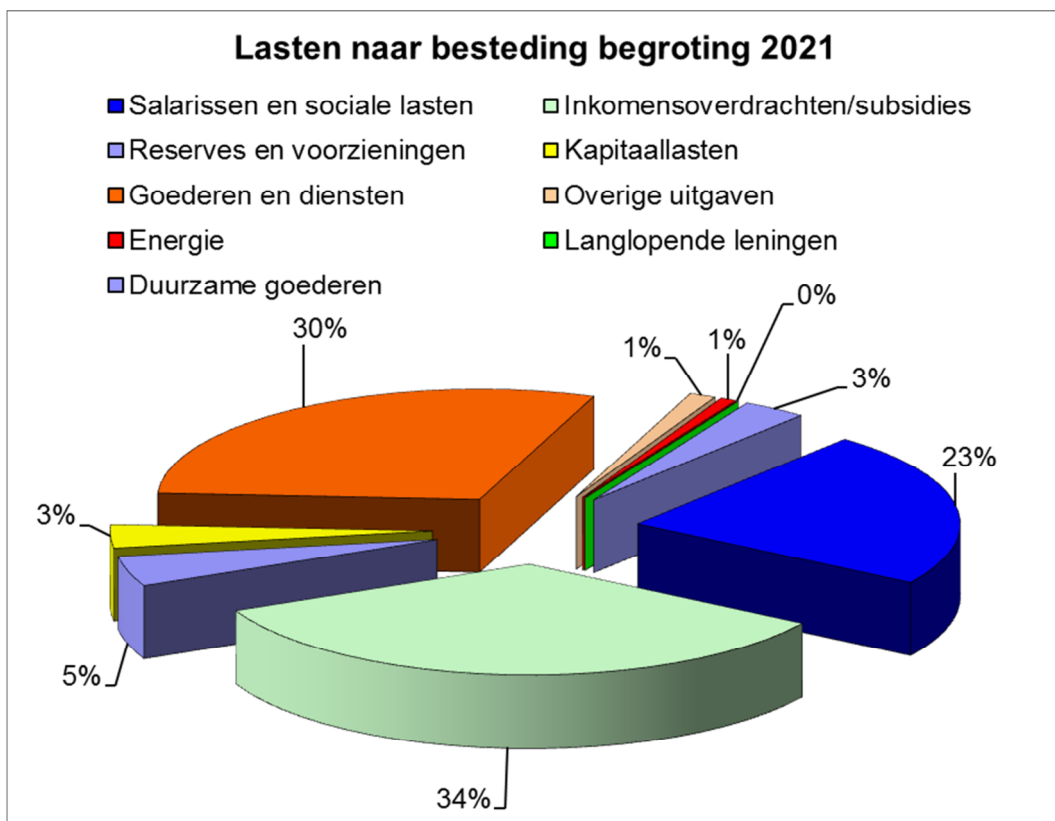
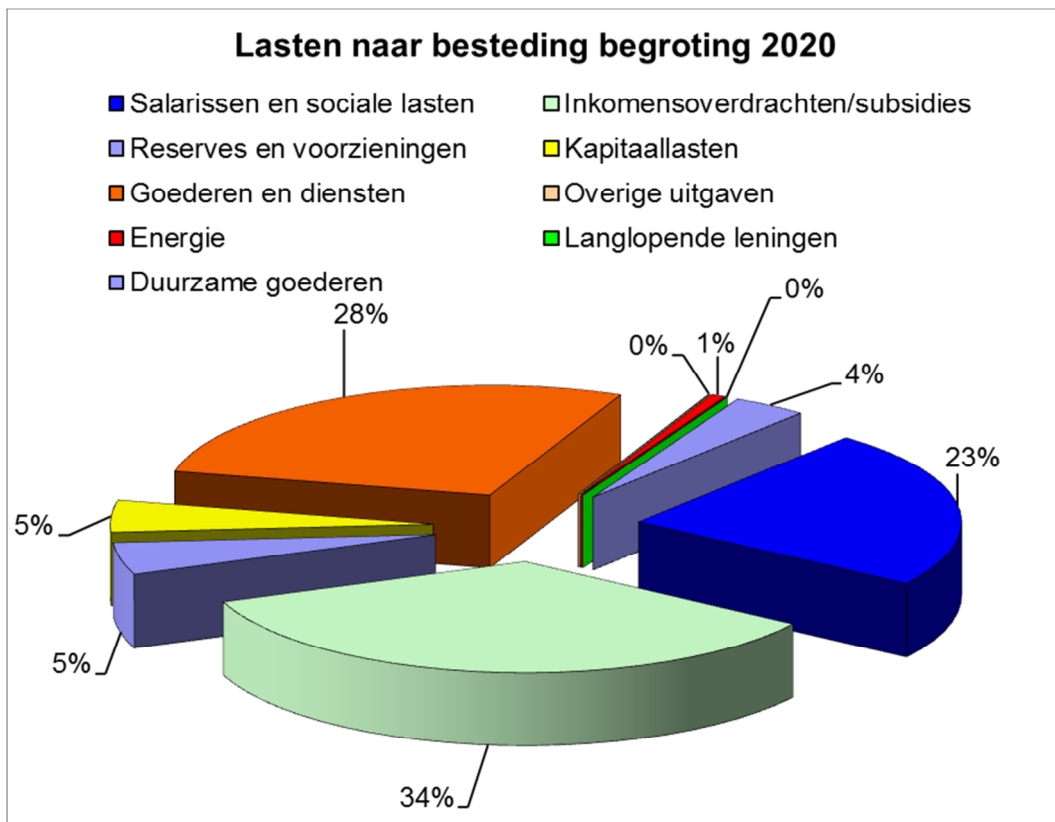
Tot slot is bij de vaststelling van de jaarrekening 2015 het volgende afgesproken over het naar voren halen van binnen de GREX geraamde budgetten:

- De budgetten worden beschikbaar gesteld volgens de eerste jaarschijf, net als in het verleden
- Budgetten mogen naar voren worden gehaald zonder voorafgaande toestemming van de raad als:
 - De uitgaven geraamd zijn binnen het complex
 - Er door het naar voren halen geen tekorten optreden binnen die totale uitgaven van het complex (hele looptijd complex)
 - Het college hierover de raad achteraf informeert bij een Burap of in de jaarrekening

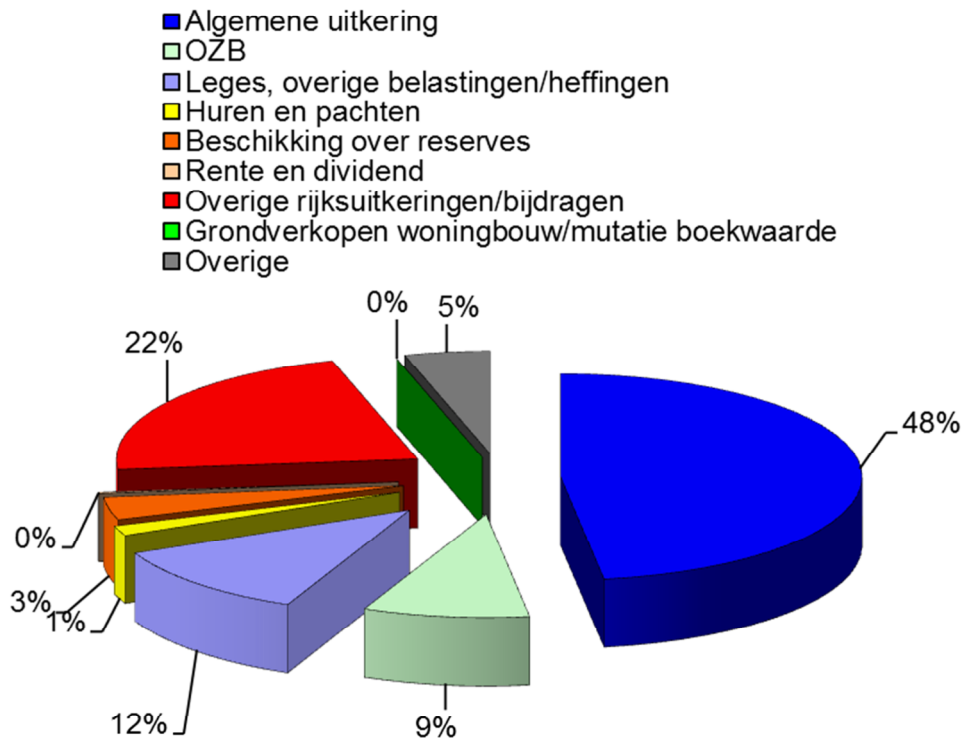
Ook deze afspraken zijn vastgelegd in de “Financiële Verordening gemeente Landerd 2018”.

Verloop baten en lasten 2020 – 2021

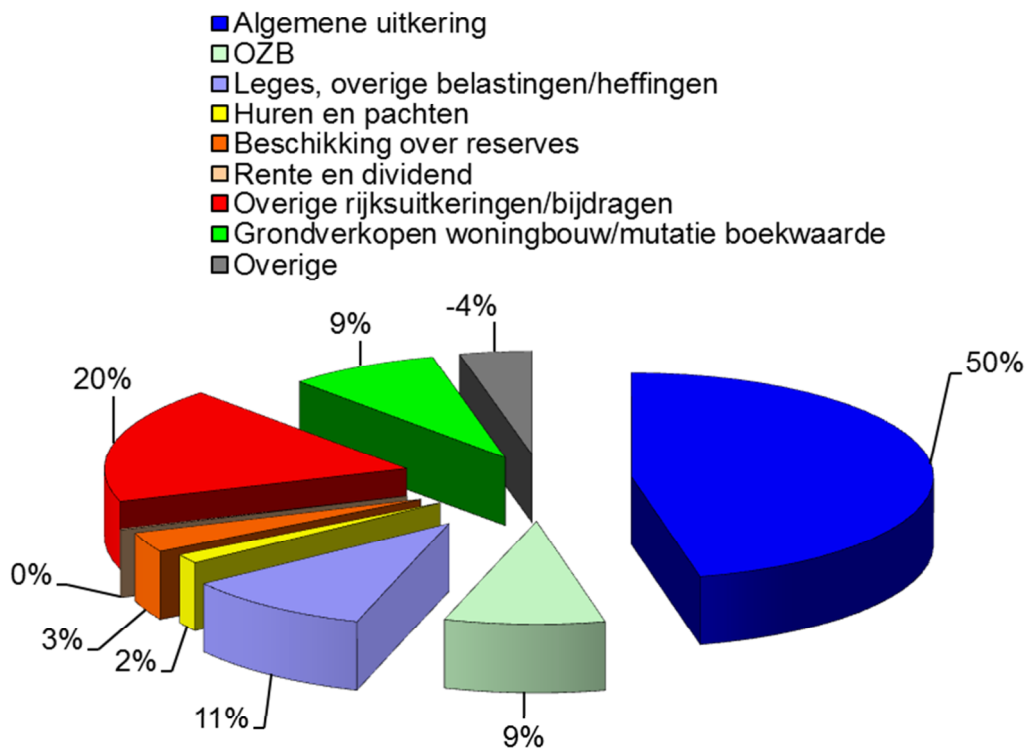
In onderstaande grafieken worden de lasten en baten over de jaren 2020 en 2021 procentueel weergegeven.

Baten naar besteding begroting 2020

Baten naar besteding begroting 2021

Overige

Vanaf 2004 schrijft het Rijk een zevental paragrafen als verplicht voor. Dit is in de nieuwe BBV gehandhaafd. Deze paragrafen zijn in deze begroting opgenomen. Deze paragrafen zijn:

- A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- B. Onderhoud kapitaalgoederen
- C. Financiering
- D. Bedrijfsvoering
- E. Verbonden partijen
- F. Grondbeleid
- G. Lokale heffingen

1. Veiligheid

Burgemeester Bakermans

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat openbare orde, veiligheid en crisisbeheersing, het verbeteren van de sociale veiligheid en de vermindering van criminaliteit en overlast.

Wat willen wij bereiken in 2021?	Wat doen wij daarvoor in 2021?	Effecten / prestaties
1. Vitale toekomstige vakantieparken	Na het afronden van de inventarisatie in 2020 en begin 2021 weten wij wat de exacte problematieken op de vakantieparken zijn. Naar aanleiding van deze inventarisatie gaan we samen met onze externe partners vanaf 2021 voor de recreatieparken Landerd maatwerkplannen maken om een oplossing te zoeken voor deze problematieken.	Recreatieparken worden meer geschikt om te recreëren. Indien nodig wordt er voor sommige recreatieparken gekeken naar transitie-mogelijkheden. Voor de problematieken zoals permanente bewoning, sociale zorg wordt een integrale oplossing gezocht.
2. Nieuwbouw dependance veiligheidsregio	Gemeente Landerd bevordert de vestiging van een onderdeel van de veiligheidsregio in het bestemmingsplan Voederheil	Landerd wordt naast de hoofdvestiging in Den Bosch de vestigingsplaats van de veiligheidsregio.
3. Acteren op signalen uit de samenleving die duiden op een gevoel van onveiligheid	Actief in gesprek gaan en blijven met inwoners en instanties die onveiligheid ervaren en/of constateren In acties ook duidelijk maken dat het thema "Veiligheid" als serieus onderwerp op de agenda van de gemeente staat	Bevorderen van het veiligheidsgevoel van de inwoners
4. De integriteit van het openbaar bestuur waarborgen	Bij de uitvoering van beleid invulling geven aan de wet BIBOB	In een vroegtijdig stadium risico's onderkennen bij de vergunningverlening

Beleidsindicatoren 2021

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Verwijzingen Halt	Per 10.000 inwoners 12-17 jaar	Bureau Halt	2017	107 jongeren	2018	93 jongeren	2019	137 jongeren
2.	Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	CBS	2017	0 diefstallen	2018	0 diefstallen	2019	0 diefstallen
3.	Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	CBS	2017	2,6 geweldsmisdrijven	2018	5,5 geweldsmisdrijven	2019	3,7 geweldsmisdrijven
4.	Diefstallen uit woningen	Per 1.000 inwoners	CBS	2017	2 diefstallen woningen	2018	3,9 diefstallen woningen	2019	3,9 diefstallen woningen
5.	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Per 1.000 inwoners	CBS	2017	4,6 vernielingen	2018	2 vernielingen	2019	4,1 vernielingen

Wat mag het kosten?

In tabel 1.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2021 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2020 t/m 2024 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2020 t/m 2024 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2020 t/m 2024 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2021 t/m 2024 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Veiligheid

Tabel 1.1		Baten en lasten Veiligheid					
		(bedragen in duizenden euro's)					
		Rekening	Begroting				
Lasten		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Taakveld:							
1.1	Crisisbeheersing	952	1.107	943	960	960	960
1.2	Openbare orde en veiligheid	415	481	477	343	343	209
Totaal lasten		1.367	1.589	1.419	1.303	1.303	1.170
Baten							
1.1	Crisisbeheersing	-91	-551	-7	-7	-7	-7
1.2	Openbare orde en veiligheid	-19	-15	-15	-15	-15	-15
Totaal baten		-110	-566	-21	-21	-21	-21
Saldo voor bestemming		1.257	1.022	1.398	1.282	1.282	1.148
Reserves:							
Onttrekkingen		-27	-148	0	0	0	0
Stortingen		0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		1.230	875	1.398	1.282	1.282	1.148

Financiële analyse 2020 → 2021

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing

In 2021 dalen de inkomsten met € 545.000 en dalen de lasten met € 170.000. Dit heeft te maken met:

- In 2020 zijn de brandweerkazernes verkocht aan de Veiligheidsregio Brabant Noord-Oost. Dit levert een incidentele bate op van € 545.000.
- Door de verkoop van de brandweerkazernes vervallen ook de kapitaallasten ad € 128.000 en daarnaast vervallen de vaste lasten voor de brandweerkazernes (€ 42.000).

Incidentele baten en lasten programma 1

Omschrijving (-/- = voordelig)	Programma	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Incidentele lasten					
Vitale toekomstbestendige vakantieparken	1	133.400	133.400	133.400	
Idem, dekking personeelskosten uit dit budget	1	-34.200			
Totaal incidentele lasten		99.200	133.400	133.400	0
Incidentele baten					
Totaal incidentele baten		0	0	0	0
Saldo incidentele lasten en baten		99.200	133.400	133.400	0

Zie voor verdere toelichting op de incidentele baten en lasten bijlage 5

2. Verkeer en vervoer

Wethouder Vereijken

Waar gaat dit programma over?

Het programma verkeer en vervoer omvat de aanleg en onderhoud van wegen en de openbare verlichting, de zorg voor veilige wegen en verkeersvoorzieningen, voldoende parkeergelegenheid in de kernen en een goed en toegankelijk openbaar vervoer.

Wat willen wij bereiken in 2021?	Wat doen wij daarvoor in 2021?	Effecten / prestaties
1. Kwalitatief goed wegennet	Vorbereiding uitvoering groot onderhoud en vervanging elementen en asfaltverhardingen 2022-2024	Onderhoudsmaatregelen worden toegepast waardoor de levensduur van de verharding wordt verlengd. Toegankelijkheid en veiligheid worden gewaarborgd.
2. Hoogwaardig openbaar vervoer	Reservering van onderhoudskosten	Instandhouding van de HOV-halte Zeeland. Toegankelijkheid en veiligheid worden gewaarborgd.
3. Aanpassen kop Runstraat	Aanpassen van de oversteek kop Runstraat	Vergroten van het veiligheidsgevoel en verbetering van de verkeersgeleiding.
4. Onderhoud civieltechnische kunstwerken	Uitvoering geven aan het kunstwerken beheerplan	Onderhoudsmaatregelen worden toegepast waardoor de levensduur van de kunstwerken wordt verlengd. Toegankelijkheid en veiligheid worden gewaarborgd.
5. Realiseren nieuwe Knuppelbrug	Vervanging bestaande loopbrug	Continuering toegankelijkheid en waarborgen veiligheid.
6. Geluidsarm asfalt Bergmaas	Aanbrengen geluidsarm asfalt traject Bergmaas tussen rotonde Panne koekenbakker en rotonde Voederheil voorzien van geluidsarm asfalt. Dit in combinatie met geplande onderhoudswerkzaamheden aan de asfaltverharding.	Onderhoudsmaatregelen worden toegepast waardoor de levensduur van de verharding wordt verlengd en tevens een reductie van het geluid. Verbetering van de leefbaarheid.

Beleidsindicatoren 2021

N.v.t.

Wat mag het kosten?

In tabel 2.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2021 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2020 t/m 2024 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2020 t/m 2024 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2020 t/m 2024 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2021 t/m 2024 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Verkeer en vervoer

Tabel 2.1		Baten en lasten Verkeer en vervoer (bedragen in duizenden euro's)					
		Rekening		Begroting			
Lasten		2019	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Taakveld:</i>							
2.1	Verkeer en vervoer	1.628	1.837	1.789	1.857	1.870	1.905
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens & waterwegen	0	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	8	10	11	11	11	11
Totaal lasten		1.636	1.848	1.800	1.869	1.881	1.916
Baten							
2.1	Verkeer en vervoer	-90	-34	-34	-34	-34	-34
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		-90	-34	-34	-34	-34	-34
Saldo voor bestemming		1.546	1.814	1.766	1.835	1.848	1.882
Reserves:							
Onttrekkingen		-40	-101	-77	-64	-64	-64
Stortingen		14	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		1.520	1.712	1.689	1.771	1.783	1.818

Financiële analyse 2020 → 2021

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

In 2021 dalen de lasten met € 48.000. Dit heeft te maken met:

- In 2020 is er een incidenteel budget opgenomen op de post beheer Civiel Technische Kunstwerken ad € 54.802. Dit budget is voor de Brug Vogelwikke en voor de inspectie, meerjarenplanning en groot onderhoud civieltechnische kunstwerken. Dit incidentele budget is in 2021 niet aanwezig.
- In 2022 en verdere jaren is stijgen de lasten. Dit komt voornamelijk door de kapitaallasten investering elementen en asfaltverhardingen (2022 t/m 2025)

Incidentele baten en lasten programma 2

Omschrijving (-/- = voordelig)	Programma	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Incidentele lasten					
Totaal incidentele lasten		0	0	0	0
Incidentele baten					
Dekking uit reserve OV voor extra aankopen OV	2	-13.000			
Totaal incidentele baten		-13.000	0	0	0
Saldo incidentele lasten en baten		-13.000	0	0	0

Zie voor verdere toelichting op de incidentele baten en lasten bijlage 5

3. Economie en toerisme

Wethouder Vereijken

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat het bevorderen van een evenwichtige veelzijdige economische en toeristisch-recreatieve structuur en werkgelegenheid.

Wat willen wij bereiken in 2021?	Wat doen wij daarvoor in 2021?	Effecten / prestaties
1. Werk maken van vrije tijd	Voortzetten van beleid op basis van beleidsplan 2016-2019	Bevordering van de toeristische en recreatieve uitstraling van de gemeente en actieve marketing van de toeristische functies
2. Routebureau Brabant	Coördinatie beheer en onderhoud van alle routes onder brengen bij het Routebureau Brabant	Recreatieve routes samen brengen onder een organisatie, hogere kwaliteit en meer uniformiteit
3. Realisatie uitkijkpunt in Uden	Met Uden het realiseren van een uitkijkpunt in de Maashorst op grondgebied van de gemeente Uden.	Het bevorderen van de recreatieve mogelijkheden in de nieuwe gemeente Maashorst.
4. Ondersteuning Platform Toerisme Landerd (PTL)	Invulling geven aan de samenwerkingsrelatie tussen de gemeente en PTL. We onderhouden op ambtelijk niveau intensief contact met de aanjager van PTL over lopende zaken en actuele ontwikkelingen die relevant zijn om de ambities van de gemeente en PTL waar te maken	Bevorderen van de toeristische functie binnen de gemeente en het bevorderen van de betrokkenheid van ondernemers en inwoners bij de ontwikkeling van de toeristische functie van de gemeente Landerd

Beleidsindicatoren 2021

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Funciemenging	Percentage	LISA	2017	49,1%	2018	50,0%	2019	49,8%
2.	Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	2017	129,5 bedrijven	2018	113,9 bedrijven	2019	139,2 bedrijven

Toelichting:

Ad. 1: De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Wat mag het kosten?

In tabel 3.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. In de bijlagen van de programmabegroting 2021 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2020 t/m 2024 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2020 t/m 2024 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2020 t/m 2024 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2021 t/m 2024 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Economie en toerisme

Tabel 3.1		Baten en lasten Economie en toerisme					
		(bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		Rekening	Begroting				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Taak veld:							
3.1	Economische ontwikkeling	22	57	36	35	35	35
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	170	198	772	85	9	9
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	22	32	27	22	22	22
3.4	Economische promotie	299	347	286	316	321	321
Totaal lasten		513	634	1.121	458	386	386
Baten							
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-517	-204	-777	-98	-21	-21
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	-8	-8	-8	-8	-8	-8
3.4	Economische promotie	-435	-405	-405	-405	-405	-405
Totaal baten		-960	-616	-1.189	-511	-434	-434
Af:	Baten via algemene dekkingsmiddelen	347	391	391	391	391	391
	Baten exclusief algemene dekkingmiddelen	-613	-226	-799	-120	-43	-43
Saldo voor bestemming		-99	408	322	338	343	343
Reserves:							
	Onttrekkingen	-192	-129	0	0	0	0
	Stortingen	23	0	12	5	1	0
Saldo na bestemming		-268	279	334	343	344	343

Financiële analyse 2020 → 2021

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

De lasten van taakveld 3.1 Economische ontwikkeling nemen ten opzichte van 2020 met € 21.000 af in 2021. Dit komt doordat:

- In 2020 zit een eenmalige last van € 5.000 voor aanleg drinkwater punten en een eenmalige last ad € 2.000 economische stimulering.
- In 2021 is minder inhuur personeel geraamd dan in 2020 ad € 14.000.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De lasten stijgen met € 574.000. Dit heeft te maken met:

- Dat in 2021 wordt gestart om Voederheil II woonrijp te maken. Hierdoor stijgen de lasten in 2021 met € 574.000.

De baten stijgen met € 573.000. Dit heeft te maken met:

- Dat we verwachten in 2021 ook de eerste percelen te kunnen verkopen voor een bedrag van € 486.000. In 2020 zijn geen verkopen geraamd.

Taakveld 3.4 Economische promotie

De lasten op dit taakveld dalen met € 61.000. Dit heeft onder andere te maken met:

- De incidentele overheveling van de jaarrekening 2019 naar 2020. Dit betreft een restant incidenteel budget toerisme ad € 68.000 voor 2020.
- Extra budget van € 20.000 voor toeristisch beleid uit de 1ste Burap 2020.
- Een lagere toerekening van de interne uren ad € 27.000.

Incidentele baten en lasten programma 3

N.v.t.

4. Onderwijs

Wethouder Van Rinsum

Waar gaat dit programma over?

Het programma onderwijs omvat de zorg voor de onderwijshuisvesting voor alle scholen en daarnaast de zorg voor het openbaar onderwijs, het ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid, het arrangement "spelen en ontwikkelen" en voorschoolse educatie.

Wat willen wij bereiken in 2021?	Wat doen wij daarvoor in 2021?	Effecten / prestaties
1. Een betere samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp	Uitvoering geven aan het projectplan 'Verbinding Jeugdhulp en Onderwijs'.	Er zijn structurele, meerjarige afspraken over inzet jeugdhulp in past op het voortgezet onderwijs. Afspraken over passend onderwijs en leerlingenvervoer School is werkplaats voor jeugdhulp
2. Uitbreiding Voor- en Voegschoolse Educatie (VVE)	Uitvoering geven aan de afspraken zoals opgesteld in de uitvoeringsnotitie rondom de herinrichting van VVE per augustus 2020	Kwalitatief hoogwaardige VVE wordt in iedere kern uitgebreid van 10 naar 16 uur per week

Beleidsindicatoren 2021

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Absoluut verzuim	Per 1.000 leerlingen	Ingrado	2017	3,35 leerlingen	2017	3,35 leerlingen	2017	3,4 leerlingen
2.	Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	Ingrado	2017	8,80 leerlingen	2017	8,80 leerlingen	2018	9 leerlingen
3.	Voortijdse schoolverlaters	Percentage deelnemers aan VO en MBO onderwijs	DUO	2016	1,2% van de leerlingen	2017	1,2% van de leerlingen	2018	0,8 van de leerlingen

Toelichting:

Ad. 1: Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen leeftijd 5-18 jaar.

Ad. 2: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen leeftijd 5-18 jaar.

Ad. 3: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Wat mag het kosten?

In tabel 4.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. In de bijlagen van de programmabegroting 2021 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2020 t/m 2024 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2020 t/m 2024 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2020 t/m 2024 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2020 t/m 2024 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Onderwijs

Tabel 4.1		Baten en lasten Onderwijs (bedragen in duizenden euro's)					
		Rekening	Begroting				
Lasten		2019	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Taakveld:</i>							
4.1	Openbaar onderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	648	702	696	694	693	688
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	523	536	527	522	522	522
Totaal lasten		1.171	1.238	1.223	1.216	1.214	1.210
Baten							
4.1	Openbaar onderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	-202	-200	-190	-190	-190	-190
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-118	-144	-144	-144	-144	-144
Totaal baten		-320	-344	-334	-334	-334	-334
Saldo voor bestemming		851	893	889	882	880	876
Reserves:							
	Onttrekkingen	-185	-187	-186	-186	-186	-186
	Storting	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		666	706	703	696	694	690

Financiële analyse 2020 → 2021

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken

In 2021 dalen de lasten met € 9.000. Dit heeft te maken met:

- De daling van de vervoerskosten voor de Taalklas ad € 16.400. Het aantal te vervoeren leerlingen is aan het begin van het schooljaar 2020/2021 gedaald.
- De kosten voor het gymvervoer stijgen met € 2.000.
- De eenmalige lasten voor de aanbesteding van het leerlingenvervoer ad € 5.000 in 2021.

Incidentele baten en lasten programma 4

N.v.t.

5. Sport, cultuur, recreatie en natuur

Wethouder Van Rinsum
Wethouder Vereijken (accommodaties, recreatie en natuur)
Burgemeester Bakermans (Landerdse omroepstichting)

Waar gaat dit programma over?

Dit programma omvat het initiëren en in stand houden van voorzieningen op de gebieden kunst, cultuur, sport en het beschermen van een aantal cultuurhistorische gebouwen. Tevens omvat het alle groene onderdelen van het gemeentelijke takenpakket waaronder beleid, aanleg, beheer en onderhoud van openbaar groen, speeltuinen en dierenparken, landschap en bossen. Ook het taakveld natuur hoort bij dit programma.

Wat willen wij bereiken in 2021?	Wat doen wij daarvoor in 2021?	Effecten / prestaties
1. Beperken geluidsoverlast	Verstrekken van een bijdrage aan crossterrein Zevenbergen voor realisatie van een geluidswal.	Regionaal crossterrein beschikbaar houden en beperken geluidsoverlast omwonenden
2. Efficiënte exploitatie Dorpshuizen	Zorgen voor duurzaam gebruik (energie). In gesprek met beheerders werken we aan beter energiemanagement en zorgen we voor verduurzaming. Zorgen voor toekomstbestendige organisatie. In samenwerking met dorpsinitiatieven en stichtingen werken we aan een nieuwe organisatie voor onze dorpshuizen.	- Minder energiegebruiken in de dorpshuizen - Vernieuwde exploitatieplannen in uitvoering brengen.
3. Verbreding cultuur bij onze jongeren	In 2017 zijn de scholen gestart met de Cultuurloper om het cultuuronderwijs structureel te verbeteren. Het programma is in 2020 afgelopen. Om te zorgen dat we de gewenste effecten realiseren is het nodig om ook deel te nemen aan het programma cultuur met Kwaliteit 2021 - 2024.	Cultuuronderwijs structureel verbeteren
4. Stimuleren realisatie Natuur Netwerk Brabant (NNB)	Extra inzetten op versterking NNB gebieden door middel van natuurrealisatie.	Vergroten van aantrekkelijkheid van NNB gebieden voor natuur, toerisme en recreatie. Tegengaan van droogte en hitte stress.
5. Inrichting nieuwe besturing en uitvoeringsorganisatie Maashorst in Uitvoering (MIU)	Afronding uitwerking en juridische doorverlating van de governance.	Continuïteit in het beheer en ontwikkeling van de Maashorst.
6. Uitvoering Lokaal sportakkoord	Budget (€ 10.000) vanuit het Rijk beschikbaar stellen voor de uitvoering van het lokaal sportakkoord, welke in 2020 wordt opgeleverd.	Versterking van het lokale sport- en beweegklimaat.

Beleidsindicatoren 2021

				Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021	
	Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Niet-sporters	Percentage	RIVM en CBS	2016	43,4% van de inwoners	2016	43,4% van de inwoners	2016	43,4% van de inwoners

Toelichting:

Ad. 1: Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

Wat mag het kosten?

In tabel 5.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2021 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2020 t/m 2024 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2020 t/m 2024 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2020 t/m 2024 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2021 t/m 2024 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Sport, cultuur, recreatie en natuur

Tabel 5.1		Baten en lasten Sport, cultuur, recreatie en natuur (bedragen in duizenden euro's)						
Lasten		Rekening	Begroting					
		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Taakveld:</i>								
5.1	Sportbeleid en activering	486	481	300	298	298	298	298
5.2	Sportaccomodaties	808	959	1.107	1.016	1.015	1.013	1.012
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	140	166	163	163	163	163	163
5.4	Musea	17	15	18	18	18	18	18
5.5	Cultureel erfgoed	64	79	79	71	71	71	71
5.6	Media	392	397	404	404	404	404	404
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.355	1.857	1.824	1.618	1.575	1.489	1.488
Totaal lasten		3.262	3.956	3.896	3.588	3.544	3.456	3.454
Baten								
5.1	Sportbeleid en activering	-118	-88	-91	-91	-91	-91	-91
5.2	Sportaccomodaties	-137	-115	-224	-240	-240	-240	-240
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-8	-8	-12	-12	-12	-12	-12
5.4	Musea	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0
5.5	Cultureel erfgoed	0	-7	-7	-7	-7	-7	-7
5.6	Media	0	0	0	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-226	-161	-129	-131	-133	-133	-133
Totaal baten		-488	-378	-462	-481	-483	-483	-483
Saldo voor bestemming		2.774	3.577	3.433	3.107	3.061	2.973	2.971
Reserves:								
Onttrekkingen		-368	-574	-300	-123	-123	-62	-62
Stortingen		21	75	39	38	38	37	37
Saldo na bestemming		2.427	3.078	3.173	3.022	2.976	2.948	2.946

Financiële analyse 2020 → 2021

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

In 2021 dalen de lasten met € 181.000. Dit heeft te maken met:

- In 2020 worden eenmalige subsidies uit het Stimuleringsbudget van € 165.000 toegekend.
- De lasten voor de sportformateur voor het lokale Sportakkoord ad € 15.000 komen te vervallen in 2021. De inkomsten van het Rijk voor deze sportformateur ad € 15.000 vervallen ook in 2021.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

De lasten stijgen in 2021 met € 148.000. Dit heeft te maken met:

- De eenmalige bijdrage aan Crossterrein de Peel ad € 200.000. Voorheen zijn er kapitaallasten opgenomen voor een investering van € 200.000. Omdat het een investering in een eigendom van een derde betreft mag dit op basis BBV-regels niet worden geactiveerd maar moet deze last in een keer worden genomen.
- In 2020 worden eenmalig lasten ad € 35.000 gemaakt voor het aanbrengen van kantplanken bij de kunstgrasvelden bij diverse sportaccommodaties.
- In 2020 wordt voor het laatste jaar € 18.000 afgeschreven op een kunstgrasveld. De vervanging van het kunstgrasveld is eerder gestart waardoor de kapitaallasten voor het vervangen van het kunstgrasveld ook in 2020 zijn begroot.

De stijging in de lasten vanaf 2022 wordt veroorzaakt door de realisatie (kapitaallasten) en ingebruikname (exploitatiekosten) van de Accommodatie Sport en Spel Reek.

In 2021 stijgen de baten met € 109.000. Dit heeft te maken met de eenmalige vrijval van de onderhoudsvoorzieningen voor voetbalaccommodatie Achilles Reek en Gymzaal Reek. Dit in verband met ingebruikname Accommodatie Sport en Spel Reek begin 2022.

De stijging in de baten vanaf 2022 wordt veroorzaakt door de huurinkomsten en verwachte inkomsten Specifieke Uitkering Stimulering Sport voor de Accommodatie Sport en Spel Reek.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

De lasten dalen in 2021 met € 33.000. Dit heeft voor het grootste deel te maken met:

- De voorziening bossen is in de jaarrekening 2019 opgeven. Deze uitgaven op de exploitatie vervallen (€ 20.000). Dit bedrag wordt nu gestort in de reserve bossen.

In de jaren daarop dalen de lasten met circa € 206.000. Dit heeft te maken met:

- De lasten voor versterking NNB gebieden dalen met € 60.000. Dit is een incidentele last voor 2021 en 2022.
- Minder lasten voor verrekening met investering Landschapsbeleidsplan ad € 100.000.
- Incidentele last in 2021 voor extra vervanging speeltoestellen ad € 31.000. Deze vervalt in 2022.

Incidentele baten en lasten programma 5

Omschrijving (-/ = voordelig)	Programma	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Incidentele lasten					
Impuls groenstructuur	5	10.000			
Crossterrein de Peel	5	200.000			
Versterking NNB gebieden	5	130.000	80.000		
Frictiekosten De Maashorst	5	25.000	25.000	25.000	
Totaal incidentele lasten		365.000	105.000	25.000	0
Incidentele baten					
Buurtsportcoach (reserve stimulering sport)	5	-47.815	-20.791		
Dekking uit reserve groen voor lasten op de exploitatie	5	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000
Dekking uit reserve bomen voor lasten monumentale bomen van de toekomst	5	-10.000			
Dekking uit reserve speeltoestellen voor vervanging	5	-31.000			
Vrijval voorziening Sport en Spel Reek aanvullend	5	-64.768			
Totaal incidentele baten		-166.583	-33.791	-13.000	-13.000
Saldo incidentele lasten en baten		198.417	71.209	12.000	-13.000

Zie voor verdere toelichting op de incidentele baten en lasten bijlage 5

6. Sociaal domein

Wethouder Van Rinsum
Wethouder Vereijken (accommodaties)

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over de gemeentelijke taken in het brede sociaal domein. Met name de door het rijk overgedragen taken vormen hiervan het hart, maar ook de beleidsterreinen die hiermee directe raakvlakken hebben zijn in dit programma opgenomen.

Wat willen wij bereiken in 2021?	Wat doen wij daarvoor in 2021?	Effecten / prestaties
1. Consultatiebureaus jeugdgezondheidszorg	Sluiten van het consultatiebureau locatie de Morgenzon.	Voldoen aan de Huisvestingsnota van de GGD (max 10 km reizen). Het exploiteren van 1 consultatiebureau is efficiënter, daarnaast besparing op huisvestingskosten.
2. Nieuwe toegang jeugd	Meer inzetten op preventie / groepswork / lichte opvoedondersteuning	Verminderen van gespecialiseerde jeugdhulp. Een gemeenschap creëren waar iedereen kan mee doen, meetelt en gelooft in zijn mogelijkheden.
3. Inkoop jeugdhulp	Eind 2020 wordt opnieuw de procedures voor de inkoop voor jeugdhulp vanaf 2022 opgestart. Uitvoering geven aan onderdelen van de nieuwe inkoop, zoals beschikken op basis van nieuw productenboek.	Continuïteit van zorg waarborgen Jeugdigen krijgen de best passende hulp, zo dichtbij en doelmatig mogelijk.
4. Inkoop WMO, beschermd wonen	Lokale uitwerking van de regionale ontwikkelagenda voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.	Lokale impact-analyse waarin de financiële consequenties worden meegenomen.
5. Samen Landerd Samen Beter	Verdere uitwerking doelstellingen en implementatie activiteiten. Onderzoek mogelijkheden tot inbedding SLSB in nieuwe gemeente Maashorst.	Preventieve activiteiten 4 thema's: 1. Drugsgebruik 2. Stress als gevolg van mantelzorg 3. Stress als gevolg van opvoeding 4. Eenzaamheid Koers SLSB richting (visie op zorg/preventie) nieuwe gemeente bepalen.

Beleidsindicatoren 2021

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Banen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	2017	603,5 banen	2018	613 banen	2019	640,7 banen
2.	Jongeren met een delict voor de rechter	Percentage 12-21 jarigen	Verwey Jonker Inst.	2015	0,51 van de jongeren	2015	0,51 van de jongeren	2015	1% van de jongeren
3.	Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Inst.	2015	2,15 van de kinderen	2015	2,15 van de kinderen	2018	4% van de kinderen
4.	Netto arbeidsparticipatie	Percentage van werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking	CBS	2017	68,5 werkzaam	2018	69,6 werkzaam	2019	70,9% werkzaam
5.	Werkloze jongeren	Percentage 16-22 jarigen	Verwey Jonker Inst.	2015	0,45 van de jongeren	2018	0 van de jongeren	2018	2% van de jongeren
6.	Personen met een bijstandsuitkering	Per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	CBS	2017	16,4 personen	2018	16,3 personen	2019	13,6 personen
7.	Lopende re-integratie voorzieningen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	CBS	2017	23,6 re-integratievoorzieningen	2018	12,9 re-integratievoorzieningen	2019	9,2 re-integratievoorzieningen
8.	Jongeren met jeugdhulp	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2017	12,8% van de jongeren	2018	11,5% van de jongeren	2019	12,3% van de jongeren
9.	Jongeren met jeugdbescherming	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2017	1% van de jongeren	2018	1,3% van de jongeren	2019	1% van de jongeren
10.	Jongeren met jeugdreclassering	Percentage van alle jongeren 12-23 jaar	CBS	2017	Gegevens niet beschikbaar	2018	Gegevens niet beschikbaar	2019	Gegevens niet beschikbaar
11.	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Per 10.000 inwoners	GMSD	2017	Gegevens niet beschikbaar	2018	Gegevens niet beschikbaar	2019	320 inwoners

Toelichting:

Ad. 4: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.

Wat mag het kosten?

In tabel 6.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2021 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2020 t/m 2024 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2020 t/m 2024 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2020 t/m 2024 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2021 t/m 2024 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Sociaal domein

Tabel 6.1		Baten en lasten Sociaal Domein (bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		Rekening	Begroting				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Taak veld:							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.138	2.245	1.940	2.263	2.249	2.258
6.2	Wijkteams	585	607	582	521	520	520
6.3	Inkomensregelingen	2.679	2.692	2.843	2.842	2.839	2.839
6.4	Begeleide participatie	1.995	1.889	1.852	1.708	1.599	1.548
6.5	Arbeidsparticipatie	175	207	250	322	322	322
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	247	295	286	286	286	285
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.054	2.109	2.339	2.339	2.339	2.339
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.827	3.739	4.035	4.001	4.001	4.001
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	352	254	257	258	258
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	363	621	420	420	420	420
Totaal lasten		14.065	14.757	14.802	14.959	14.832	14.790
Af:	Lasten via algemene dekkingsmiddelen	-45	-38	-44	-44	-44	-44
	Lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen	14.020	14.719	14.758	14.915	14.789	14.746
Baten							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-244	-245	-323	-1.343	-383	-383
6.2	Wijkteams	0	0	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	-2.083	-2.176	-2.081	-2.076	-2.076	-2.076
6.4	Begeleide participatie	-15	-10	-10	-10	-10	-10
6.5	Arbeidsparticipatie	-8	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-106	-50	-50	-50	-50	-50
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-32	-32	-32	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-105	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		-2.593	-2.513	-2.495	-3.479	-2.519	-2.519
Saldo voor bestemming		11.426	12.206	12.263	11.436	12.270	12.227
Reserves:							
Onttrekkingen		-410	-426	0	-25	-25	-25
Stortingen		0	0	0	960	0	0
Saldo na bestemming		11.016	11.780	12.263	12.372	12.245	12.202

Financiële analyse 2020 → 2021

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

De daling van de lasten in 2021 van € 305.000 heeft onder andere te maken met:

- In 2021 zijn middelen € 20.000 geraamd t.b.v. invoering en uitvoering van de nieuwe wet Inburgering per 1-7-2020. Deze zijn door het Rijk bij de meicirculaire 2020 beschikbaar gesteld.
- In 2020 zijn budgetten beschikbaar gesteld voor verhoging taalniveau statushouders € 45.000.
- De vervoersvoorziening collectief vervoer stijgen in 2021 met € 12.000.
- In 2020 is een bedrag beschikbaar gesteld t.b.v. het eenmalig op orde brengen van Ons Welzijn € 30.000.
- De incidentele budgetten van de burgerparticipatie/maatschappelijke agenda zijn in 2021 € 55.000 lager dan in 2020. Het gaat hier om het opstellen van een dorpsontwikkelingsplan en de uitvoering van de doe-democratie.
- In 2020 is voor gevelherstel Ambianz een bedrag geraamd € 53.000.
- In 2020 zijn extra middelen ad € 75.000 voor burgerparticipatie met als doel ondersteuning van het proces Phoenix 2.0, als impuls voor opkomende burgerinitiatieven en waar mogelijk ook ten behoeve van ontwikkelingen in het kader van de Regiodeal Noordoost Brabant.
- Vanwege de voorgenomen investeringen Dorpshuis Zeeland zijn de kapitaallasten (rente) met € 30.000 toegenomen t.o.v. 2020
- De doorbelasting van de directe salarislaster is op dit taakveld verlaagd met circa € 109.000.

De stijging van de baten € 78.000 heeft vooral te maken met de eenmalige vrijval € 73.000 van de onderhoudsvoorzieningen voor het jeugdhuis Rekelhof Reek. Dit in verband met ingebruikname Accommodatie Sport en Spel Reek begin 2022.

Taakveld 6.2 Wijkteams(toegang jeugd)

De oorzaak van de daling van de lasten in 2021, per saldo € 25.000, is een lagere doorbelasting van de directe salariskosten en hogere doorbelasting kosten inhuur personeel.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

De stijging van de lasten in 2021 van € 151.000 heeft onder andere te maken met:

- Door actualisatie van de budgetten hebben de volgende mutaties plaatsgevonden: loonkostensubsidie nadeel € 70.000, participatiewet nadeel € 42.000, IOAW voordeel € 15.000, IOAZ voordeel € 20.000 en bijzondere bijstand nadeel € 15.000.
- De doorbelasting van de directe salarislaster is op dit taakveld verhoogd met circa € 60.000.

De verlaging van de baten met € 95.000 heeft te maken een lagere raming aflossing leenbijstand € 17.000 en een lagere uitkering BUIG van € 77.000. De raming BUIG is gebaseerd op de laatste beschikking Buig die (door het rijk) naar beneden is bijgesteld.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Als gevolg van een lagere uitkering voor Sociale Werkvoorziening (basis meicirculaire 2020) wordt er ook minder doorbetaald aan het Werkvoorzieningsschap.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

De stijging van de lasten in 2021 van € 43.000 heeft voornamelijk te maken met dat de AGR-reserve welke de gemeente jaarlijks ontvangt van IBN en wordt ingezet voor re-integratietrajecten, op 1 januari 2021 bijna is uitgeput.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

De doorbelasting van de directe salarislaster is op dit taakveld verlaagd met circa € 10.000.

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

De stijging van de lasten in 2021 van € 230.000 heeft onder andere te maken met:

- Zorg in Natura € 90.000 nadelig, toename i.v.m. invoering abonnementstarief Wmo en vergrijzing.
- ZIN begeleiding € 133.000 nadelig, groter beroep als gevolg van de extra muralisering van de ggz en de invoering van de WvGGZ per 1 januari 2020
- De doorbelasting van de directe salarislasteren is op dit taakveld verhoogd met circa € 7.000.

Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

De stijging van de lasten in 2021 van € 296.000 heeft onder andere te maken met:

- In 2020 is ten behoeve van de transformatie-opgaven jeugd een bedrag geraamd van € 209.000.
- De incidentele uitvoeringskosten van de RIOZ Den Bosch zijn ten opzichte van 2020 met € 14.000 gedaald.
- De bijdrage van de gemeente Landerd m.b.t. de gespecialiseerde inkoop Jeugd bedraagt € 3.998.000, een stijging ten opzichte van 2020 met € 200.000, vanwege hogere indexering en kosten inkoop jeugdzorg. Dit komt tot uitdrukking op de taakvelden 6.72 (nadeel € 401.000) en taakveld 6.82 (voordeel € 200.000).
- De doorbelasting van de directe salarislasteren is op dit taakveld in 2021 verhoogd met circa € 117.000.

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

De verlaging van de lasten in 2021 van € 98.000 heeft onder andere te maken met:

- In 2020 is de ontvangen reserve Beschermd Wonen van de centrumgemeente € 105.000 geoormerkt voor de organisatie en lokale uitvoering.
- De doorbelasting van de directe salarislasteren is op dit taakveld verhoogd met circa € 4.000.

Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

De bijdrage van de gemeente Landerd m.b.t. de gespecialiseerde inkoop Jeugd bedraagt € 3.998.000, een stijging ten opzichte van 2020 met € 200.000, vanwege hogere indexering en kosten inkoop jeugdzorg. Dit komt tot uitdrukking op de taakvelden 6.72 (nadeel € 401.000) en taakveld 6.82 (voordeel € 200.000).

Incidentele baten en lasten programma 6

Omschrijving (-/ = voordelig)	Programma	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Incidentele lasten					
Verkoop Vlashoeve	6		325.000		
Verkoop Garf	6		635.000		
Uitvoering dorpsinitiatieven	6	30.000			
Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	6	32.000			
Jeugd, incidentele uitvoeringskosten	6	2.307			
Subsidie Dorpshuis Zeeland	6	2.500	2.500		
Subsidie dorpshuizen	6	25.000	25.000		
Totaal incidentele lasten		91.807	987.500	0	0
Incidentele baten					
Verkoop Vlashoeve	6		-325.000		
Verkoop Garf	6		-635.000		
Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	6	-32.000			
Totaal incidentele baten		-32.000	-960.000	0	0
Saldo incidentele lasten en baten		59.807	27.500	0	0

Zie voor verdere toelichting op de incidentele baten en lasten bijlage 5

7. Volksgezondheid en milieu

Wethouder Van Rinsum
Wethouder Vereijken (onderhoud begraafplaatsen, riolering, water,
handhaving)
Wethouder Brands (duurzaamheid, milieu en afval)

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat de zorg voor de openbare volksgezondheid en lijkbezorging en de zorg voor milieu, afvalstoffenverwijdering, duurzaamheid en riolering. Ook maakt de integrale preventieagenda onderdeel uit van dit programma.

Wat willen wij bereiken in 2021?	Wat doen wij daarvoor in 2021?	Effecten / prestaties
1. Vernieuwing watersamenwerking As50+	Financiële bijdrage in de kostenregeling watersamenwerking As50+ Duurzaam Denken Zaken Doen	Continuering van de samenwerking As50+
2. Aanvaardbaar tarief afvalinzameling	Geleidelijke groei van het tarief naar 100% kostendekkendheid	De vervuiler betaald en transparantie in tariefopbouw
3. Inspelen op de actualiteit rondom afvalbeleid	Volgen van de ontwikkelingen op het gebied van afvalinzameling	Bewustwording en draagvlak bij de inwoners creëren en inspelen op innovatieve technieken van afvalverwerking en circulaire economie.

Beleidsindicatoren 2021

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Omvang huishoudelijk afval	Kg/inwoner	CBS	2016	206 kg per inwoner	2017	207 kg per inwoner	2018	206 kg per inwoner
2.	Hernieuwbare elektriciteit	Percentage	RWS	2016	3,6% van de elektriciteit	2017	5,8% van de elektriciteit	2018	7,3% van de elektriciteit

Toelichting:

Ad. 2: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Wat mag het kosten?

In tabel 7.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2021 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2020 t/m 2024 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2020 t/m 2024 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2020 t/m 2024 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2021 t/m 2024 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Volksgezondheid en milieu

Tabel 7.1		Baten en lasten Volksgezondheid en milieu (bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		Rekening	Begroting				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Taakveld:							
7.1	Volksgezondheid	802	889	799	738	728	728
7.2	Riolering	739	829	828	866	903	928
7.3	Afval	1.467	1.366	1.428	1.424	1.397	1.397
7.4	Milieubeheer	763	1.195	748	678	683	683
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	93	45	50	45	45	38
Totaal lasten		3.863	4.324	3.852	3.751	3.755	3.774
Baten							
7.1	Volksgezondheid	-21	-8	-8	-8	-8	-8
7.2	Riolering	-1.119	-1.113	-1.024	-1.255	-1.299	-1.338
7.3	Afval	-1.554	-1.602	-1.684	-1.791	-1.760	-1.760
7.4	Milieubeheer	-6	-151	0	0	0	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-40	-33	-31	-23	-35	-30
Totaal baten		-2.739	-2.907	-2.746	-3.078	-3.101	-3.135
Saldo voor bestemming		1.124	1.416	1.106	673	654	639
Reserves:							
Onttrekkingen		-739	-480	-183	0	0	0
Stortingen		0	128	0	0	0	0
Saldo na bestemming		385	1.064	923	673	654	639

Financiële analyse 2020 → 2021

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

De lasten dalen in 2021 met € 90.000. Dit heeft te maken met

- Extra inzet personeel in 2020 van het project Samen Landerd, Samen Beter voor communicatie en diverse activiteiten
- In 2020 zijn middelen geraamd ad. € 30.000 voor de vervanging van AED.

Taakveld 7.2 Riolering

De baten dalen in 2021 met € 89.000. Dit heeft te maken met:

- Het inzetten van het overschot van de exploitatie uit de jaarrekening 2019.

Taakveld 7.3 Afval

De lasten stijgen in 2021 met € 62.000. Dit heeft te maken met:

- Stijging van de kosten van de milieustraat in Oss
- Stijging van de kosten voor de inzameling en verwerking van PMD- en papier stromen en lagere inkomsten voor deze stromen.

Taakveld 7.4 Milieubeheer

De lasten dalen in 2021 met € 447.000 en de baten dalen met € 151.000. Dit heeft te maken met:

- Het inzetten van het overschot van de exploitatie uit de jaarrekening 2019 voor Duurzaamheid (€ 386.000), geluidsanering (€ 51.000) en opwaarderen inrichtingenbestand ODBN (€ 10.000).
- In 2020 hebben we een eenmalige subsidie ontvangen in het kader van Regeling reductie Energiekosten (REE).

Incidentele baten en lasten programma 7

Omschrijving (-/- = voordelig)	Programma	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Incidentele lasten					
Samen Landerd Samen Beter	7	19.200			
Preventie Drugs	7	10.000	10.000		
Totaal incidentele lasten		29.200	10.000	0	0
Incidentele baten					
Totaal incidentele baten		0	0	0	0
Saldo incidentele lasten en baten		29.200	10.000	0	0

Zie voor verdere toelichting op de incidentele baten en lasten bijlage 5

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wethouder Brands (incl. centrumplannen Zeeland en Schaijk)
Wethouder Vereijken (handhaving)

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat het ontwikkelen van ruimtelijk- en volkshuisvestingsbeleid, het maken van bestemmingsplannen, de realisatie van bouwlocaties en het handhaven van bestaand beleid.

Wat willen wij bereiken in 2021?	Wat doen wij daarvoor in 2021?	Effecten / prestaties
1. Invulling locatie Kerkstraat-Oost	Afronden van bestemmingsplanprocedure en start uitvoering bouwwerkzaamheden	Invulling plangebied en realisatie woningen
2. Invulling locatie Repelakker III	Uitwerken van de hoofdlijnen van het bestemmingsplan	Creëren van uitbreidingsmogelijkheden kern Zeeland
3. Invulling locatie Voederheil II	Uitgeven van gronden voor realisering van bouwprojecten	Realisatie (semi)industriële voorzieningen waaronder een dependance van de veiligheidsregio.
4. Invulling Akkerwinde III	Uitwerken van de hoofdlijnen van het bestemmingsplan	Creëren van uitbreidingsmogelijkheden kern Schaijk
5. Uitvoering beleid arbeidsmigranten	Afspraken maken en toepassing geven aan huisvestingsmogelijkheden arbeidsmigranten	Betere huisvesting van arbeidsmigranten op toegestane locaties
6. Implementatie omgevingswet	Samen met de gemeente Uden voorbereiden op de invoering van de bepalingen van de omgevingswet en het opstarten van de opstelling van een omgevingsvisie en omgevingsplan	Invulling geven aan de bepalingen van de omgevingswet
7. Beleid ontwikkelen inzake intensieve veehouderij	In samenspraak met ondernemers en inwoners beleid opstellen over de (on)mogelijkheden voor de doorontwikkeling van de intensieve veehouderij in relatie tot haar omgeving	Heldere contouren voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij en haar omgeving
8. Toepassen woonvisie	Het toetsen van bouwplannen aan de woonvisie en de woonvisie actueel houden	Woningbouw die aansluit bij de woonwensen van de inwoners en die toekomstbestendig is

Beleidsindicatoren 2021

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	CBS	2017	277 gemiddeld per woning x 1.000	2018	288 gemiddeld per woning x 1.000	2019	303 gemiddeld per woning x 1.000
2.	Nieuwe gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF	2015	5,4 nieuwe woningen	2016	5,0 nieuwe woningen	2019	14,3 nieuwe woningen
3.	Demografische druk	Percentage	CBS	2018	77,8% jonger dan 20 of ouder dan 65	2018	77,8% jonger dan 20 of ouder dan 65	2020	77,7% jonger dan 20 jaar of ouder dan 65
4.	Gemeentelijke Woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro	COELO	2018	573 per eenpersoonshuishouden	2019	590 per eenpersoonshuishouden	2020	605 per eenpersoonshuishoudens
5.	Gemeentelijke Woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	COELO	2018	715 per meerpersoonshuishouden	2019	734 per meerpersoonshuishouden	2020	757 per meerpersoonshuishoudens

Toelichting:

Ad. 3: De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (2017 andere leeftijdsgrens t.o.v. 2016 toen was het "de som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.")

Wat mag het kosten?

In tabel 8.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2021 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2020 t/m 2024 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2020 t/m 2024 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2020 t/m 2024 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2021 t/m 2024 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Tabel 8.1		Baten en lasten Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		Rekening	Begroting				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Taakveld:							
8.1	Ruimtelijke ordening	304	631	328	263	263	262
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.955	2.912	495	210	143	69
8.3	Wonen en bouwen	1.275	1.801	1.383	1.135	1.140	1.139
Totaal lasten		3.534	5.343	2.207	1.608	1.545	1.470
Baten							
8.1	Ruimtelijke ordening	-74	-188	-175	-175	-175	-175
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-1.971	-2.912	-495	-210	-143	-69
8.3	Wonen en bouwen	-508	-813	-824	-824	-824	-824
Totaal baten		-2.552	-3.913	-1.494	-1.209	-1.141	-1.067
Saldo voor bestemming		982	1.431	713	399	404	403
Reserves:							
Onttrekkingen		-483	-675	-9	-9	-9	-9
Storting		290	122	28	10	0	0
Saldo na bestemming		789	878	732	400	395	394

Financiële analyse 2020 → 2021

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

De daling van de lasten ad € 302.000 en daling van de baten met € 13.000 bestaat in grote lijnen uit:

- Overheveling overschotten budgetten 2019. Dit is met name bestemmingsplan Buitengebied en Graspeel (€ 256.000), keukentafelgesprekken, ontwikkeling agrarische verdienmodellen (€ 30.000)
- Minder lasten voor planschadevergoedingen € 16.000
- De baten dalen met € 13.000 voor leges (minder aanvragen leges bestemmingsplannen).

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

De daling van lasten en baten is gelijk € 2.417.000. Dit zijn de verschillen in de jaarschijven van de GREX in 2020 en 2021. Deze GREX is vastgesteld in de raad van 25 juni 2020.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

De lasten dalen met € 418.000 door:

- Minder doorbelasting aan interne uren en salarissen en inhuur € 96.000
- Overheveling budget Omgevingswet jaarrekening 2019 € 240.000
- Minder uitbestede werkzaamheden ODBN € 82.000

Incidentele baten en lasten programma 8

Omschrijving (-/- = voordelig)	Programma	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Incidentele lasten					
Kosten invoering Omgevingswet	8	170.000			
Totaal incidentele lasten		170.000	0	0	0
Incidentele baten					
Totaal incidentele baten		0	0	0	0
Saldo incidentele lasten en baten		170.000	0	0	0

Zie voor verdere toelichting op de incidentele baten en lasten bijlage 5

9. Bestuur en ondersteuning

Burgemeester Bakermans (bestuur en vormen Maashorstgemeente)

Wethouder Vereijken

Wethouder Brands (overige gebouwen en gronden en vormen Maashorstgemeente)

Wethouder Van Rinsum (doe-democratie)

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over de interne en externe dienstverlening van de gemeentelijke organisatie, de wijze waarop de gemeente omgaat met initiatieven van inwoners en over de ondersteuning van het bestuur. Tevens worden in dit programma ook de algemene dekkingsmiddelen weergegeven. Vanaf de begroting 2017 wordt algemene dekkingsmiddelen niet meer als apart programma opgenomen. De regelgeving van de BBV schrijft echter wel voor dat de algemene dekkingsmiddelen apart weergegeven moeten worden. Dit wordt als apart onderdeel (9.2) opgenomen in dit programma.

9.1 Bestuur en ondersteuning

Wat willen wij bereiken in 2021?	Wat doen wij daarvoor in 2021?	Effecten / prestaties
1. Meer bekendheid en betrokkenheid rondom burgerinitiatieven	Inzetten middelen participatiefonds als vliegwiel voor nieuwe initiatieven	Nieuwe initiatieven
2. Oprichten kindergemeenteraad	- Gastlessen voor groepen 7 basisschool door wethouders/raadsleden - Ondersteuning vergaderingen door raadsgriffie en ambtelijke organisatie - Drie officiële openbare vergaderingen van de Kindergemeenteraad gemeente Maashorst	Kinderen betrokken bij politiek en maatschappelijk burgerschap

Beleidsindicatoren 2021

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Formatie, fte's organisatie geraamd	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2019	6,6 fte per 1.000 inwoners	2020	6,8 fte per 1.000 inwoners	2021	7,2 fte per 1.000 inwoners
2.	Formaties fte's organisatie werkelijk	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2018	6,2 fte per 1.000 inwoners	2019	6,2 fte per 1.000 inwoners	2020	6,5 fte per 1.000 inwoners
3.	Apparaatskosten organisatie	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2019	599 euro per inwoner	2020	608 euro per inwoner	2021	697 euro per inwoner
4.	Externe inhuur	Kosten als percentage van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2019	3,21% van de totale loonsom is € 253.467	2020	2,24% van de totale loonsom	2021	5,06% van de totale loonsom
5.	Overhead	Percentage van totale lasten	Eigen begroting	2019	14,34%	2020	13,95%	2021	15,25%

Toelichting:

Ad. 3: Apparaatskosten zijn alle personele en materiele kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Ad. 5: Dit is het percentage van de overhead t.o.v. de totale lasten van de begroting exclusief stortingen in reserves (zie ook toelichting in paragraaf D, bedrijfsvoering).

Wat mag het kosten?

In tabel 9.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2021 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2020 t/m 2024 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2020 t/m 2024 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2020 t/m 2024 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2021 t/m 2024 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Bestuur en ondersteuning

Tabel 9.1		Baten en lasten Bestuur en ondersteuning					
		(bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		Rekening	Begroting				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Taakveld:							
0.1	Bestuur	2.357	1.958	1.844	1.324	1.324	1.324
0.2	Burgerzaken	442	401	483	380	411	458
	Beheer overige gebouwen en gronden						
0.3		60	82	36	36	36	36
0.4	Overhead	4.888	6.368	6.171	5.687	5.715	5.695
0.5	Treasury	-28	-134	-144	-138	-150	-140
0.61	OZB woningen	193	183	188	189	191	194
0.62	OZB niet-woningen	56	53	52	52	53	54
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	2	2	2	2	2	2
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds						
0.7		0	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	30	-967	-31	-29	-17	-10
	Vennootschapsbelasting (VPB)						
0.9		165	22	111	0	0	1
0.10	Mutaties reserves	348	325	78	1.013	39	37
	Resultaat van de rekening van de baten en lasten						
0.11		478	0	0	0	0	0
Totaal	lasten	8.992	8.292	8.791	8.516	7.604	7.652
Af:	Lasten via algemene dekkingsmiddelen	-6.133	-5.851	-6.428	-6.956	-5.834	-5.834
	Lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen	2.859	2.441	2.363	1.560	1.771	1.818
Baten							
0.1	Bestuur	-110	-31	-31	-31	-31	-31
0.2	Burgerzaken	-202	-165	-195	-158	-139	-263
	Beheer overige gebouwen en gronden						
0.3		-102	-16	-16	-16	-16	-16
0.4	Overhead	-133	-55	-48	-48	-48	-48
0.5	Treasury	-83	-63	-63	-63	-63	-63
0.61	OZB woningen	-1.850	-1.912	-2.003	-2.066	-2.126	-2.126
0.62	OZB niet-woningen	-1.471	-1.489	-1.560	-1.608	-1.657	-1.657
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	-7	-7	-7	-7	-7	-7
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds						
0.7		-21.809	-22.935	-24.154	-23.436	-23.391	-23.402
0.8	Overige baten en lasten	-43	-44	-21	-21	-21	-21
	Vennootschapsbelasting (VPB)						
0.9		0	0				
0.10	Mutaties reserves	-2.741	-3.991	-1.310	-438	-425	-362
	Resultaat van de rekening van de baten en lasten						
0.11		0	0	0	0	0	0
Totaal	baten	-28.551	-30.707	-29.407	-27.890	-27.923	-27.995
Af:	Baten via algemene dekkingsmiddelen	-28.108	-30.495	-29.166	-27.685	-27.737	-27.685
	Lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen	-443	-212	-242	-205	-186	-310
Saldo voor bestemming		2.416	2.229	2.122	1.355	1.584	1.508
Reserves:							
Onttrekkingen		-297	-1.271	-556	-30	-17	-16
Stortingen		0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		2.119	958	1.566	1.325	1.567	1.492

Financiële analyse 2020 → 2021

Taakveld 0.1 Bestuur

De lasten dalen in 2021 met € 114.000. Dit wordt veroorzaakt door:

- De overheveling van incidentele middelen m.b.t. de herindeling. In 2020 is het restantbudget van 2019 van € 178.000 toegevoegd aan het reeds bestaande budget. De lasten voor 2020 zijn daarom € 178.000 hoger dan in 2021. Dit betekent een voordeel in 2021
- De toerekening van interne uren is met € 21.000 nadelig gewijzigd t.o.v. 2020
- De accountantskosten zijn gestegen met € 7.500
- De salarissen/vergoedingen voor het bestuur zijn € 35.000 hoger door inflatie en bijstelling van het budget op basis van historische gegevens.

Taakveld 0.2 Burgerzaken

In 2021 stijgen de lasten met € 82.000. Dit heeft te maken met:

- In 2020 zijn er geen verkiezingen terwijl in 2021 de herindelingsverkiezingen en de Tweede Kamerverkiezingen zijn. Dit zorgt voor een stijging van de lasten van € 43.000.
- In 2021 zijn er eenmalige lasten ad € 40.000 voor voorzieningen om de toegankelijkheid van de stembureaus voor mindervaliden te verbeteren.

De inkomsten stijgen in 2021 met € 30.000. Dit heeft te maken met een stijging van de leges voor de reisdocumenten € 26.000 en rijbewijzen € 4.000. Het aantal te verstrekken documenten en de prijs per document stijgt ten opzichte van 2020.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

In 2021 dalen de lasten met € 46.000. Dit heeft te maken met:

- de overheveling van incidentele middelen m.b.t. taxatiegronden voor grondprijzennota van € 5.000 en stimulering grondverkoop van € 9.000. In 2020 is het restantbudget van 2019 van € 14.000 toegevoegd aan het reeds bestaande budget. De lasten voor 2020 zijn daarom € 14.000 hoger dan in 2021. Dit betekent een voordeel in 2021
- de toerekening van interne uren is met € 32.000 voordelig gewijzigd t.o.v. 2020

Taakveld 0.4 Overhead

Er hebben diverse mutaties plaatsgevonden in de kostenplaatsen. Voornamelijk wijzigingen op het gebied van salarissen (indexering) en op het gebied van ICT. De incidentele middelen voor ICT zijn flink gedaald ten opzichte van 2020. Ook is er een verschil ontstaan door de incidentele middelen in 2020 voor coronakosten en kosten voor thuiswerken,

Taakveld 0.61 OZB woningen

Zie algemene dekkingsmiddelen

Taakveld 0.62 OZB niet woningen

Zie algemene dekkingsmiddelen

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Zie algemene dekkingsmiddelen

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Bij de lasten op dit taakveld wordt het begrotingssaldo opgenomen. Voor 2021 is dit saldo nog niet opgenomen vandaar de forse afwijking van € 959.000.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting

In 2021 wordt in de grondexploitatie rekening gehouden met een forse toename van de verkoop van gronden. Over de winst op deze gronden moet vennootschapsbelasting worden afgedragen. Dit betekent een stijging van de lasten met € 89.000.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Voor een nadere specificatie van de aanwendungen van en stortingen in de reserves wordt verwezen naar bijlage 2: Staat van reserves.

Incidentele baten en lasten programma 9

Omschrijving (-/ = voordelig)	Programma	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Incidentele lasten					
Herindeling met Uden, voorbereidingskosten	9	500.000			
Herindelingsbudget ICT	9	103.921			
Verkiezingen stembureau's toegankelijk maken	9	40.000			
Personeel Ruimte	9	122.400			
Personeel Welzijn	9	61.200			
Samen Landerd Samen Beter	9	45.570			
Uitbreiding personeel directiesecretaris	9	97.920			
Uitbreiding personeel Financiën	9	190.310			
Uitbreiding personeel Ruimte	9	523.800			
Uitbreiding personeel Samenleving	9	61.200			
Dekking uitbreiding personeel Financiën uit herindeling	9	-90.000			
Dekking uitbreiding personeel Ruimte uit herindeling	9	-122.400			
Dekking uitbreiding personeel Samenleving uit herindeling	9	-61.200			
Incidentele lasten automatisering	9	138.000			
Totaal incidentele lasten		1.610.721	0	0	0
Incidentele baten					
Uitkering herindeling wet Arhi	9	-635.000			
Herindeling met Uden, dekking behoedzaamheidsreserve	9	-500.000			
Totaal incidentele baten		-1.135.000	0	0	0
Saldo incidentele lasten en baten		475.721	0	0	0

Zie voor verdere toelichting op de incidentele baten en lasten bijlage 5

9.2 Algemene dekkingsmiddelen

In dit onderdeel van de begroting wordt een overzicht gegeven van het saldo van de programma's, evenals het bedrag van de algemene dekkingsmiddelen. De algemene dekkingsmiddelen kennen vooraf geen bepaald bestedingsdoel. Het betreft met name de OZB, de rente- en dividendinkomsten en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De andere inkomsten zijn direct toe te wijzen aan bepaalde programma's, zodat zij geraamd zijn onder de programmabaten. In deze paragraaf wordt een inzicht gegeven in het saldo van de programma's. Daarna wordt aandacht besteed aan de algemene dekkingsmiddelen, de post onvoorzien en vervolgens wordt de financiële positie toegelicht.

Onderstaande tabel geeft voor alle jaren een negatief saldo. Dit saldo wordt gedekt uit de algemene dekkingsmiddelen.

Programma	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Overzicht saldi						
1 Veiligheid	1.257	1.022	1.398	1.282	1.282	1.148
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	1.546	1.814	1.766	1.835	1.848	1.882
3 Economie en toerisme	-99	408	322	338	343	343
4 Onderwijs	851	893	889	882	880	876
5 Sport, cultuur, recreatie en natuur	2.774	3.577	3.433	3.107	3.061	2.973
6 Sociaal Domein	11.426	12.206	12.263	11.436	12.270	12.227
7 Volksgezondheid en milieu	1.124	1.416	1.106	673	654	639
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en						
8 stedelijke vernieuwing	982	1.431	713	399	404	403
9 Bestuur en ondersteuning	2.416	2.229	2.122	1.355	1.584	1.508
Negatief saldo	22.277	24.996	24.012	21.308	22.326	22.000
Bij: Stelpost afschrijving	0	-22	-46	-37	-23	-11
Bij: Stelpost rente	0	-1	-3	-5	-2	-2
Bij: Bestuurlijke boetes	-17	0	0	0	0	0
Bij: Oninbare posten	0	0	0	0	0	0
Bij: Diverse kosten	-27	-21	-21	-21	-21	-21
Af: Onvoorziene uitgaven	0	23	18	13	8	2
Af: Prijscompensatie	0	0	0	0	0	0
Af: Overhead	4.755	6.314	6.123	5.820	5.667	5.647
Af: Vennootschapsbelasting	165	22	111	0	0	1
Af: Debiteurensaldo BSOB	7	0	0	0	0	0
Af: Diverse kosten	23	0	0	0	0	0
	4.907	6.315	6.183	5.769	5.630	5.618
Totale lasten programma's	27.183	31.311	30.195	27.078	27.956	27.617

Reserves:	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Onttrekkingen Programma's 1 t/m 9	-2.741	-3.991	-1.310	-438	-425	-362
Stortingen Programma's 1 t/m 9	348	325	78	1.013	39	37
	-2.393	-3.666	-1.232	575	-386	-325
Saldo programma's na bestemming	24.790	27.644	28.963	27.653	27.570	27.292

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen voor de jaren 2020 t/m 2024.

		Algemene dekkingsmiddelen (bedragen in duizenden euro's)					
		Rekening	Begroting				
Algemene dekkingsmiddelen		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Onroerende zaakbelasting woningen		-1.829	-1.894	-1.986	-2.048	-2.109	-2.109
Onroerende zaakbelasting niet woningen		-1.441	-1.489	-1.560	-1.608	-1.657	-1.657
Forensenbelasting		-29	-32	-32	-32	-32	-32
Toeristenbelasting		-318	-359	-359	-359	-359	-359
Precariobelasting		-7	-7	-7	-7	-7	-7
Uitkering gemeentefonds		-18.185	-18.982	-20.498	-20.010	-20.060	-20.109
Integratie uitkering sociaal domein		-3.624	-3.954	-3.656	-3.426	-3.331	-3.292
Beleggingen		-83	-63	-63	-63	-63	-63
Rente baten		0	0	0	0	0	0
Baten heffing WOZ/belastingen		-20	-17	-18	-18	-18	-18
Algemene baten en lasten		0	0	0	0	0	0
Totaal baten		-25.537	-26.796	-28.177	-27.569	-27.634	-27.644
Af: Kwijtschelding belastingen		45	38	44	44	44	44
Af: Kosten heffing WOZ/belastingen		251	237	242	243	246	250
Af: Kosten beleggingen		0	0	0	0	0	0
Af: Rente lasten		-28	-134	-144	-138	-150	-140
Af: Kosten algemene uitkering		0	0	0	0	0	0
Totaal lasten		268	141	142	149	140	154
Totaal netto opbrengsten		-25.268	-26.655	-28.035	-27.420	-27.494	-27.490

Uit de eerste tabel blijken de lasten van de programma's. Deze lasten worden gedekt door de algemene dekkingsmiddelen zie tabel hierboven. Het saldo van deze twee tabellen (overschot/tekort) wordt in onderstaande tabel cijfermatig weergegeven.

		SalDI begroting (bedragen in duizenden euro's) (-/- = voordelig)					
Omschrijving	Rekening	Begroting					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Totaal programma's	24.790	27.644	28.963	27.653	27.570	27.292	
Totaal dekkingsmiddelen	-25.268	-26.655	-28.035	-27.420	-27.494	-27.490	
	-478	990	927	233	76	-198	

Naast deze begrotingstekorten en –overschotten is op de post “onvoorziene uitgaven” voor de jaren 2020-2024 € 20.000 beschikbaar.

De incidentele en structurele begrotingssaldi 2021-2024

Het begrotingssaldo wordt gesplitst in een incidenteel en een structureel bedrag. Voor de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn dit de volgende bedragen:

-/- = voordelig

SALDI BEGROTING 2021	2021	2022	2023	2024
structureel saldo	-92.034	-9.289	-69.048	-185.173
incidenteel saldo	1.019.345	242.109	145.400	-13.000
totaal saldo	927.311	232.820	76.352	-198.173

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Gemeentefonds (algemene uitkering gemeentefonds)

De algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2020.

De belangrijkste mutaties zijn:

- Accres ontwikkelingen
- Integratie uitkering Sociaal Domein (Jeugd)
- Nominale ontwikkelen verspringen basisjaar 2021 (constant naar lopend)
- Hoeveelheidsverschillen

Bij het berekenen van de algemene uitkering voor onze gemeente spelen allerlei factoren een rol. Jaarlijks vindt er een volledige actualisatie van de basisgegevens plaats die gebruikt worden bij het bepalen van de algemene uitkering, zoals inwoners, woonruimten, WOZ-waarde, uitkeringsgerechtigde etc.

In aanloop naar de herindeling is ervoor gekozen om in Uden en Landerd eenzelfde systematiek m.b.t. de berekening van de algemene uitkering te hanteren. Daarom is de algemene uitkering dit jaar voor het eerste gebaseerd op constante prijzen. Dit betekent dat in de berekening van de algemene uitkering alleen voor jaar 2021 de inflatie is meegenomen. Voor de volgende jaren is dat niet het geval.

Stijging OZB Begroting 2021

De stijgingspercentages OZB bedragen voor de jaren 2021 tot en met 2024:

- 2021 4%
- 2022 en 2023 2,5% (excl. inflatie)
- 2024 0% (excl. inflatie)

De stijging blijft nodig ter dekking van de incidentele en structurele uitgaven. Samen met deze stijging van de OZB en de stijging van de afvalstoffenheffing zijn de gevolgen voor een gemiddeld Landerds gezin en bedrijf dat de kosten stijgen (zie paragraaf G. Lokale heffingen, onderdeel lastendruk).

Vermogenspositie

De prognose van de balansen, overeenkomstig de ramingen in de meerjarenbegroting 2021 – 2024 zijn als volgt:

Raming balansbedragen op 1-1-2021 (bedragen in duizenden euro's):

<u>Debet</u>		<u>Credit</u>	
Boekwaarde investeringen	42.030	Vaste algemene reserve	4.148
Vorraden grond	274	Bestemmings- en dekkingsreserve	9.194
Vlottende activa	6.101	Voorzieningen	7.025
		Langlopende schulden	19.900
		Financieringsmiddelen/vlottende passiva	8.138
	48.405		48.405

Raming balansbedragen op 1-1-2022 (bedragen in duizenden euro's):

<u>Debet</u>		<u>Credit</u>	
Boekwaarde investeringen	42.095	Vaste algemene reserve	3.206
Vorraden grond	1.787	Bestemmings- en dekkingsreserve	10.460
Vlottende activa	6.101	Voorzieningen	7.475
		Langlopende schulden	20.100
		Financieringsmiddelen/vlottende passiva	8.742
	49.983		49.983

Raming balansbedragen op 1-1-2023 (bedragen in duizenden euro's):

<u>Debet</u>		<u>Credit</u>	
Boekwaarde investeringen	42.628	Vaste algemene reserve	2.972
Vorraden grond	1.300	Bestemmings- en dekkingsreserve	10.212
Vlottende activa	6.101	Voorzieningen	7.465
		Langlopende schulden	19.300
		Financieringsmiddelen/vlottende passiva	10.080
	50.029		50.029

Raming balansbedragen op 1-1-2024 (bedragen in duizenden euro's):

<u>Debet</u>		<u>Credit</u>	
Boekwaarde investeringen	41.540	Vaste algemene reserve	2.896
Vorraden grond	195	Bestemmings- en dekkingsreserve	10.141
Vlottende activa	6.101	Voorzieningen	7.465
		Langlopende schulden	18.500
		Financieringsmiddelen/vlottende passiva	8.834
	47.836		47.836

Raming balansbedragen op 1-1-2025 (bedragen in duizenden euro's):

<u>Debet</u>		<u>Credit</u>	
Boekwaarde investeringen	39.866	Vaste algemene reserve	3.094
Vorraden grond	0	Bestemmings- en dekkingsreserve	9.773
Vlottende activa	6.101	Voorzieningen	7.465
		Langlopende schulden	18.500
		Financieringsmiddelen/vlottende passiva	7.135
	45.967		41.472
	=====		=====

Toelichting

Over de periode 2021 t/m 2024 daalt de boekwaarde van de investering met ruim € 2,1 miljoen vanwege de toename van nieuwe investeringen en de afschrijvingen.

De stand van de boekwaarde van de grondvoorraden daalt tot eind 2024 met € 0,2 miljoen. Voor nadere informatie verwijzen we u naar de paragraaf F Grondbeleid.

De bestemmings- en dekkingsreserves stijgen met ruim 0,5 miljoen. Tegenover de onttrekkingen i.v.m. dekking van kapitaallasten (DKU's) staan de positieve begroting saldo's van de begroting 2021 - 2024. De voorzieningen stijgen met € 0,4 miljoen.

Reservepositie

In deze begroting stellen we u op de hoogte van het verloop van de behoedzaamheidsreserve.

verloop Behoedzaamheidsreserve	
Stand 01-01	Bedrag (afgerond op duizendtallen)
2010	11.700.000
2011	11.355.000
2012	9.264.000
2013	10.240.000
2014	9.401.000
2015	8.509.000
2016 *	8.939.000
2017 **	10.644.000
2018 **	10.139.000
2019 **	8.364.000
2020	5.692.000
2021 begroot	5.152.000
2022 begroot	5.138.000
2023 begroot	5.136.000
2024 begroot	5.136.000

* per 2016 inclusief vrije aanwendbare algemene reserve

** inclusief herziening mjp GREX

In de bijlagen van de programmabegroting 2021 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2020 t/m 2024 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2020 t/m 2024 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2020 t/m 2024 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2021 t/m 2024 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Overzicht van baten en lasten

Voor de volledigheid wordt nog een overzicht gegeven van de baten en lasten van de programma's per begrotingsjaar gegeven. Ook de jaartotalen zijn in de tabellen verwerkt.

		2021	2021	2021
	Programma	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
1.	Veiligheid	1.419	-21	1.398
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.800	-34	1.766
3.	Economie en toerisme	1.121	-799	322
4.	Onderwijs	1.223	-334	889
5.	Sport, cultuur, recreatie en natuur	3.896	-462	3.433
6.	Sociaal Domein	14.758	-2.495	12.263
7.	Volksgesondheid en milieu	3.852	-2.746	1.106
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.207	-1.494	713
9.	Bestuur en ondersteuning	2.363	-242	2.122
	Saldo stelposten en raming onvoorziene uitgaven	6.183	0	6.183
	Totaal uitgaven	38.822	-8.628	30.195
	Algemene dekkingsmiddelen	0	-28.035	-28.035
	Saldo begroting voor bestemming	38.822	-36.663	2.159
	Reserves	78	-1.310	-1.232
	Saldo begroting na bestemming	38.900	-37.973	927

		2022	2022	2022
	Programma	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
1.	Veiligheid	1.303	-21	1.282
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.869	-34	1.835
3.	Economie en toerisme	458	-120	338
4.	Onderwijs	1.216	-334	882
5.	Sport, cultuur, recreatie en natuur	3.588	-481	3.107
6.	Sociaal Domein	14.915	-3.479	11.436
7.	Volksgesondheid en milieu	3.751	-3.078	673
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.608	-1.209	399
9.	Bestuur en ondersteuning	1.560	-205	1.355
	Saldo stelposten en raming onvoorziene uitgaven	5.769	0	5.769
	Totaal uitgaven	36.038	-8.960	27.078
	Algemene dekkingsmiddelen	0	-27.420	-27.420
	Saldo begroting voor bestemming	36.038	-36.380	-342
	Reserves	1.013	-438	575
	Saldo begroting na bestemming	37.051	-36.818	233

		2023	2023	2023
	Programma	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
1.	Veiligheid	1.303	-21	1.282
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.881	-34	1.848
3.	Economie en toerisme	386	-43	343
4.	Onderwijs	1.214	-334	880
5.	Sport, cultuur, recreatie en natuur	3.544	-483	3.061
6.	Sociaal Domein	14.789	-2.519	12.270
7.	Volksgezondheid en milieu	3.755	-3.101	654
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.545	-1.141	404
9.	Bestuur en ondersteuning	1.771	-186	1.584
	Saldo stelposten en raming onvoorziene uitgaven	5.630	0	5.630
	Totaal uitgaven	35.819	-7.863	27.956
	Algemene dekkingsmiddelen	0	-27.494	-27.494
	Saldo begroting voor bestemming	35.819	-35.357	462
	Reserves	39	-425	-386
	Saldo begroting na bestemming	35.858	-35.782	76

		2024	2024	2024
	Programma	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
1.	Veiligheid	1.170	-21	1.148
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.916	-34	1.882
3.	Economie en toerisme	386	-43	343
4.	Onderwijs	1.210	-334	876
5.	Sport, cultuur, recreatie en natuur	3.456	-483	2.973
6.	Sociaal Domein	14.746	-2.519	12.227
7.	Volksgezondheid en milieu	3.774	-3.135	639
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.470	-1.067	403
9.	Bestuur en ondersteuning	1.818	-310	1.508
	Saldo stelposten en raming onvoorziene uitgaven	5.618	0	5.618
	Totaal uitgaven	35.565	-7.948	27.617
	Algemene dekkingsmiddelen	0	-27.490	-27.490
	Saldo begroting voor bestemming	35.565	-35.438	127
	Reserves	37	-362	-325
	Saldo begroting na bestemming	35.602	-35.800	-198

Deel 2: De paragrafen

Inleiding paragrafen

De paragrafen handelen met name over een aantal belangrijke beheersmatige onderwerpen. Ze gaan voor die onderwerpen in de op de kaders voor het beheer in relatie tot de uitvoering van de beleidsnota's voor zover die voor de onderwerpen zijn opgesteld.

A. Weerstandvermogen en risicobeheersing

Wethouder Vereijken

Wat is weerstandvermogen?

Een risico is een kans op een nadelige gebeurtenis die geld kost. Om risico's op te kunnen vangen heeft de gemeente geld nodig. Het weerstandvermogen is een getal dat aangeeft of de gemeente hiervoor genoeg geld beschikbaar heeft.

De gemeente Landerd wil op een gestructureerde wijze risico's beheersen. De wijze waarop dat gebeurt, is vastgelegd in de notitie Weerstandvermogen en risicobeheersing (2019). De raad schept het kader voor het risicomanagement. En ook de uitgangspunten die gebruikt worden voor de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Voor de berekening van het weerstandvermogen zijn twee kengetallen nodig:

1. De beschikbare weerstandscapaciteit

Dit is het geld dat beschikbaar is om deze onverwachte kosten op te vangen.

	Rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	Str of Inc
weerstandscapaciteit exploitatie				
Onbenutte belastingcapaciteit				
- OZB	1.331	1.451	1.212	
- leges en andere heffingen	1.573	809	789	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	2.904	2.260	2.001	
Structureel saldo rekening / begroting	-345	866	108	
Weerstandvermogen exploitatie	2.559	3.126	2.109	structureel
Weerstandscapaciteit vermogen				
Behoedzaamheidsreserves	8.470	8.481	4.043	
Stille reserves gemeentelijke bezittingen	274	274	291	
Incidenteel saldo rekening / begroting	-478	-489	-1.019	
Weerstandscapaciteit vermogen	8.266	8.266	3.315	incidenteel
Totale weerstandscapaciteit	10.825	11.392	5.424	
Waarvan structureel	2.559	3.126	2.109	
Waarvan incidenteel	8.266	8.266	3.315	

2. De benodigde weerstandscapaciteit

We hebben alle actuele risico's geïnventariseerd. Van de totale lijst met risico's is er een kansberekening gemaakt van de mogelijke financiële gevolgen die deze risico's hebben. Uit deze berekening blijkt dat het totale risico € 3.754.201 groot is. Rekening houdende met een gewenste ratio van 1,4 is de benodigde weerstandscapaciteit € 5.255.881.

Tabel met de risico's, de beheersmaatregelen en de financiële effecten

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
Algemene uitkering gemeentefonds	<i>Fluctuaties/aantallen</i> De gemeentelijke inkomsten bestaan voor een groot gedeelte uit de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Door maatregelen van het Rijk (bezuinigingen), herverdeeleeffecten, aanpassing verdeelmaatstaven etc. lopen we het risico dat de uitkering lager wordt dan geraamd. Omdat het Sociaal Domein vanaf 2019 grotendeels aan de uitkering is toegevoegd op basis van verdeelmaatstaven, stijgt het risico (en daalt bij Sociaal Domein).	De gevolgen van de circulaire worden steeds zo snel mogelijk in beeld gebracht. Ook wordt geanticipeerd op verwachte dalingen of stijgingen als daarvoor sterke aanwijzingen zijn.	€ 6.223.977	€ 6.482.916	Klasse 1, 10%	€ 648.292
Herijking Algemene uitkering gemeentefonds	Het Rijk wil de algemene uitkering in 2022 herverdelen. Op basis van de eerste uitkomsten wordt dit nadelig voor kleinere gemeenten. Hoewel dit risico niet geldt voor 2021 melden we dit wel in deze risicoparagraaf omdat het een fors effect op de meerjarenbegroting kan hebben. Het risico vanaf 2022 is 70% van € 790.000 = € 553.000	De gevolgen van de circulaire worden steeds zo snel mogelijk in beeld gebracht. Ook wordt geanticipeerd op verwachte dalingen of stijgingen als daarvoor sterke aanwijzingen zijn. Wij wenden alle mogelijke middelen aan om het Rijk te bewegen deze herverdeling niet op deze wijze door te voeren.	n.v.t.	n.v.t., pas vanaf 2022	Klasse 3, 70%	€ 0

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
Gemeenschappelijke regelingen	De gemeente Landerd heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze partijen voeren beleid uit voor/namens de gemeente. Naast de beleidsmatige verantwoordelijkheid hebben we als gemeente Landerd ook een financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van deze partijen.	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Die worden jaarlijks aan ons voorgelegd en wij kunnen als deelnemer daarover meepraten c.q. reageren op voorstellen. Een aantal regelingen heeft zelf vermogen voor risico's afgezonderd. Voor die regelingen nemen we geen risico op.	€ 886.736	€ 845.363	Klasse 1, 10%	€ 84.536
Gewaarborgde geldleningen	Onze gemeente heeft zich in het verleden garant gesteld voor een aantal geldleningen. De meeste garantstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Bij problemen wordt dit fonds als eerste aangesproken. Onze gemeentelijke verantwoordelijkheid betreft de zogenaamde achtervang. Hierbij is het risico aanzienlijk gereduceerd. Op dit moment bedraagt het saldo van de gegarandeerde leningen ca. € 40 miljoen. Hiervan is het overgrote deel overgegaan naar het waarborgfonds.	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Bij lokale verenigingen wordt eventueel in gesprek gegaan als er betalingsproblemen blijken uit hun jaarstukken.	€ 175.000	€ 175.000	Klasse 1, 10%	€ 17.500

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
	Daarnaast is er een garantie afgegeven voor een sportvereniging voor een lening van € 350.000 waarvan wij voor 50% garant staan.					
Ombuigingen	Het realiseren van ingeboekte bezuinigingen is een risico tot het moment waarop ze zijn gerealiseerd. Aannames kunnen anders uitpakken dan verwacht. Dat kan betekenen dat opgenomen bezuinigingen afgeboekt moeten worden t.l.v. het begrotingssaldo in de begroting 2020 en volgende jaren. Het risico wordt gelopen over ombuigingen die vanaf 2020 in de begroting zijn verwerkt. Dit zijn meestal verlagingen van ramingen of dekking van nieuwe uitgaven uit al bestaande budgetten.	Er worden alleen concrete bezuinigingsvoorstellen opgenomen. Op voorhand moet duidelijk zijn binnen welk taakgebied de bezuiniging ingevuld moet worden. Het voorstel wordt zo concreet mogelijk benoemd. Algemene bezuinigingsopdrachten worden zoveel als mogelijk vermeden. Uitgangspunt is en blijft dat opgenomen bezuinigingsbedragen ook daadwerkelijk ingevuld worden. Afboeken vindt alleen in het uiterste geval plaats.	€ 124.312	€ 19.776	Klasse 1, 10%	€ 1.978
Voorziening voor wethouders-pensioenen	De berekening van de voorziening wethouders-pensioenen is o.a. afhankelijk van de rente waarmee gerekend wordt. Als de rente daalt, moet er bijgestort worden om het benodigde bedrag te bereiken.	Het bedrag dat jaarlijks wordt bijgestort proberen zo nauwkeurig mogelijk te bepalen zodat er incidenteel zo weinig mogelijk onverwacht bijgestort moet worden. Vanaf de begroting 2019 is de structurele storting in de voorziening verhoogd. Omdat de rente nu al heel laag is, zal het risico op verdere rentedaling beperkter zijn dan in voorgaande jaren.	€ 250.456	€ 250.456	Klasse 1, 10%	€ 25.046

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
Planschade	Het wijzigen van bestemmingsplannen of het verlenen van een omgevingsvergunning (uitgebreide procedure) brengt het risico met zich dat de gemeente een planschadevergoeding uit moet keren aan belanghebbenden die als gevolg van dat besluit schade lijden. Naast de verschuldigde planschadevergoeding draagt de gemeente ook de kosten voor het inschakelen van een deskundig adviesbureau.	Het risico voor planschade en advieskosten voor externe adviseurs wordt in het geval van particuliere ontwikkelingen al bij de initiatiefnemer neergelegd. Hiermee komt planschade die het gevolg is van een particulier plan niet voor rekening van de gemeente. Voor het overige zullen we het risico op planschade moeten accepteren.	€ 20.000	€ 20.000	Klasse 3, 70%	€ 14.000
Rente	In onze financieringsrente 2020 houden wij rekening met een rentepercentage van 0,5% (meerjarig). Dit percentage is gebaseerd op de nu geldende percentages voor langlopende leningen (Bron BNG). Op basis van onze geplande investeringen moeten wij de komende jaren meer leningen afsluiten. Indien de rente gaat stijgen, betekent dit dat mogelijk niet voor 0,5% geleend kan worden.	Wij volgen de renteontwikkelingen en passen het rentepercentage aan als we verwachten dat de rente gaat stijgen.	€ 56.871	€ 78.752	Klasse 2, 30%	€ 23.626
Verzekering bestuurders	Op het gebied van eventuele arbeidsongeschiktheid van de leden van het college van burgemeester en wethouders, evenals de voormalige	Het is mogelijk om een verzekering af te sluiten. De keuze is gemaakt om dat niet te doen.	€ 469.440	€ 470.549	Klasse 1, 10%	€ 47.055

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
	bestuurders met een APPA-uitkering heeft de gemeente Landerd geen verzekering afgesloten. Bij blijvende arbeidsongeschiktheid is de gemeente verplicht om direct een voorziening op te nemen ter grootte van de verplichtingen tot aan de pensioengerechtigde leeftijd.					
Wet Dwangsom	In het kader van de Wet Dwangsom kunnen wij gehouden zijn aan het betalen van een vergoeding als niet tijdig beschikkingen worden genomen.	In processen opnemen en bewaken dat beschikkingen binnen de daarvoor gestelde termijnen worden genomen.	€ 1.000	€ 1.000	Klasse 4, 70%	€ 700
Jeugdhulp	- De wijziging van het woonplaatsbeginsel gaat niet per 2021 maar per 2022 in. - Zorgvraag blijft stijgen - Toenemende juridisering in de jeugdhulp. - Toename van het meer- en maatwerk - Verschuiving van zwaardere jeugdzorg naar lichte jeugdzorg nog niet optimaal (transformatie). - Wachtlijsten bij jeugdhulpaanbieders. - Beperkte invloed directe doorverwijzing o.a. huisartsen naar Landelijk	Acties naar aanleiding van regionale bijeenkomsten en centrumgemeente.	€ 5.576.588	€ 5.569.575	Klasse 2, 10%	€ 556.958

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
	Transitiearrangement (LTA). • Voogdijkinderen die verblijven bij Stichting Maashorst te Reek • Het niet halen van het inverteerend effect van de transitieopgaven.					
Re-integratie Participatiewet	In 2020 is hoofdzakelijk gebruik gemaakt van dekking uit de AGR-gelden bij IBN. De verwachting is dat we op 1 januari 2021 nog net zwarte cijfers schrijven. Ingezette re-integratietrajecten verlopen (bijna) allen via IBN. Het Landerds aandeel in de AGR is echter niet onuitputtelijk. Zonder de AGR-gelden is het bedrag in de begroting 2021, ad € 228.000,- mogelijk onvoldoende voor alle re-integratie-trajecten. Dit hangt af van het aantal aanvragen/trajecten dit jaar.	In geval van budgettekort, zoveel mogelijk inzet van Algemene Gemeentelijke Reserve die beschikbaar is bij IBN. Dit is een voortzetting van de werkwijze in 2020. Rekening houdend met de AGR-gelden die eind 2020 uitgeput zijn, dient vanaf 2021 rekening te worden gehouden met structureel tekort op het re-integratiebudget.	€ 183.000	€ 228.000	Klasse 1, 10%	€ 22.800
Wmo Maatwerkvoorziening en (incl. Beschermd Wonen)	Onvoldoende middelen -> open einde regeling. En momenteel wordt er gekeken naar de inrichting rondom Huishoudelijke Verzorging in het kader van harmonisatie. Gemeente Uden op basis van uur-factuur, gemeente Landerd resultaatgericht. Indien de keuze wordt gemaakt om voor	Uitvoeringsbeleid is zoveel als mogelijk afgestemd op het beschikbare budget.	€ 2.226.444	€ 2.527.442	Klasse 1, 10%	€ 252.744

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
	de herindeling over te gaan naar uur-factuur, dan kan dit forse financiële gevolgen hebben.					
WSW	Onvoldoende rijksbudget om bestaande WSW verplichtingen na te komen.	Opdracht aan de Gemeenschappelijke Regeling (WSW Brabant Noordoost) om de taken binnen het budget uit te voeren. Dit wordt regelmatig met de uitvoeringsorganisatie besproken.	€ 1.885.360	€ 1.848.063	Klasse 1, 10%	€ 184.806
Monumenten / Archeologie	Op basis van de huidige regelgeving wordt bij nieuwe bestemmingsplannen onderzoek gedaan naar het mogelijke archeologische belang. In beginsel komen de kosten daarvan voor rekening van de veroorzaker, volgens daarvoor door de gemeente vast te stellen regels. Bij de door ons zelf te ontwikkelen plannen zijn de kosten voor ons. Voor monumenten is in de begroting een bedrag van € 9.100 opgenomen. In de Subsidieverordening Instandhouding Monumenten Landerd 2010 is echter geen subsidieplafond opgenomen. Indien in 2021 veel subsidie wordt aangevraagd en verleend, dan kan dit bedrag worden overschreden.	Het goed en tijdig stellen van regels voor kosten van archeologisch onderzoek bij ontwikkelen van plannen door derden. Voor onze eigen plannen worden de kosten meegenomen in de kredieten die we daarvoor opnemen. Ten aanzien van de subsidie aan monumenten hebben wij de aanvragen niet in de hand maar wel de subsidievoorwaarden via de verordening.	€ 34.100	€ 34.100	Klasse 1, 10%	€ 3.410

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
Bijdrage ODBN	In 2013 is de omgevingsdienst Brabant Noord opgericht. Er is een verbeter slag gemaakt de afgelopen jaren en dit zet zich nu nog voort.	Het kritisch volgen en beïnvloeden van de ODBN. Dit doen we bij de stukken van P&C-cyclus en daarnaast bij inhoudelijke overleggen. Tot slot hebben we een stem in het AB.	€ 663.801	€ 560.097	Klasse 1, 10%	€ 56.010
		TOTAAL VAN DE STRUCTURELE RISICO'S				€ 1.939.461,00
Projecten Meer Maashorst	In het programma "Meer Maashorst" is er totaal voor de gemeente Landerd € 2.126.460 subsidie toegezegd. De gemeentelijke projecten zijn in 2018 afgerond. In 2019 heeft de eindafrekening plaatsgevonden en is de subsidie definitief toegekend. Hieraan zijn nog enkele verplichtingen verbonden. Er geldt een instandhoudingstermijn van de met subsidie gerealiseerde projecten van 5 jaar. Hier is in de onderhoudsbudgetten rekening mee gehouden. Voor de natuurpoort zijn binnen 'Meer Maashorst' de randvoorwaarden gecreëerd die de ontwikkeling van een natuurpoort aan de Palmstraat mogelijk maken. Hiervoor geldt als resultaatsverplichting een	De voortgang van het proces wordt met vaste regelmaat geagendeerd zowel op ambtelijk niveau als in het Maashorst Bestuur. Door middel van monitoring kan er zo nodig bijgestuurd worden wanneer de via het plan van aanpak vastgestelde planning niet gehaald dreigt te worden. In de planning staan concrete oplevermomenten vastgesteld.	€ 300.000	€ 300.000	Klasse 1, 10%	€ 30.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd														
	termijn van maximaal 5 jaar tot realisatie. Hiervoor dient een ondernemer gevonden te worden die wil investeren en exploiteren. Indien de realisatie niet tot stand komt is een aanpassing van de vastgestelde boekwaarde op de gronden mogelijk noodzakelijk.																			
GREX, exclusief LOG Graspeel	De grondexploitatie is een bedrijfsmatige tak van de gemeente-exploitatie die sterk afhankelijk is van de economische situatie. Na aftrek van de gevormde voorzieningen resteert per 1-1-2021 een boekwaarde van € 3,2 miljoen. De risico's binnen de GREX zijn o.a. de volgende: • De afzet van bouwpercelen vertraagd • Procedures • Onzekerheden in contracten met ontwikkelaars of garantiebepalingen in deze contracten en daarmee gepaard gaan van extra juridische kosten • Onderzoekskosten flora en fauna en archeologie. • Onverwachte inflatiestijging • Verkooprijzen per m2 niet	De maatregelen bestaan uit twee verschillende soorten. Enerzijds administratief, vooral de beoordeling van de uitgaven en inkomsten. Anderzijds worden er maatregelen genomen om de verkoop van percelen te bevorderen. Voor Reek Zuid zijn/worden de bouwmogelijkheden verruimd t.o.v. het nu geldende bestemmingsplan. Inmiddels zijn de verkopen op gang gekomen. De percentages voor de verschillende complexen zijn: <table><tr><td>Achter-Oventje</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Akkerwinde</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Repelakker</td><td>10%</td></tr><tr><td>Reek Zuid</td><td>30%</td></tr><tr><td>Kerkpad III</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Voederheil</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Vensteeg</td><td>n.v.t.</td></tr></table>	Achter-Oventje	n.v.t.	Akkerwinde	n.v.t.	Repelakker	10%	Reek Zuid	30%	Kerkpad III	n.v.t.	Voederheil	n.v.t.	Vensteeg	n.v.t.	€ 4.175.602	€ 3.199.525	Zie kolom beheersmaatregelen	€ 1.254.740
Achter-Oventje	n.v.t.																			
Akkerwinde	n.v.t.																			
Repelakker	10%																			
Reek Zuid	30%																			
Kerkpad III	n.v.t.																			
Voederheil	n.v.t.																			
Vensteeg	n.v.t.																			

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
	haalbaar • De kosten voor bouw- en woonrijpmaken • Bodemverontreiniging • Planschadekosten • Hogere plankosten bij langere doorlooptijd van complexen • Interne kosten hoger bij langere doorlooptijd van complexen • Afwaarderingen • Stuk lopen van onderhandelingen	Risico's zijn alleen opgenomen voor complexen met een positieve (=uitgaven) boekwaarde per 1-1-2021.				
LOG Graspeel	Op basis van de vastgesteld GREX 1-1-2020 is de boekwaarde per 2021 gelijk aan de gevormde voorziening voor het verlies. Er worden weinig tot geen kosten meer gemaakt. Het risico beperkt zicht tot het tijdstip van verkoop van gronden en het ontvangen van bijdragen van derden. Het wordt daarom op nihil gesteld.	Er is een overeenkomst met de provincie waarin is geregeld dat zij voor 50% garant staan voor nadelige exploitatie uitkomsten voor verplaatsingen en duurzaamheidssubsidies. Daarvoor zijn/worden geen kosten gemaakt zodat het risico geheel voor rekening van Landerd is.	€ 581.255	€ 0	n.v.t.	€ 0
Coronacrisis 2021	Door de coronacrisis zijn er in 2020 voor alle geledingen in de maatschappij soms forse financiële gevolgen. Een deel van deze gevolgen zijn direct voelbaar voor ons en een deel zal of kan op de gemeenten	De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekennde omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we,	€ 5.048.000	n.v.t.	Diverse klassen voor de verschillende risico's	€ 530.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
	afgewenteld worden of er zal ons om financiële middelen worden gevraagd door (Landerdse) bedrijven, verenigingen, instellingen etc. De inschatting is dat het risico zoals dat in de jaarrekening 2019 (maximaal) was opgenomen, in 2021 fors lager zal zijn. De volgende risico's zijn (lager) opgenomen: • Inbaarheid belastingen (bedrijven) • Toeristenbelasting (bedrijven) • Openstaande debiteuren (bedrijven) • Opbrengsten tarieven (huur, o.a. sportzalen, dorpshuizen etc.) • Opbrengsten leges (omgevingsvergunning en, bestemmingsplannen en marktgelden) • Bijdragen gemeenschappelijke regelingen • Subsidies aan verenigingen en instellingen Bij deze inschatting is meegewogen dat er op	aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen zoals bijvoorbeeld thuiswerken. De organisatie en de taken die we (moeten) uitvoeren kunnen daarom zoveel als mogelijk doorgaan. Er is in beeld gebracht waar risico's in de bedrijfsvoering zitten en die zijn, voor zover dat kan, opgelost of er wordt een oplossing gezocht. Een groot deel van de gevolgen ligt buiten onze invloedssfeer. Voor een ander deel zullen er (politieke) keuzes gemaakt moeten worden vooral als het gaat om financieel bij te springen. Dat zal een afweging zijn tussen geld en de gewenste maatschappelijke situatie.				

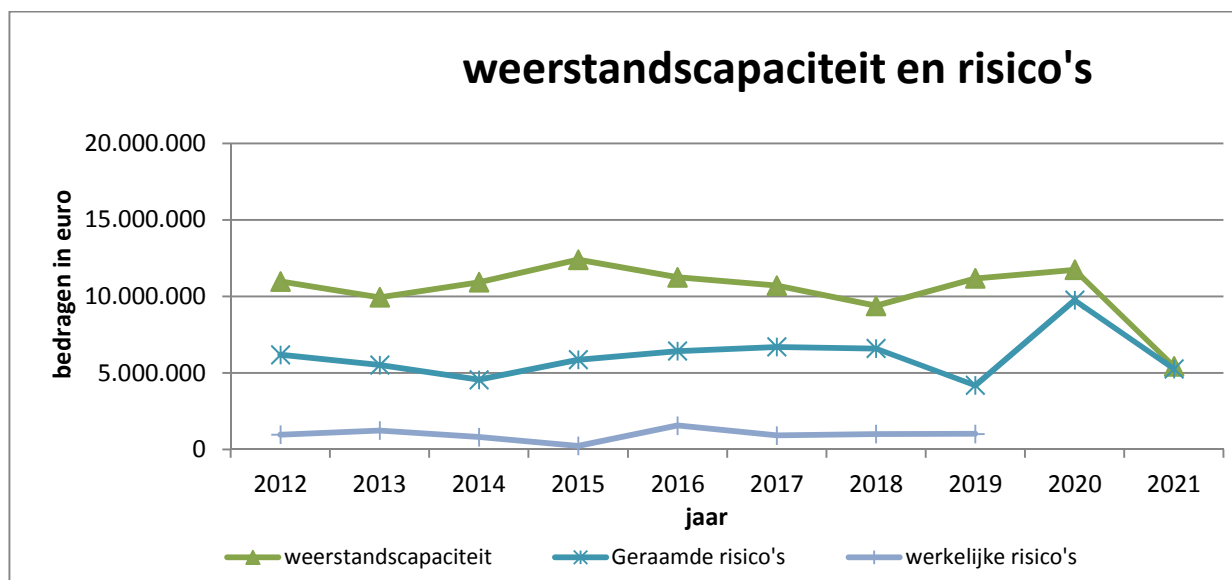
Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2020 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2021	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2021 geactualiseerd
	onderdelen compensatie van het rijk plaatsvindt, net als in 2020.	Wij zullen nauwgezet de impact volgen en de gemeenteraad daar actief over blijven informeren.				
		TOTAAL VAN DE INCIDENTELE RISICO'S				€ 1.814.740,00

De gekwantificeerde risico's worden vergeleken worden met de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarvoor is de volgende tabel gevuld.

Structureel	
Structureel risicobedrag	1.939.461
Beschikbare weerstandscapaciteit	2.109.341
Structurele ratio	1,09
Gewenste minimale ratio	1,40
Benodigde weerstandscapaciteit	2.715.245
Tekort structurele weerstandscapaciteit	605.904
Incidenteel	
Incidenteel risicobedrag	1.814.740
Beschikbare weerstandscapaciteit	3.314.858
Incidentele ratio	1,83
Gewenste minimale ratio	1,40
Benodigde weerstandscapaciteit*	2.540.636
Overschot incidentele weerstandscapaciteit	774.222
Totaal structureel en incidenteel	
Risicobedrag	3.754.201
Beschikbare weerstandscapaciteit	5.424.199
totale ratio	1,44
Gewenste minimale ratio	1,40
Benodigde weerstandscapaciteit	5.255.881
Overschot weerstandscapaciteit	168.318
Totale ratio (structureel en incidenteel samen), vereist is 1,4	1,44
* Benodigde weerstandscapaciteit GREX (= onderdeel van totaal benodigde weerstandscapaciteit)	1.756.636

Ontwikkeling weerstandsvermogen in tabel- en grafiekvorm

	Berekende risico's begroting	Herrekende risico's in jaarrekening voorgaande jaar	Gerealiseerd risico jaarrekening
2011	n.v.t.	5.572.715	3.979.308
2012	6.183.636	3.403.516	963.709
2013	5.506.200	5.176.965	1.234.252
2014	4.545.144	5.086.222	803.539
2015	5.851.953	5.731.693	224.997
2016	6.425.419	6.812.326	1.558.158
2017	6.452.103	6.694.546	705.445
2018	6.571.135	6.591.929	1.006.086
2019	5.129.181	4.182.221	1.009.316
2020	3.875.970	9.744.597	n.v.t.
2021	3.754.201	n.v.t.	n.v.t.

EMU saldo

Lokale overheden nemen in de begroting hun EMU-saldo op. Het begrote EMU-saldo voor Landerd geeft in 2021 een negatief saldo van ruim € 5,7 miljoen te zien. Dit betekent dat wij in 2021 meer uitgeven dan dat er inkomsten zijn.

De oorzaak ligt in investeringen zoals inrichting gebied dorps huis/sporthal Zeeland, Sport en Spel Reek en Dorps huis Zeeland.

Omschrijving	T-1	T	T+1
	2020	2021	2022
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2021	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2021
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-966	-927	-233
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	5.961	6.636	65
3. Mutatie voorzieningen	-2.930	1.116	450
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.742	-695	1.513
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	130	0	0
Berekend EMU-saldo	-6.245	-5.752	-1.361

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten gemeenten vijf financiële kengetallen opnemen in de paragraaf Weerstandsvermogen. Het doel is om op deze manier een beter inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Het gaat over de volgende vijf kengetallen:

1. Netto schuldquote
2. De solvabiliteitsratio
3. Kengetal grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

De kengetallen worden hieronder uitgelegd.

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit laat zien in hoeverre de gemeente afhankelijk is van schuldeisers. Met dit cijfer kun je zien of je aan al je betalingsverplichtingen kunt voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentrage van het totale vermogen verstaan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe beter je in staat bent om al je schulden te betalen.

Kengetal grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de waarde van de grond is ten opzichte van de totale opbrengsten. De boekwaarde van de voorraden grond is belangrijk omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar bij de jaarrekening of de gronden tegen een juiste waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en de structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het

gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. De structurele baten en lasten worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten in staat zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente is ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaand de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde.

Tabel kengetallen Landerd

		Rek. 2019	begr. 2020 na wijz	begr. 2021	begr. 2022	begr. 2023	begr. 2024
1A.	Netto schuldquote	13,78%	36,59%	59,83%	62,48%	65,81%	59,90%
1B.	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9,69%	32,94%	56,20%	58,82%	62,04%	56,13%
2.	De solvabiliteitsratio	51,02%	38,66%	27,56%	27,34%	26,35%	27,25%
3.	Kengetal Grondexploitatie	13,21%	13,00%	0,74%	4,88%	3,66%	0,55%
4.	Structurele exploitatieruimte	-0,97%	0,42%	0,25%	0,03%	0,19%	0,52%
5.	Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	100,18%	101,54%	98,47%	106,77%	108,39%	110,26%

Toelichting kengetallen, wat betekenen de uitkomsten:

- 1a en 1b. De netto schuldquote 1a en 1b stijgt na 2019 omdat er, gezien de verwachte investeringen, nieuwe geldleningen afgesloten moeten worden. De percentages voldoen ook dan nog aan de hoogste eisen
- 2. Het solvabiliteitspercentage daalt vanaf 2020 en wordt minder gunstig. Het valt daarmee niet langer in de hoogste categorie maar is nog altijd goed.
- 3. De boekwaarde van de GREX is fors lager geworden de laatste jaren en daalt na 2020 nog sterker. De verhouding van deze boekwaarde t.o.v. de totale inkomsten van de gemeente is daarmee ook verlaagd. Het risico is daarom ook fors gedaald.
- 4. Het percentage van 0,25% in 2021 komt overeen met het structurele voordeel van 2021 ad € 92.000. Het verloop van dit percentage schommelt in de meerjarenraming tussen 0,03% en 0,52%. Dat voldoet daarmee aan alle eisen.
- De belastingcapaciteit geeft een stijgend beeld. Dit wordt veroorzaakt door meer dan gemiddelde stijging van onze belastingen. Met name de inhaalslag voor afvalstoffenheffing richting 100% kostendekking in 2022 en het vervallen in 2022 van de korting voor rioolheffing die in 2021 is verleend, zorgt voor een behoorlijke stijging.

B. Onderhoud kapitaalgoederen

Wethouder Vereijken

Het is een taak van de gemeente om de voorzieningen in de openbare ruimte en de buitensportvoorzieningen op een gewenst niveau te houden. Concreet betreft dit de instandhouding van de kapitaalgoederen in de vorm van wegen, gebouwen, civieltechnische kunstwerken, riolering, bossen, openbare verlichting, speeltuinen, groen en buitensportvoorzieningen.

Kwaliteit gestuurd

De instandhouding van onze kapitaalgoederen vindt plaats aan de hand van kwaliteit gestuurd beheer. Met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, rapportagemodellen en de gewenste kwaliteit vertalen naar de verschillende uitvoeringsprogramma's. Via inspecties en schouwrondes controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald.

Integrale uitvoering

Het onderhoud aan onze kapitaalgoederen wordt zoveel als mogelijk integraal opgepakt. Het onderhoud aan de riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat bij een onderhoudsplan aan de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorziening worden meegenomen als dit noodzakelijk is. Ook vindt er afstemming plaats met werkzaamheden van nutsbedrijven en ontwikkelaars.

Risico gestuurd beheer

In de uitvoeringsprogrammering staat het risico gestuurd beheer steeds meer centraal. De toepassing van dit risico gestuurd beheer zorgt ervoor dat we constant de afweging maken of de eerder voorgestelde maatregel ook echt nodig is op dat moment en of ergens anders geen nieuwe urgentere situaties zijn ontstaan. Door middel van constante (her)prioritering zetten we de beschikbare middelen daar in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus worden daardoor verlaagd.

Kapitaalgoederen	Beleidskaders	Vertaling financiële consequenties
1. Wegen	<i>Wegbeheerplan 2020-2024</i> Op het moment van schrijven is het nieuwe wegbeheerplan 2020-2024 nog niet afgerond. Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar het kwaliteitsniveau B en C (CROW). De voorziening onderhoud wegen, straten en pleinen voorziet in de instandhouding van het wegenareaal. In de beschikking van 2021 is rekening gehouden met een hogere uitgaven uit de voorziening n.a.v. de wegininspectie 2019. Het jaarplan 2021 groot onderhoud wegen vanuit het wegbeheerplan (2020-2024) wordt dit jaar uitgevoerd. Daarnaast vindt de uitvoering groot onderhoud en vervanging asfaltverhardingen werkplanning 2021-2024 plaats.	Onderhoud wegen: - Dagelijks onderhoud: € 150.000 - Toevoeging 2021: € 556.909 - Aanwending 2021 groot onderhoud: € 680.000 - Stand voorziening 1-1-2021: € 381.489
2. Gebouwen	<i>Meerjaren onderhoudsplan (MJOP) gebouwen 2017-2021</i> Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar de NEN 2767 methodiek norm 3. In 2021 besteden we de onderhoudswerkzaamheden aan die voor de diverse onderdelen zijn voortgekomen uit de inspecties en die als zodanig zijn vertaald in het MJOP Gebouwen. Voor een efficiënte bedrijfsvoering bundelen we daarbij waar mogelijk en verantwoord, de werkzaamheden van enkele jaren.	Onderhoud gebouwen: - Dagelijks onderhoud € 0 - Toevoeging 2021: € 534.856 - Aanwending 2021 € 679.885 - Stand voorziening 1-1-2021: € 1.974.676
3. Riolering en waterplan	<i>Verbreed Gemeentelijk Rioolbeheerplan (VGRP) 2016</i> Op basis van het in december 2016 door uw raad vastgestelde VGRP 2016-2020 worden de noodzakelijke vervangingen en groot onderhoud in de respectievelijke jaarplannen voorbereid en uitgevoerd. Hierbij vormen schadebeelden en restlevensduurbepaling op basis van NEN 3399 het uitgangspunt. Bij riolering wordt bij uitstek gekeken naar integrale aanpak van de openbare ruimte om daarmee waar mogelijk “werk met werk” te maken. In 2021 wordt er gestart met het opstellen van een vGRP Maashorst gemeente en extra ingezet op de watersamenwerking As50+, wateropgave en klimaatadaptatie.	Onderhoud riolering: - Dagelijks onderhoud : € 74.000 - Toevoegingen 2021: € 489.546 - Aanwending 2021 € 858.000 - Stand voorziening 1-1-2021 € 1.547.172

4. Bosbeheer	<i>Geïntegreerd bosbeheer</i> In 2020 wordt volgens het systeem van geïntegreerd bosbeheer opnieuw een gebied aangepakt. In totaal is het areaal bos verdeeld in 6 werkblokken. Er wordt gewerkt met een cyclus van 6 jaar.	Onderhoud bosbeheer: - Dagelijks onderhoud : € 272.500 - Toevoegingen 2021: € 20.000 - Aanwending 2021: € 0 - Stand reserve 1-1-2021 € 135.842
5. Openbare verlichting	<i>Beleidsplan Openbare Verlichting 2017</i> Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar kwaliteitsniveau B (CROW). Het jaarplan 2021 wordt dit jaar uitgevoerd.	Onderhoud openbare verlichting: - Dagelijks onderhoud: € 69.000 - Toevoeging 2021: € 0 - Aanwending 2021 € 13.000 - Stand reserve 1-1-2021 € 80.722
6. Speeltuinen	In 2021 worden de speeltoestellen vervangen die daar zowel op basis van inspectie als op basis van onderhoud aan toe zijn. Dergelijke vervangingen gaan altijd in overleg met de betrokken buurt (-vereniging).	Onderhoud speeltoestellen: - Dagelijks onderhoud: € 33.750 - Toevoeging 2021: € 0 - Aanwending 2021: € 31.000 - Stand reserve 1-1-2021 € 88.596
7. Groen	Voor het groen hebben we geen onderhoud-vervangingsfonds beschikbaar. Binnen de geplande investeringsprojecten wordt de vervanging van groen meegenomen. Voor vervanging van verouderd groen in de woonwijken is er jaarlijks een beperkt budget beschikbaar. Planning en prioritering gebeurt op basis van beoordeling, waarbij veelal ook wordt afgegaan op verzoeken uit de buurten. Het groen in het buitengebied kan veelal omgevormd worden d.m.v. beheermaatregelen die opgenomen worden in het reguliere onderhoud. Planning en prioritering gebeurt op basis van beoordeling gericht op het gewenste eindbeeld of voorkomen van overlast bij aangrenzende eigenaren. Hiervoor is beperkt budget beschikbaar. Voor bomen is er een bestemmingsreserve, in 2021 wordt deze ingezet voor een impuls op de groenstructuur. Voor ontwikkeling van natuur en landschap is er de reserve Groen. Realisatie vindt plaats conform de uitvoeringsplanning.	Onderhoud groen: - Dagelijks onderhoud € 501.000 Bestemmingsreserve bomen: - Toevoeging 2020: € 0 - Aanwending 2021: € 10.000 - Stand reserve 1-1-2021 € 19.786 Reserve groen: - Toevoeging 2021: € 99.219 - Aanwending 2021: € 202.781 - Stand reserve 1-1-2020: € 806.905

8. Onderhoud sportvelden	Het (groot) onderhoud wordt jaarlijks gepland en uitgevoerd in de zomerperiode. In 2021 wordt een geactualiseerd onderhoud- en vervangingsplan voor alle sportparken in de gemeente definitief afgerond.	Onderhoud sportvelden: - Dagelijks onderhoud € 110.982 - Geen reserve/voorziening
9. Civieltechnische kunstwerken	Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar het kwaliteitsniveau B (CROW). In 2021 wordt de Knuppelbrug vervangen. Op basis van het kunstwerkenbeheerplan wordt het jaarplan dagelijks en groot onderhoud uitgevoerd. Dit aan de hand van de uitgevoerde inspecties en opgestelde investeringsplanning. Dit plan wordt aan de raad van 24 september 2020 voorgelegd.	Onderhoud civieltechnische kunstwerken (als de raad op 24 september 2020 akkoord gaat): - Dagelijks onderhoud € 22.900 Voorziening kunstwerken (als de raad op 24 september 2020 akkoord gaat): - Toevoegingen 2021: € 17.000 - Aanwending 2021 € 31.900 - Stand voorziening 1-1-2021 € 17.000

Als we voldoende geld op onze bankrekening hebben, kunnen we onze wensen uitvoeren. Om te zorgen voor voldoende geld, zijn snelle beslissingen op de geld- en kapitaalmarkt nodig. Hier zijn strenge regels aan verbonden.

Hoe het geld van de gemeente Landerd beheerd wordt, staat in het treasurybeleid. Hierin staat ook de treasuryfunctie beschreven. De treasuryfunctie bekijkt hoe we betalingen kunnen doen en hoe we aan het geld hiervoor komen. Bijvoorbeeld door een lening aan te gaan. Ook kan het zijn dat we geld over hebben. De treasuryfunctie kijkt dan hoe we dat het beste kunnen beheren.

De belangrijkste punten uit het treasurystatuut zijn:

- Overtollige gelden zetten we alleen uit bij banken of instellingen die voldoen aan de Wet Fido en de bijbehorende uitvoeringsregeling
- Het afsluiten van leningen gebeurt door bij ten minste twee financiële instellingen een offerte aan te vragen.
- We maken alleen gebruik van financiële instrumenten om risico's te verkleinen niet om winst te maken.

Het betalingsverkeer verloopt in hoofdzaak via de huisbank, de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten.

Schatkistbankieren voor decentrale overheden

Per 15 december 2013 is Schatkistbankieren wettelijk verplicht. Dagelijks worden alle overtollige geldmiddelen boven een drempelbedrag afgeroomd en aangehouden in de schatkist bij het Ministerie van Financiën. De drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000.

De drempel voor onze gemeente in 2021 is 0,75% van € 39.110.982 dat is een bedrag van € 293.333.

Rentebeleid

Bij het opstellen van deze begroting is ervan uitgegaan dat het aantrekken van geld tegen een rente van 0,5% mogelijk is. De interne renteverrekeningen geschieden met het vastgestelde percentage van 0,5%.

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Renterisiconorm

Met de invoering van de wet FIDO zijn de risico's die gemeenten lopen bij lenen en beleggen ingeperkt. De risico's van lenen worden beperkt doordat gemeenten zich moeten houden aan de zogeheten kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

De kasgeldlimiet zorgt ervoor dat er niet te veel kortlopende leningen worden aangetrokken; de renterisiconorm beperkt het renterisico door aflossingen en renteherzieningen van de langlopende leningen te spreiden.

Het is de bedoeling dat het saldo van leningen en uitzettingen met een rente typische looptijd van korter dan één jaar niet boven een bepaald percentage (de kasgeldlimiet) van het begrotingstotaal uitkomt. Voor 2021 is dit percentage vastgesteld door de minister op 8,5%. Het begrotingstotaal over 2021 van de gemeente Landerd komt uit op € 39.110.982. De kasgeldlimiet bedraagt € 3.324.434.

Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. Deze renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komende jaar. Het doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal na aftrek van aflossingen en renteherziening in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In juli 2014 is er een langlopende geldlening aangetrokken van € 8.000.000. De looptijd van deze geldlening is 10 jaar.

Het renterisico voor 2021 bedraagt 20% van het begrotingstotaal (€ 7.822.197).

Rentelasten, renteresultaat en doorbelasting

Op basis van de nieuwe BBV moeten de volgende onderdelen aan deze paragraaf worden toegevoegd:

- De rentelasten
- Het renteresultaat
- De wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, GREX en projecten

In onderstaande tabel zijn de twee bovenste terug te vinden:

		Begroting 2021
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		119.072
Externe rentebaten		0
Subtotaal		119.072
Rente doorberekend aan grondexploitatie		-48.885
Rente projectfinanciering doorberekend aan taakveld		0
Subtotaal		-48.885
Subtotaal door te rekenen rente		70.187
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		70.187
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		-214.406
Renteresultaat op taakveld Treasury (voordelig)		144.219

De doorbelasting van de rente GREX vindt plaats op de voorgeschreven wijze. Dit betekent dat het percentage van onze lening portefeuille wordt afgezet tegen de verhouding eigen en vreemd vermogen per balansdatum van de laatst vastgestelde GREX (in dit geval 1-1-2020). Daaruit komt een percentage van 0,70%. Dit percentage wordt berekend over de boekwaarde per 1-1-2020 van de GREX. Daaruit komt een bedrag van € 48.885 (zie tabel hierboven).

De doorbelasting aan onze investeringen vindt plaats met een (afgerond) percentage van 0,5%. Bij een boekwaarde van onze activa per 1-1-2021 is dat een bedrag van € 214.406 (zie tabel hierboven).

Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

De financieringsbehoefte neemt af als er gronden worden verkocht. Daarnaast is medio 2014 een lening van 8 miljoen euro afgesloten met een looptijd van 10 jaar. Indien in een van de jaren van de meerjarenbegroting de uitgaven naar verwachting de liquide middelen overtreffen wordt in dat jaar voor de financiering van bepaalde projecten een (kortlopende) lening aangetrokken.

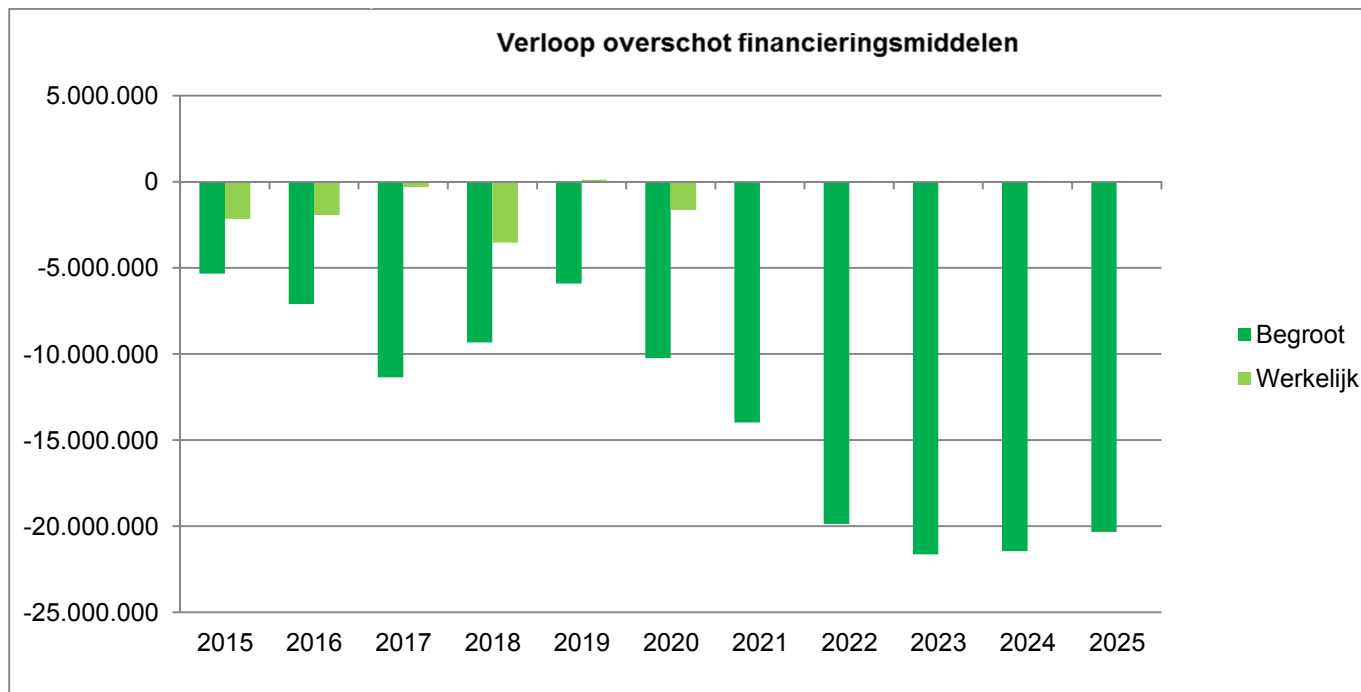
Overzicht tekort/overschot langlopende financieringsmiddelen

Boekwaarde 1.1	2021	2022	2023	2024	2025
Boekwaarde activa	35.439.248	42.363.425	42.591.830	41.599.534	40.603.613
Boekwaarde GREX	8.721.746	4.058.293	5.571.336	5.084.113	3.979.521
Subtotaal	44.160.994	46.421.718	48.163.166	46.683.647	44.583.134
Reserves	15.541.929	13.382.622	13.724.852	13.262.941	13.136.155
Voorzieningen	11.453.850	10.769.369	11.198.932	11.168.965	11.109.282
Geldleningen	3.200.000	2.400.000	1.600.000	800.000	0
Subtotaal	30.195.779	26.551.991	26.523.784	25.231.906	24.245.437
Overschot/ tekort (-/- = tekort)	-13.965.215	-19.869.727	-21.639.382	-21.451.742	-20.337.697

De fluctuaties in het financieringssaldo worden onder andere veroorzaakt door de investeringen (o.a. Dorpshuis Zeeland, sportaccommodaties, fluisterasfalt Bergmaas ed.) en verwachte verkoop van gronden.

Verder is rekening gehouden met de geactualiseerde kostprijsbegrotingen grondexploitatie zoals deze in deze begroting 2021 is opgenomen.

Het verloop van het financieringsoverschot vanaf 2015 is in een grafiek weergegeven. Verwacht wordt dat de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in 2021 niet wordt overschreden. Het is wel noodzakelijk dat er gelden aangetrokken worden.

De gegevens van de jaren 2015 tot en met 2020 zijn gebaseerd op de werkelijke cijfers per 1 januari van die jaren. De jaren daarna zijn gebaseerd op ramingen.

D. Bedrijfsvoering

Burgemeester Bakermans

Waar gaat deze paragraaf over?

Wij besteden ons geld rechtmatig, doelmatig en doeltreffend. We zijn een betrouwbare en transparante partner. Hoe we hieraan werken noemen we bedrijfsvoering. Die gaat over de hele gemeentelijke organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Deze paragraaf gaat in op de nieuwe elementen voor bedrijfsvoering.

Wat willen wij bereiken in 2021?	Wat doen we daarvoor in 2021?	Effecten en prestaties
Herindeling intern voorbereiden	- Voorzetten werkgroepen bedrijfsvoering - Uitvoering plannen informatievoorziening - Inrichten gezamenlijke ICT-omgeving - Implementatie applicaties waaronder voor financiële administratie en personeelsadministratie - Opzetten communicatietools waaronder website, huisstijl - Duidelijkheid medewerkers over functie in nieuwe organisatie - Harmoniseren geprioriteerde regelgeving	- Beheersbare overgang naar nieuwe organisatie - Mogelijke onrust onder personeel beperken door tijdig duidelijkheid te geven - Basisomgeving ICT voor nieuwe organisatie
Uitgangspunten begroting harmoniseren	- Inrichten begroting 2021 op basis van constante in plaats van lopende prijzen	- Financieel beheerste overgang naar nieuwe gemeente. - Duidelijk financiële positie nieuwe gemeente - Voor Landerd in begroting 2021 een positief financieel effect vanaf 2022.
Voorbereiden rechtmatigheidsverklaring	- Vaststellen werkwijze voor rechtmatigheidsverantwoord ing door college in plaats van door accountant	- Zicht op rechtmatigheidsverklaring bij jaarrekening 2020

Overheadkosten

Om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te verhogen wordt o.a. de overhead sinds 2017 niet meer verdeeld via de kostenplaatsen maar in een apart overzicht aan de raad gepresenteerd. Dat overzicht is in deze paragraaf opgenomen.

Er zijn regels opgesteld in het BBV over welke kosten wel en niet onder de overhead geschaard worden. Dit betekent voor ons het volgende:

- De uitgaven en inkomsten van onze kostenplaatsen zijn in eerste instantie opgenomen als overhead. Daarnaast een aantal posten die niet onder de

kostenplaatsen vielen maar nu wel als overhead betiteld moeten worden. Deze posten zijn:

Directe salarislasten
BMO facilitair
BMO advies en ondersteuning
BMO informatievoorziening
R&B buitendienst
Gemeentesecretaris
Bestuurlijke en juridische ondersteuning
Voorlichting

- Aan de GREX mogen nog wel de uren/overhead worden toegerekend zoals voorheen gebeurde. Daarnaast wordt op basis van de ingeschatte urenbesteding 2021 bepaald wat onze directe uren voor de taken zijn van de andere posten in onze begroting. Aan die begrotingsposten mogen alleen de directe salarislasten van de betrokken medewerkers worden toegerekend.
- Voor deze doorberekening berekenen we een direct uurtarief. Dat zijn de totale salarislasten binnendienst gedeeld door de directe uren binnendienst (organisatie in het gemeentehuis). Voor de buitendienst wordt het tarief apart berekend op dezelfde wijze als de binnendienst. Voorgeschreven is ook dat de uren/salarislasten van leidinggevendenden die functioneringsgesprekken voeren, in zijn geheel als overhead beschouwd moeten worden, ook al werken deze personen (gedeeltelijk) aan directe taken. Ook administratieve en/of secretariële ondersteuners zijn overhead.
- Dit betekent dat de totale lasten die niet verdeeld worden over de taken, in de overhead opgenomen moeten worden.

	2021	2022	2023	2024
totale lasten t.b.v. bepaling overhead	11.010.892	9.810.355	9.798.170	9.786.635
Af: Doorbelaste directe salarislasten	-5.058.274	-4.209.992	-4.201.137	-4.208.406
totaal van de overhead	5.952.617	5.600.363	5.597.033	5.578.229
Berekening percentage overhead				
totaal van de overhead	5.952.617	5.600.363	5.597.033	5.578.229
Gedeeld door totaal van de directe doorbelaste salarissen	5.058.274	4.209.992	4.201.137	4.208.406
percentage overhead	117,68%	133,03%	133,23%	132,55%
Ter vergelijking begroting 2020	111,01%	115,50%	114,49%	n.v.t.

In de begroting 2021 worden nu twee overheadpercentages genoemd die verschillend zijn. Deze zijn:

1. De hierboven berekende 117,68%. Dit is het percentage opslag overhead dat toegerekend kan worden aan onze directe salarislasten per uur. Als een uurtarief dus € 40 is dan moeten we daar € 47,07 bij tellen om de totale lasten per direct uur te bepalen. Dat zijn de directe salarislasten plus de overhead. Dat is dan in dit voorbeeld € 87,07
2. In programma 9 wordt in de tabel beleidsindicatoren een overheadpercentage genoemd van 15,25% (2019 was 13,95%). Dit zijn de totale overheadkosten gedeeld door de

totale lasten van de begroting excl. de stortingen in de reserves. Dit percentage geeft dus aan dat 15,25% van onze begrotingsuitgaven bestaan uit overhead.

Voor de vergelijking van de overhead zijn er meer interessante gegevens. Dat is bijvoorbeeld het aantal fte's overhead t.o.v. het totale aantal fte's.

	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal fte's overhead	41,77	47,83
Totaal aantal fte's	106,89	113,92
Overhead procentueel	39,07%	41,99%

E. Verbonden partijen

Burgemeester Bakermans

Gemeenten voeren diverse taken uit voor hun inwoners. Het uitvoeren van die taken kan op verschillende manieren:

- door de taken zélf uit te voeren;
- door een andere organisatie taken uit te laten voeren en
- door het deelnemen aan een verbonden partij.

Als een gemeente taken zelf uitvoert draagt de gemeente alle financiële- en alle bedrijfsvoering risico's. Het uitbesteden van taken kan door middel van het geven van subsidies of door het sluiten van contracten. Gemeenten kunnen ook taken uitvoeren via 'verbonden partijen'.

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), moet de gemeente in de begroting opnemen:

- Gemeenschappelijke regelingen
- Vennootschappen
- Verenigingen waar de gemeente lid van is en stichtingen waarin de gemeente een bestuurszetel heeft.
- Overige verbonden partijen

Het gaat om een overzicht van de rechtspersonen waar Landerd een bestuurlijk en financieel belang in heeft.

Wat is een bestuurlijk belang?

Een bestuurlijk belang houdt in: dat de gemeente zeggenschap heeft in een organisatie, bijvoorbeeld als een wethouder zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente stemt.

Wat is een financieel belang?

Een financieel belang houdt in: als de gemeente aansprakelijk is bij het niet-nakomen van verplichtingen van de verbonden partij. De gemeente betaald een bedrag aan een verbonden partij. Als deze partij failliet gaat kan de gemeente dat bedrag niet meer terughalen.

Wat staat er in deze paragraaf?

In de paragraaf Verbonden partijen moet het volgende staan:

- het doel
- de deelnemers
- het bestuurlijk belang
- het financieel belang
- de risico's

De gemeente Landerd neemt per 1 januari 2021 deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen:

Hieronder volgt een toelichting per verbonden partij.

A. Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hart voor Brabant (GGD) Deelnemers: Brabant-Noord en Regio Tilburg. Totaal 26 gemeenten Doel: Gezamenlijke behartiging van de gezondheidszorg in Brabant-Noord en regio Tilburg. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Van Rinsum Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Tilburg	Door het Coronavirus komen we in een economische crisis waarvan de gevolgen en impact niet duidelijk is. Dit geldt ook voor de GGD Hart voor Brabant. In de begroting klinkt voldoende realiteitszin door ten aanzien van de Coronacrisis. Alles in de bedrijfsvoering van de GGD is erop gericht om zo min mogelijk uit de pas te lopen.	De bijdrage in de begroting 2021 is geraamd op € 547.436	
	Eigen vermogen Vreemd vermogen Resultaat	1-1-2021 € 10.147 € 7.889 € 0 x € 1.000	31-12-2021 € 8.528 € 8.371

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West en Noord (RAV)</i> Deelnemers: 44 gemeenten in Brabant-Noord, Midden en West Doel: De regeling heeft tot doel een goede ambulancezorg te waarborgen en een bijdrage te leveren aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Van Rinsum Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Tilburg	De vergunning op grond van de Tijdelijke wet ambulancezorg is verlengd tot 2021. Het risico bestaat dat de RAV een of beide vergunningen verliest. Alle personeel zal dan overgaan naar de nieuwe vergunninghouder. Dit geldt ook voor het wagenpark en gebouwen. Mocht een opvolgende partij wagens, materieel en dergelijke niet willen overnemen, dan kunnen de reserves van de RAV deze desintegratiekosten dekken. Het risico wordt geschat op € 4,37 miljoen.	Sinds 2012 wordt er geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 13.749 € 23.696 € -41 x € 1.000	31-12-2021 € 13.708 € 27.096

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Veiligheidsregio Brabant-Noord</i> Deelnemers: Alle 17 gemeenten van de regio Brabant-Noord. Doel: De Veiligheidsregio heeft 3 hoofdtaken: – regionale brandweezorg – Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) – meldcentrum voor politie, brandweer en ambulancezorg. Bestuurlijk belang: Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	Als de Europese deeltijdrichtlijnen voor de brandweervrijwilligers van kracht wordt, wordt het private arbeidsrecht van toepassing op het overgrote deel van de ambtenaren. De ontwikkelingen op het vlak van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren kan leiden tot het (gedeeltelijk of volledig) einde van de vrijwillige brandweer en een kostenstijging van 30% tot 50%. Daarnaast spelen risico's binnen de huisvesting op middellange en lange termijn. Dit kan een hogere inwonersbijdrage met zich mee gaan brengen.	De bijdrage aan de Veiligheidsregio bedraagt voor 2021 € 952.291	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 8.189 € 37.529 € - 270 x € 1.000	31-12-2021 € 8.104 € 50.916

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant</i> Deelnemers: Brabant-Noordoost Doel: Betreft bestuurskosten van het Werkvoorzieningsschap. Daarnaast is het Werkvoorzieningsschap opdrachtgever voor de IBN-groep als uitvoeringsorganisatie van de Wet Sociale Werkvoorziening. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Van Rinsum Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Uden	Sinds 1 januari 2015 (Participatiewet) kunnen er geen mensen meer in de Wsw instromen. Dit geldt ook voor mensen met een Wsw-indicatie die op de wachtlijst stonden voor een Wsw-plek. Zij krijgen mogelijk bijstand. Bestaande Wsw'ers met een vast dienstverband houden hun baan en hun salaris.	De bijdrage in de bestuurskosten in de begroting 2021 is geraamd op € 3.905	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 € 26.968 € 3.123 x € 1.000	31-12-2021 € 29.968 € 3.123

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Milieustraat Oss</i> Deelnemers: Gemeente Oss en Landerd Doel: Exploiteren en beheren van de milieustraat aan de Maaskade te Oss Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Brands Plv lid: Wethouder Vereijken Vestigingsplaats: Oss	Beheer is via tariefstelling rendabel. Risico's beperkt.	De totale begrote bijdragen van de gemeente Landerd in 2021 bedraagt € 305.877	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 n.v.t. n.v.t. x € 1.000	31-12-2021 n.v.t. n.v.t.

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Afvalinzameling</i> Deelnemers: Gemeente Oss en Landerd Doel: Het efficiënt, doelmatig en bestendig uitvoeren van de gemeentelijke taak tot inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Brands Plv lid: Wethouder Vereijken Vestigingsplaats: Oss	Risico's beperkt.	Er wordt geen aparte bijdrage betaald aan de gemeente Oss. We ontvangen facturen voor de gemaakte kosten van de afval inzameling door de gemeente Oss	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 n.v.t. n.v.t. x € 1.000	31-12-2021 n.v.t. n.v.t.

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Brabants Historisch Informatiecentrum</i> Deelnemers: 15 gemeenten in Brabant-Noord, de provincie Noord-Brabant, waterschap Aa en Maas en waterschap De Dommel Doel: Beheer archieven in Brabant-Noordoost. Deze organisatie is in 2004 ontstaan uit een fusie van het Streekarchief Brabant-Noordoost met het Rijksarchief Bestuurlijk belang: Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	Het BHIC heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen de risico's benoemd. Deze zijn beperkt.	De totale bijdrage van de gemeente Landerd in 2021 bedraagt € 57.200	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 1.195 € 3.061 € 0 x € 1.000	31-12-2021 € 1.415 € 2.187

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost Brabant 2015</i> Deelnemers: Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Landerd, Maasdonk, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint Michielsgestel, Uden Meierijstad en Vught. Doel: De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van belangen van de gemeenten op het gebied van doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en voor de flexibele jeugdhulp, volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Van Rinsum Plv lid: Wethouder Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	N.v.t.	De totale bijdrage van de gemeente Landerd bedraagt in 2021: € 3.403.776	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 n.v.t. n.v.t. x € 1.000	31-12-2021 n.v.t. n.v.t.

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Centrumregeling WMO Brabant Noordoost-oost 2020-2023</i> Deelnemers: Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis en Uden. Doel: De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Van Rinsum Plv lid: Wethouder Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	N.v.t.	De totale bijdrage van de gemeente Landerd voor 2021 bedraagt € 717.444	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 n.v.t. n.v.t. x € 1.000	31-12-2021 n.v.t. n.v.t.

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Belastingsamenwerking Oost-Brabant</i> Deelnemers: Waterschap Aa en Maas, gemeente Oss, Uden, Veghel, Deurne, Boekel en Landerd Doel Het efficiënt opleggen en innen van de gemeentelijke belastingen en de afhandelingen van bezwaren tegen deze belastingen. De hoogte van de tarieven worden vastgesteld door de Raad van de gemeente Landerd Bestuurlijk belang Lid: Wethouder Vereijken Plv lid: Burgemeester Bakermans Vestigingsplaats: Oss	In de ontwerp 1 ^e begrotingswijziging 2020 staat het volgende risico beschreven: Vastgesteld is dat in de afgelopen jaren de gezamenlijke omvang van de opdrachten, vanwege hun specifieke branchekennis, per leverancier toeneemt. Om te voorkomen dat er in de toekomst risico gelopen wordt in relatie tot de geldende aanbestedingsregels wordt het inkoopbeleid in 2020 geëvalueerd.	De bijdrage voor 2021 bedraagt € 228.735	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 € 453 € 10.534 x € 1.000	31-12-2021 € 535 € 12.885

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)</i> Deelnemers: Brabant- Noordoost, samen met de provincie Noord-Brabant Doel: Deur-tot-deur vervoer voor WMO-geïndiceerde en alle andere reizigers. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Vereijken Plv lid: Burgemeester Bakermans Vestigingsplaats: Oss	Binnen de gemeenschappelijke regeling KCV is voor de exploitatiekosten geen weerstandsvormen opgebouwd. Hier is sprake van outputfinanciering met een open einde karakter. Dit kan risicovol zijn wanneer in een jaar de kosten incidenteel oplopen. De deelnemende gemeenten betalen dan een hogere bijdrage (achteraf).	Sinds de oprichting van de GR KCV in 2001 zijn de financiële verantwoordelijkheden van de GR-partners vastgelegd in afspraken. Uit deze overeenkomst ontvangen de gemeenten een samenwerkingsbijdrage OV van de Provincie. De bijdrage in de begroting 2021 is geraamd op € 203.942	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 808 € 792 € 0 x € 1.000	31-12-2021 € 808 € 793 € 0

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Omgevingsdienst Brabant-Noord</i> Deelnemers: Alle 16 gemeenten van de regio Brabant-Noord. Met uitzondering van Heusden. Doel: De ODBN is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Brands Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	De ODBN heeft in de begroting 2021 een weerstandsratio van 0,84. Dit is matig.	De bijdrage voor 2021 bestaat uit een aantal onderdelen en bedraagt in totaal € 560.097	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 8.148 € 11.168 € 106 x € 1.000	31-12-2021 € 8.186 € 10.905

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Centrumregeling Leerplicht en Regionale meld- en coördinatiefunctie regio Brabant Noordoost</i> Deelnemers: Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Meierijstad en Uden Doel: Het Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) voert voor 11 gemeenten de Leerplichtwet en de RMC-wet uit. Het bureau ziet erop toe dat kinderen tussen de 5 en 18 jaar onderwijs volgen en dat kinderen tussen de 18 en 23 jaar een startkwalificatie halen. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Van Rinsum Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Oss	Het RBL BNO hanteert een maximale reserve van 10% op de begroting. De regionale afspraak is dat een overschot boven deze 10% terugvloeit naar de deelnemende gemeenten. Als er extra middelen nodig zijn, wordt een verzoek hiervoor door het RBL BNO voorgelegd aan de deelnemende gemeenten. Door het overschot tijdelijk vast te houden kan het RBL BNO sneller en efficiënter inspelen op een eventuele daling aan inkomsten, hiermee wordt voorkomen dat een restitutie direct wordt gevoeld door een verzoek extra middelen. Mogelijk ontvangt het RBL BNO in 2021 een lagere bijdrage vanuit het Nieuwe programma Voortijdig Schoolverlaten en Kwetsbare Jongeren (convenant 2021 – 2024). In de kadernota 2021 is afgesproken de gevolgen hiervan op te vangen door het overschot op de reserve 2019 (nog) niet uit te keren.	De bijdrage in de begroting 2021 is geraamd op € 36.888	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 2021 n.v.t. n.v.t. x € 1.000	31-12- n.v.t. n.v.t.

C. Vennootschappen

Hierbij gaat het om deelnemingen in naamloze of besloten vennootschappen en stichtingen voor de behartiging van oorspronkelijk gemeentelijke taken. Lidmaatschappen van verenigingen die zijn gericht op belangenbehartiging en kennisoverdracht, zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Vereniging van Bouwrecht, zijn buiten beschouwing gelaten.

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>NV Brabant Water</i> Deelnemers: Brabant water is een Naamloze vennootschap, waarvan de aandelen in het bezit zijn van provincie en gemeenten. De gemeente Landerd is in het bezit van 12.712 aandelen (nominaal € 0,10) van de Brabant Water N.V. Doel Het leveren van drink- en industriewater aan de inwoners en het bedrijfsleven in Noord-Brabant. Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	Zowel de bestuurlijke inbreng, als het financieel risico is te verwaarlozen.	In verband met de solvabiliteit van Brabant Water is besloten de jaarresultaten toe te voegen aan de algemene reserve. Er vindt geen uitkering van dividend meer plaats.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 € 635.876 € 456.756 x € 1.000	31-12-2021 € 665.384 € 479.546

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Bank Nederlandse Gemeenten</i> Deelnemers: Bank Nederlandse Gemeenten, waarvan de aandelen in het bezit zijn van de gemeenten. De gemeente Landerd is in het bezit van 29.094 aandelen. Doel Bankier van de Nederlandse gemeenten en huisbankier van de gemeente Landerd. Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder van Rinsum Vestigingsplaats: 's-Gravenhage	Zowel de bestuurlijke inbreng, als het financieel risico is te verwaarlozen.	In 2021 wordt rekening gehouden met een uitkering van € 62.500 (inkomsten).	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 Niet bekend Niet bekend x € 1.000.000	31-12-2021 Niet bekend Niet bekend

D. Stichtingen en verenigingen

Hierbij gaat het om deelnemingen in stichtingen en verenigingen voor de behartiging van oorspronkelijk gemeentelijke taken. Lidmaatschappen van verenigingen die zijn gericht op belangenbehartiging en kennisoverdracht, zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Vereniging van Bouwrecht, zijn buiten beschouwing gelaten

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>D!mpact</i> Deelnemers: 33 gemeenten Doel: De missie van D!mpact luidt: "door samenwerking, kennisbundeling en klantgerichte innovatie – gemeenten te voorzien van gestandaardiseerde ICT oplossingen die optimale dienstverlening naar burgers, bedrijven, verenigingen & instellingen mogelijk maakt. In nauwe samenwerking met de deelnemende gemeenten selecteert D!mpact hiervoor de meest geschikte ondersteunende software c.q. laat waar nodig software realiseren en ondersteunt deelnemers bij de goede implementatie hiervan. Bestuurlijk belang: Lid ALV: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: Enschede	Te weinig bijdrage / inzet vanuit de gemeenten, waardoor D!mpact genoodzaakt is om voor de voortgang extra capaciteit in te huren.	Het lidmaatschap 2021 voor de gemeente Landerd is geraamd op € 93.380	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 Niet bekend Niet bekend x € 1.000	31-12-2021 Niet bekend Niet bekend

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Stichting Maashorst in Uitvoering</i> Deelnemers: De gemeenten Bernheze, Landerd, Oss en Uden, de provincie Noord-Brabant, Staatsbosbeheer, Recron, Stichting Natuurcentrum Slabroek, VVV Noord-oost-Brabant, De Maashorstboeren, lokale ZLTO-afdelingen en lokale/reg. natuur- en milieuorganisaties Doel: In opdracht van de Stuurgroep De Maashorst uitvoeren van projecten en activiteiten in en betreffende het natuurgebied De Maashorst. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Vereijken Plv lid: Burgemeester Bakermans Vestigingsplaats: Heesch	De stichting is in 2012 opgericht. De stichting gaat alleen projecten uitvoeren (in opdracht van de Stuurgroep), waarvoor een budget is verstrekt. De risico's zijn hierdoor beperkt.	De Stichting Maashorst in Uitvoering ontvangt een jaarlijks budget voor de uitvoering van projecten en activiteiten. De bijdrage van de gemeente Landerd aan het jaarplan 2021 bedraagt € 200.000 en € 60.000 administratiekosten programmabureau.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 Niet bekend Niet bekend x € 1.000	31-12-2021 Niet bekend Niet bekend

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Zorg- en veiligheidshuis Brabant-Noordoost (ZVH BNO)</i> Deelnemers: Brabant- Noordoost Doel: In 2019 zijn de veiligheidshuizen Maas en Leijgraaf (RVML) en 's-Hertogenbosch gefuseerd. Met als doel om de vraagstukken op het gebied van zorg en veiligheid integraal te behandelen. Bestuurlijk belang: Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: Oss	Een belangrijke ontwikkeling is de samenwerking tussen de Veiligheidshuizen binnen Brabant-Noord. Daarnaast dient er goede afstemming plaats te vinden met de ontwikkelingen van de decentralisaties. De verwachting is dat de komende jaren het aantal casussen toeneemt qua aantal en complexiteit.	De bijdrage in de begroting 2021 is geraamd op € 15.000	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 Niet bekend Niet bekend x € 1.000	31-12-2021 Niet bekend Niet bekend

Indien in bovenstaande tekst gesproken wordt over Brabant-Noord en Brabant Noordoost dan bedoelen we de volgende gemeenten:

Brabant-Noord, 17 gemeenten:

Boekel, Bernheze, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Heusden, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden en Vught.

Brabant-Noordoost, 11 gemeenten:

Boekel, Bernheze, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis en Uden.

Omgevingsdienst Brabant Noord:

Boekel, Bernheze, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden, Vught en de provincie Noord-Brabant.

F. Grondbeleid

Wethouder Vereijken

Het gemeentelijk grondbeleid heeft veel relaties met andere programma's. Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van de programma's Ruimtelijke ordening, Volkshuisvesting en landschap, Verkeer en vervoer, Cultuur, Monumenten, Sport en recreatie en Economische structuur en toerisme. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie.

Het grondbeleid van de gemeente Landerd is opgenomen in de nota's:

- Nota grondbeleid 2019
- Grondprijzennota 2020

Deze schetsen het kader voor het financiële beleid en voor de financiële uitvoering van het gemeentelijk grondbeleid. De hoofdlijnen van het grondbeleid zijn de volgende:

- In Landerd was het grondbeleid in het verleden actief. Op dit moment worden er geen gronden meer aangekocht. Het grondbeleid is op dit moment in beginsel faciliterend.
- Winsten zijn toegestaan ter dekking van eventuele risico's en ter uitvoering van ander gemeentelijk beleid.
- Goede beheersing van de bedrijfsvoering en een tijdige informatieverschaffing over de bouwgrondexploitaties is essentieel.
- Risico's dienen tijdig en duidelijk in kaart te worden gebracht.
- Elk complex wordt duidelijk afgebakend.

In het BBV is bepaald dat complexen nog maar een looptijd van 10 jaar mogen hebben, tenzij is gemotiveerd waarom dit langer zou moeten zijn. Deze motivatie moet door de raad zijn geautoriseerd. Tevens moeten er dan risico beperkende beheersmaatregelen zijn genomen om die langere looptijd te kunnen verantwoorden. Er zijn in Landerd geen complexen met een looptijd van 10 jaar.

Zoals gebruikelijk zijn ook bij de herziening per 1-1-2020 de ramingen kritisch bekeken en geactualiseerd. Dit betreft vooral de ramingen voor woon- en bouwrijp maken, de posten onvoorzien en de plankosten.

De nu opgenomen ramingen kennen nog steeds een bandbreedte. O.a. afhankelijk van marktwerking, de eventueel versnelde groei van de vraag naar bouwgrond etc. kunnen werkelijke uitgaven hoger of lager worden.

De uitkomsten van de GREX zijn:

Overzicht eindewaarde

(-/- is voordelig)

	1-1-2018 (jaarrekening 2017)	1-1-2019 (jaarrekening 2018)	1-1-2020 (jaarrekening 2019)	afname / toename t.o.v. 1-1- 2019	Tussentijdse winst	afname / toename t.o.v. 1-1-2019	
Achter-Oventje	-385.837	-384.213	-382.637	-1.576	0	-1.576	afname winst
Akkerwinde	-579.770	-211.279	-101.867	-109.412	14.056	-95.356	afname winst
Kerkpad III	-502.210	-438.925	-303.414	-135.511	2.159	-133.352	afname winst
Reek Zuid	3.871.930	4.091.545	3.783.985	307.560	0	307.560	afname verlies
Repelakker	-524.707	-339.875	-211.170	-128.705	3.889	-124.816	afname winst
Vensteeg	715.609	875.243	878.689	-3.446	0	-3.446	toename verlies
Voederheil	-911.612	-802.477	-455.629	-346.848	328.354	-18.494	afname winst
LOG Graspeel	-21.239	551.624	859.547	-307.923	0	-307.923	toename verlies
	1.662.164	3.341.643	4.067.504	-725.861	348.458	-377.403	

Vennootschapsbelasting (VPB)

Vanaf 2016 is vennootschapsbelasting verschuldigd over o.a. de GREX.

Aan de hand van de GREX 1-1-2016 en 1-1-2017 wordt de fiscale beginbalans 1-1-2016 opgesteld. Deze wordt dan afgezet tegen het werkelijke verloop. Voor de aangifte

Vennootschapsbelasting over het jaar 2019 is een bedrag van € 91.883 als nog te betalen op de balans opgenomen. De aangifte Vennootschapsbelasting 2018 is definitief ingediend. Bij de jaarrekening 2018 is een bedrag van € 143.000 opgenomen. Dit bedrag is in de jaarrekening 2019 verhoogd met € 67.103.

Verschillenanalyse

Met de raad is, n.a.v. het rapport van de Rekenkamercommissie, afgesproken om een verschillenanalyse per complex op te nemen. Daarbij worden de eindwaarden vergeleken. Deze analyse is hieronder opgenomen:

Tabel verschillenanalyse verloop eindwaarden GREX

(-/- = voordelig)	01-01-2017 (jaarrekening 2016)	01-01-2018 (jaarrekening 2017)	01-01-2019 (jaarrekening 2018)	01-01-2020 (jaarrekening 2019)
Achter-Oventje	-390.232	-385.837	-384.213	-382.637
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Planschade niet meer opgenomen, voordeel 75.000. Meer interne uren opgenomen, nadeel 4.300. Raming WRM aangepast, voordeel 2.700. Rentelasten, voordeel 400.	Meer interne uren opgenomen.	Minder interne uren, meer plankosten	Meer interne uren, hogere exploitatiekosten, lagere rentelast.
Akkerwinde	-1.310.144	-579.770	-211.279	-101.867
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Minder interne uren opgenomen, voordeel 52.400. Minder externe plankosten opgenomen, voordeel 60.600. Ramingen BRM en WRM aangepast, 186.500 voordeel. Planschade niet meer opgenomen, voordeel 138.300.. Verleende korting, 10.700 nadeel. Nieuwe verkaveling, 176.500 nadeel. Prijsafpraak ontwikkelaars, 62.400 nadeel. Rentelasten, voordeel 71.000.	Tussentijdse winstneming 781.600 + rentelast 31.000. Meer interne uren opgenomen, nadeel 31.500. Meer budget voor externe VTU, nadeel 40.400. Minder budget externe advieskosten, voordeel 18.400. Ophogen terrein heeft met gesloten grondbalans plaatsgevonden, voordeel 92.000. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 165.500. Verleende korting, nadeel 30.300 en nog te verlenen korting, nadeel 154.000. Claimkavel, voordeel 46.700. Prijsverhoging, voordeel 21.800. Verkaveling, nadeel 25.900 Rentelasten, voordeel 20.400.	Tussentijdse winstneming 378.000 + rentelast 7.900. Minder interne uren, 55.400 voordeel. Meer externe kosten VTU, nadeel 53.200. Plankosten Jacobs, nadeel 68.000. Meer algemene plankosten, nadeel 13.200. Notariskosten claimhouders, nadeel 9.200. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 21.200. Beheerskosten, nadeel 1.800. Verleende korting, nadeel 127.500. Claimhouders, voordeel 276.000. Verkaveling, nadeel 42.600. Prijsstijging, nadeel 1.700. Rente bij verkoop, voordeel 7.300. Rentelasten, voordeel 16.700	Tussentijdse winstneming 14.056 + rentelast 200. Minder interne uren, 36.200 voordeel. Minder externe kosten VTU, Voordeel 29.000. Afwikkeling Jacobs, nadeel 37.000. Ramingen BRM en WRM aangepast, nadeel 90.300. Tijdelijk beheer, nadeel 3.250. Planschade uitgekeerd, nadeel 15.100. Raming verkoopprijs, nadeel 57.200. Verkaveling, voordeel 11.000. Prijsstijging, voordeel 30.600. Rentelasten, voordeel 900.
Kerkpad III	-699.125	-502.210	-438.925	-303.414
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Ramingen BRM en WRM aangepast, nadeel 6.200. Meer interne uren opgenomen, nadeel 5.400. Verleende korting, nadeel 6.600. Rentelasten, nadeel 6.100.	Tussentijdse winstneming 176.100 + 4.000 rentelast. Verleende korting, nadeel 12.150. Grondprijsverlaging, nadeel 4.300.	Tussentijdse winstneming 74.000 + rentelast 1.000. Raming plankosten, voordeel 1.000. Meer externe kosten VTU, nadeel 3.900. Raming BRM en WRM aangepast, voordeel 13.200. Prijsstijging, voordeel 1.500.	Tussentijdse winstneming 2.100. Meer interne uren, nadeel 1.400. Raming BRM en WRM aangepast, nadeel 23.400. Taxatie 2 kavels, nadeel 112.400. Prijsstijging, voordeel 1.000. Rentelasten voordeel 2.800.

(-/- = voordelig)	01-01-2017 (jaarrekening 2016)	01-01-2018 (jaarrekening 2017)	01-01-2019 (jaarrekening 2018)	01-01-2020 (jaarrekening 2019)
Reek Zuid	2.940.036	3.871.930	4.091.545	3.783.985
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Meer interne uren opgenomen, nadeel 95.200. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 80.500. Tijdelijk beheer geraamd, nadeel 11.000. Kavel verkocht voor € 120,00 p/m2, nadeel 156.000. Rentelasten, voordeel 8.600.	Meer interne uren opgenomen, nadeel 58.400. Meer budget voor externe plankosten, nadeel 33.900. Meer budget voor externe VTU, nadeel 17.000. Ramingen tijdelijk beheer, nadeel 18.100. Ramingen BRM en WRM, nadeel 11.600. Nieuwe taxatie, nadeel 571.500. Minder opbrengst verkoop kavel 1-8-9 na taxatie, nadeel 153.500. Rentelasten, nadeel 67.700.	Meer interne uren, nadeel 35.300. Plankosten, voordeel 2.100. Externe kosten VTU, nadeel 16.000. Raming tijdelijk beheer, nadeel 15.600. Prijsstijging, nadeel 45.700. Rentelasten, nadeel 109.100.	Minder interne uren, voordeel 24.100. Plankosten, voordeel 2.800. Externe kosten VTU, voordeel 15.500. Raming BRM en Wrm, nadeel 21.800. Verkoopkosten, nadeel 2.000. Raming tijdelijk beheer, nadeel 6.000. Taxatie kavels, voordeel 254.500. Prijsstijging, voordeel 37.700. Rentelasten, voordeel 2.800.
Repelakker	-2.036.435	-524.707	-339.875	-211.170
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Minder interne uren opgenomen, voordeel 56.300. Verwerving grond, nadeel 39.700. Verkaveling, voordeel 12.300. Ramingen BRM, WRM en externe plankosten aangepast, voordeel 208.600. Planschade niet meer opgenomen, voordeel 24.100. Verleende korting, nadeel 180.300. Rentelasten, nadeel 31.800.	Tussentijdse winstneming 1.260.000 + rentelast 24.700. Minder interne uren opgenomen, voordeel 38.400. Verhoging budget externe VTU en advieskosten, nadeel 25.400. Ramingen BRM en WRM aangepast, nadeel 31.700. Verleende korting, nadeel 154.700. Nog te verlenen korting, nadeel 96.400. Verhoging grondprijs, voordeel 21.500. Rentelasten, voordeel 22.400.	Tussentijdse winstneming 179.200 + rentelast 5.000. Meer interne uren, nadeel 36.300. Raming plankosten, voordeel 1.000. Externe kosten VTU, nadeel 92.000. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 4.100. Tijdelijk beheer, nadeel 2.400. Huur, voordeel 3.500. Verkaveling, voordeel 118.700. Verleende korting, nadeel 13.800. Raming prijs percelen, voordeel 37.100. Prijsstijging, nadeel 22.000. Rentelasten, voordeel 9.800.	Tussentijdse winstneming 3.900 + rentelast 100. Meer interne uren, nadeel 800. Raming plankosten, nadeel 20.000. Externe kosten VTU, voordeel 76.100. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 190.800. Tijdelijk beheer, nadeel 600. Verkaveling, nadeel 22.700. Taxatie kavels, voordeel 19.100. Prijsstijging, voordeel 28.900. Rentelasten, nadeel 13.900.
Vensteeg	695.705	715.609	875.243	874.917
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Raming WRM aangepast, nadeel 5.600. Rentelasten, nadeel 500.	Meer interne uren opgenomen, nadeel 7.000. Ramingen BRM en WRM aangepast, nadeel 2.300. Rentelasten, nadeel 10.600.	Meer interne uren, nadeel 2.500. Saneringskosten, nadeel 1.000. Tijdelijk beheer, nadeel 600. Minder uitgifbaar, nadeel 24.600. Uitname 2 restpercelen, nadeel 137.900. Rentelasten, voordeel 6.800.	Meer interne uren, voordeel 1.700. Raming WRM, nadeel 1.300. Tijdelijk beheer, nadeel 600. Prijsstijging, voordeel 2.900. Rentelasten, nadeel 6.100.

(-/- = voordelig)	01-01-2017 (jaarrekening 2016)	01-01-2018 (jaarrekening 2017)	01-01-2019 (jaarrekening 2018)	01-01-2020 (jaarrekening 2019)
Voederheil	-923.333	-911.612	-802.477	-455.629
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Meer interne uren opgenomen, nadeel 201.600. Ramingen WRM en BRM aangepast, nadeel 3.900. Afvoer grond naar Repelakker, voordeel 34.100. Pachten, voordeel 4.800. Raming externe plankosten aangepast, voordeel 40.800. Rentelasten, nadeel 16.800.	Tussentijdse winstneming 133.000 + rentelast 8.900. Minder interne uren opgenomen, voordeel 14.100. Verhoging budget externe plankosten en VTU, nadeel 32.000. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 99.300. Rentelasten, voordeel 48.800.	Tussentijdse winstneming 341.400 + rentelast 11.900. Minder interne uren, voordeel 48.700. Raming plankosten, voordeel 20.000. Externe kosten VTU, voordeel 18.000. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 24.100. Raming milieukosten, nadeel 13.200. Tijdelijk beheer, nadeel 2.100. Raming huurontvangsten, voordeel 52.400. Opbrengstenstijging, voordeel 71.500. Prijsstijging, voordeel 15.300. Rentelasten, voordeel, 57.800.	Tussentijdse winstneming 328.354 + rentelast 14.034. Minder interne uren, voordeel 68.600. Externe kosten VTU, nadeel 6.300. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 81.400. Tijdelijk beheer, voordeel 300. Raming huurontvangsten, voordeel 72.400. Opbrengstenstijging: taxatie voordeel 84.200. Minder uitgeefbaar, nadeel 174.200. Raming opbrengsten, nadeel 3.600. Prijsstijging, voordeel 15.600. Rentelasten, voordeel, 19.900
LOG Graspeel	129.782	-21.239	551.624	859.547
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Meer interne uren opgenomen, nadeel 8.900. Meer voorbereidingskosten, nadeel 15.600. Opbrengst verpachtingen, voordeel 5.100. Tijdelijk beheer, nadeel 2.100. Rentelasten, nadeel 7.500.	Tussentijdse winstneming 77.334. Duurzaamheidssubsidie uit de grex 400.000 voordeel. Leges vergunning locatie Heihorst, nadeel 106.000. Verhoging sloopkosten, nadeel 54.300. Meer interne uren opgenomen, nadeel 7.400. Tijdelijk beheer, nadeel 3.700. Diverse kosten, nadeel 600. Rentelasten, nadeel 5.100. Pachtopbrengten, voordeel 5.100.	Rentelasten, nadeel 7.000. Sloopkn locatie PW straat, nadeel 590.300. Notariskosten, nadeel 700. voorbereidingskn, voordeel 8.500. Plankosten, voordeel 11.800. Pachtopbrengsten, voordeel 4.900.	Rentelasten, nadeel 5.800. aankoop gronden, nadeel 71.500. Sloopkn locatie PW straat, nadeel 221.300. Notariskosten, nadeel 1.300. Plankosten, nadeel 3.800. Pachtopbrengsten, voordeel 800. Opbrengsten verkoop, nadeel 5000
	-1.593.746	1.662.164	3.341.643	4.063.732

Wonen

In april 2019 is de nieuwe Woonvisie vastgesteld. De nieuwe woonvisie is vooral ontwikkelingsgericht. Ruim baan voor projecten die zorgen voor een divers woonmilieu in de gemeente.

Nu de provinciale contingenten zijn losgelaten is een belangrijk onderdeel van de woonvisie dat plannen kwalitatief goed passen en dat er in kwantitatief geen negatieve concurrentie ontstaat.

Meer aandacht voor goedkopere woningen, starters en senioren. Daarnaast zijn er meerjaren prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporatie.

De grote uitbreidingen (Akkerwinde/Repelakker/Centrumplan Schaijk) hebben gezorgd voor een goede toename in het aantal woningen in de laatste 3 jaar.

Het doel is om deze lijn voort te zetten in de nieuwe woningbouwplannen zoals het Centrumplan Zeeland.

Werken

Landerd heeft bedrijventerrein Voederheil II en woon-werk locatie Reek-Zuid ontwikkeld. Ook zijn we bezig om bedrijventerrein Voederheil III te ontwikkelen.

Voederheil II betreft een bedrijventerrein (6,7 ha uitgeefbaar) met kavels (1.000 tot 5.000 m²) met flexibele grenzen waardoor maatwerk geleverd kan worden. Na de vaststelling van het bestemmingsplan is het plan bouwrijp gemaakt en begonnen met de uitgifte. De afgelopen periode kwam de kaveluitgifte op het bedrijventerrein in een stroomversnelling. Er zijn tweeëntwintig bouw kavels verkocht en er lopen gesprekken met diverse potentiële kandidaten. Drie percelen worden tijdelijk verhuurd. Voor één perceel ter grootte van 1.417 m² wordt nog onderzocht of dat nodig is voor waterberging.

Wij zijn voornemens het bedrijventerrein uit te breiden in zuidelijke richting (ca. 4 ha uitgeefbaar). Met verschillende partijen voeren we al gesprekken om zich hier te vestigen. We zijn ook bezig hiervoor het bestemmingsplan aan te passen.

Reek-Zuid betreft een Woon-werkgebied (ca. 4 ha uitgeefbaar) met kavels van 750 tot 1775 m². De verkoopbaarheid van de kavels is de afgelopen jaren lastig gebleken. De insteek is dat het bestemmingsplan wordt gewijzigd op het moment dat een koper zich meldt, maar het voornemen niet binnen het geldende bestemmingsplan past. De concreet lopende initiatieven zijn een project van 29 kleinere ondernemerskavels, enkele traditionele woonwerkinitiatieven en enkele bedrijfsinitiatieven. Als deze plannen doorzetten dan zullen de bestemmingen van diverse percelen gewijzigd moeten worden. Dit kan positieve maar ook nadelige gevolgen hebben voor de eerdere uitgangspunten met betrekking tot de prijs per vierkante meter. In 2020 zijn enkele percelen verkocht en komt de verkoop op gang.

Herziening

De grondexploitaties per 1-1-2020 zijn in de begroting 2021 opgenomen. Dit sluit aan met de nota Grondbeleid waarin is opgenomen dat de GREX één keer per jaar wordt herzien.

Het uitgangspunt bij herziening is dat verliezen direct genomen worden door een voorziening te vormen t.l.v. de behoedzaamheidsreserve en dat winsten genomen worden op het moment dat deze gerealiseerd zijn. Hiervoor is vanaf 2017 een nieuwe en verplichte benaderingswijze vastgesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

In grote lijnen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd bij de huidige herziening:

1. De kosten voor bouw- en woonrijp maken zijn marktconform en op het prijspeil 2020 geraamd.
2. Er is rekening gehouden met een inflatie van 1,38% (structureel).

3. De rentevergoeding aan de Algemene Dienst is 0,70%, conform verplichte berekeningswijze BBV.
4. Er is een gedetailleerde inschatting gemaakt van alle interne uren die (meerjarig) voor de GREX worden gemaakt. Daarbij is sterk gelet op de activiteiten die voor de desbetreffende jaren voor een complex zijn voorzien.
5. De opbrengsten zijn gebaseerd op de vastgestelde grondprijzen voor woningen in Zeeland en Schaijk € 280 en voor woningen in Reek € 265,00. Voor het bedrijventerrein Voederheil is de prijs € 120 p/m² die afhankelijk van de perceel grootte kan oplopen tot € 135 p/m². Voor Reek Zuid is de prijs vastgesteld op € 200 p/m². Voor Vensteeg en Achter Oventje zijn in 2012 verlaagde prijzen vastgesteld van € 213,60.

Storting in de Reserve Groen voor Groen-voor-Rood

Conform de regelgeving die ook in de notitie Reserves en Voorzieningen wordt genoemd mogen er ten laste van de GREX geen stortingen in de Reserve Groen worden gedaan voor verplichtingen in het kader van Groen-voor-Rood.

Dit betekent dat er de komende jaren, op basis van de GREX 1-1-2020 nog € 59.362 direct ten laste van de behoedzaamheidsreserve in de Reserve Groen gestort gaat worden via de jaarrekeningen van die jaren. Uiteraard wordt ook dit bedrag jaarlijks herrekend.

Verloop van de boekwaarden

Het verloop van de boekwaarden vanaf 2017 tot 2023 is als volgt:

	Boekwaarde 1-1-2017	Boekwaarde 1-1-2018	Boekwaarde 1-1-2019	Boekwaarde 1-1-2020	Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 1-1-2022	Boekwaarde 1-1-2023
Achter-Oventje	80.046	82.407	87.261	89.812	-148.923	-384.791	0
Akkerwinde	2.084.076	2.519.579	-537.465	-949.345	-396.447	-101.867	0
Den Omgang	226.970	-174.892	0				
Kerkpad III	-126.107	53.386	20.524	-131.931	-307.196	-303.414	0
Reek Zuid	7.622.425	7.746.820	7.874.712	7.842.570	7.922.781	5.976.813	6.055.637
Repelakker	2.120.945	1.945.578	748.052	297.181	131.012	-338.695	-211.170
Vensteeg	1.583.613	1.599.690	1.101.667	857.593	878.689	0	
Voederheil	4.583.417	4.582.805	2.763.557	786.974	-217.717	319	-61.961
LOG Graspeel	653.522	907.099	764.075	1.440.801	859.547	0	
Totaal	18.828.907	19.262.472	12.822.383	10.233.655	8.721.746	4.848.365	5.782.506

Risico's

Grondexploitatie

De grondexploitatie is een bedrijfsmatige tak van de gemeente-exploitatie die sterk afhankelijk is van de economische situatie. We moeten rekening houden met mogelijke tegenvallers zoals stagnatie van de gronduitgifte. Voor het opvangen van eventuele risico's is de behoedzaamheidsreserve beschikbaar. Naast dit risico kan er sprake zijn van plannen die sluiten met een exploitatietekort. Voor deze plannen zijn in de afgelopen jaren voorzieningen ingesteld ten laste van de behoedzaamheidsreserve voor een bedrag van € 5,5 miljoen. In de jaarrekening 2019 zijn de volgende voorzieningen ingesteld.

	01-07-2016	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2019	01-01-2020
Reek Zuid	2.766.809	2.940.036	3.871.930	4.091.545	3.783.985
Vensteeg	701.861	695.705	715.609	875.243	878.689
Log Graspeel	100.690	129.782		551.624	859.547
Totaal:	3.569.360	3.765.523	4.587.539	5.518.412	5.522.221

In de onderstaande tabel zijn de risico's weergegeven die voor kunnen komen.

Risico	Omschrijving
Resultaat Grondexploitatie wijkt af van geprognosticeerd resultaat.	De volgende risico's zijn te onderscheiden: • De afzet van bouwpercelen kan vertraging oplopen door conjuncturele ontwikkelingen • Er kan vertraging optreden door extra procedures • Onzekerheden in contracten met ontwikkelaars of garantiebepalingen in deze contracten en daarmee gepaard gaan van extra juridische kosten • Er kunnen extra onderzoekskosten zijn i.v.m. flora en fauna en archeologie. • De inflatie kan hoger of lager uitvallen dan waarmee in de exploitatieopzet is gerekend • De opgenomen prijzen per m2 zijn niet haalbaar • De kosten voor bouw- en woonrijpmaken kunnen hoger of lager uitvallen dan geraamd • Hogere kosten sanering bij bodemverontreiniging • Planschadekosten kunnen hoger uitvallen dan voorzien • De plankosten kunnen hoger uitvallen bij langere doorlooptijd van complexen • De totale interne urenbesteding kan hoger uitvallen bij een langere doorlooptijd van complexen • Het (deels) afstoten van complexen (uitnemen uit de GREX) waardoor afgewaardeerd moet worden • Stuklopen van onderhandelingen

Ten behoeve van Paragraaf A, Weerstandsvermogen en risicobeheersing is per complex een risicopercantage bepaald (notitie Weerstandsvermogen en risicobeheersing). Deze zijn als volgt:

Complex	Herziening 1-1-19	Herziening 1-1-20	Begroting 2021
Achter-Oventje	50%	50%	0%
Akkerwinde	0%	0%	0%
Repelakker	10%	10%	10%
Reek Zuid	50%	50%	30%
Kerkpad III	30%	0%	0%
Voederheil	10%	10%	0%
Vensteeg	0%	0%	0%
LOG Graspeel	50%	50%	0%

De percentages voor 2021 zijn gewijzigd omdat er per 1-1-2021 of een positieve boekwaarde is, of het verlies is volledig gedekt door aanwezige voorzieningen.

Financiële positie

De grondexploitatie is een van de belangrijkste financiële onderwerpen van de gemeente. Onderstaand wordt inzicht gegeven in de boekwaardes en het verloop van de grondexploitatie.

De boekwaarde van de in exploitatie genomen gebieden verloopt vanaf 2020 als volgt:

In exploitatie genomen complexen	boekwaarde begin rekeningjaar (-/- = voordelig)	vermeerderingen rekeningjaar	verminderingen rekeningjaar	boekwaarde eind rekeningjaar	geraamde nog te maken kosten	geraamde opbrengsten	geraamd eind resultaat -/- is winst	opvangen nadelige resultaten	Jaar van afsluiten
Kerkpad	21	7	160	-132	133	-304	-303	0	2021
Reek Zuid	7.875	102	134	7.843	1.006	-5.065	3.784	3.784	2027
Akkerwinde	-537	298	710	-949	847	0	-102	0	2021
Repelakker	748	285	736	297	571	-1.079	-211	0	2022
Voederheil	2.764	452	2.429	787	952	-2.195	-456	0	2025
Vensteeg	1.102	131	375	858	141	-120	879	879	2020
Achter-Oventje	87	2	0	89	14	-486	-383	0	2022
LOG Graspeel	764	798	121	1.441	11	-593	859	859	2020
Totaal:	12.824	2.075	4.665	10.234	3.675	-9.842	4.067	5.522	

De uitgifteplanning die in de GREX is opgenomen is de volgende:

GREX Nog te verkopen kavels per 1 januari 2020									
			2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Achter-Oventje	2		1	1					
Akkerwinde	0								
Kerkpad	2		2						
Reek Zuid	1			1					
Repelakker	9		5	4					
Vensteeg	0								
	14		8	6	0	0	0	0	0
Reek Zuid	27.715 in m2	0	8.759	0	5.646	6.099	1.877	5.334	
Voederheil	16.265 in m2	8.694	3.604	1.000	0	1.185	1.782		

Door de raad is gevraagd deze planning te vergelijken met die van voorafgaande jaren. Dat is in onderstaande tabel samengevat. Er is een vergelijking gemaakt tussen de vastgestelde GREX'en 2017, 2018 en 2019.

	Totaal	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Woningen	Aantallen*											
2017	194	57	43	32	37	16	9					
2018	118		64	26	16	6	6					
2019	40			35	4	1						
2020	12				6	6						
Industrie	m2*											
2017	87.298	7.000	9.155	9.155	9.155	9.155	9.155	9.155	9.011	5455	5.455	5.447
2018	83.521		19.806	8.318	7.596	7.491	7.684	8.043	8.308	7.815	4.228	4.232
2019	65.363			20.055	6.550	10.640	9.917	3.263	3.456	3.815	4.080	3.587
2020	43.980				8.694	12.363	1.000	5.646	7.284	3.659	5.334	

* Het geplande aantal daalt door werkelijke verkopen. In het aantal woningen in het jaar 2017 zijn 20 woningen van Den Omgang toegevoegd.

Toelichting per complex

Onderstaand wordt per complex een toelichting gegeven op de gevolgen voor de herziening van de exploitaties. Daarbij wordt ook ingegaan op de aanpassingen t.o.v. de vorige GREX.

Het uitgangspunt hierbij is dat verliezen direct genomen worden door een voorziening te vormen t.l.v. de behoedzaamheidsreserve en dat winsten genomen worden op het moment dat deze gerealiseerd zijn. Dit uitgangspunt sluit aan bij de voorschriften zoals die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn voorgeschreven.

In grote lijnen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd bij de huidige herziening:

1. Bij deze actualisatie is uitgegaan van de geraamde inkomsten en uitgaven zoals die zijn opgenomen in het MJP GREX 1-1-2020
2. Taxaties die begin 2020 zijn afgegeven over de grondprijzen voor woningbouw, Voederheil II en voor Reek Zuid

In de navolgende paragrafen zullen de exploitaties kort worden beschreven (meestal in tabelvorm). Daarbij wordt ingegaan op:

- De oppervlakte van het plangebied en nog uit te geven m²
- Het eindresultaat van deze herziening t.o.v. de vorige herziening
- Enkele andere kengetallen
- Het risicopercentage t.b.v. paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Een korte toelichting

Kerkpad Reek

Kerkpad, fase III betreft de laatste fase van het plan Kerkpad. Fase I en II van het plan Kerkpad zijn gereed. Het totale woningbouwprogramma bestaat uit 58 woningen en één gezinsvervangend huis.

Er resteren nog twee kavels te verkopen. Taxatiebureau heeft de kavels getaxeerd. De ligging is wat minder gunstig, daardoor is de prijs per m² naar beneden bijgesteld.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2018	-438.925
Eindwaarde jaarrekening 2019	-303.414
Tussentijdse winstneming 2019	2.159
Boekwaarde per 1-1-2020	-131.931
Te verkopen m ²	1.524
Boekwaarde per m ²	-86,56
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019-2020
Uitgiftetermijn jaarrekening 2019	2020
Jaar van afsluiting	2021
Risicopercentage begroting 2021	0%

Reek Zuid

Reek-Zuid betreft een Woon-werkgebied (ca. 4 ha uitgeefbaar) met kavels van 750 tot 1775 m². De verkoopbaarheid van de kavels is de afgelopen jaren lastig gebleken. De insteek is dat het bestemmingsplan wordt gewijzigd op het moment dat een koper zich meldt, maar het voornemen niet binnen het geldende bestemmingsplan past. De concreet lopende initiatieven zijn een project van 29 kleinere ondernemerskavels, enkele traditionele woonwerkinitiatieven en enkele bedrijfsinitiatieven. Als deze plannen doorzetten dan zullen de bestemmingen van diverse percelen gewijzigd moeten worden. Dit kan positieve maar ook nadelige gevolgen hebben voor de eerdere uitgangspunten met betrekking tot de prijs per vierkante meter. In 2020 zijn enkele percelen verkocht en komt de verkoop op gang.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2018	4.091.545
Eindwaarde jaarrekening 2019	3.783.985
Boekwaarde per 1-1-2020	7.842.570
Te verkopen m2	27.006
Boekwaarde per m2	290,40
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019-2026
Uitgiftetermijn jaarrekening 2019	2020-2026
Verlaging van de voorziening voor dekking verlies	307.560
Gevormde voorziening 1-1-2019	4.091.545
Gevormde voorziening 1-1-2020	3.783.985
Jaar van afsluiting	2027
Risicopercentage begroting 2021	30%

Akkerwinde Schaijk

De gemeente Landerd en marktpartijen hebben een overeenkomst gesloten voor de ontwikkeling van plan Akkerwinde te Schaijk. Uitgangspunt van deze overeenkomst is dat de gemeente de gronden verwerft, het plan bouwrijp maakt en de bouw kavels terug verkoopt aan de projectontwikkelaars (bouwclaimmodel). In totaal worden er tot einde looptijd 198 woningen gerealiseerd.

De laatste kavels zijn in 2019 verkocht. Het plan wordt nu woonrijp gemaakt.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2018	-211.279
Eindwaarde jaarrekening 2019	-101.867
Tussentijdse winstneming 2019	14.056
Boekwaarde per 01-01-2020	- 949.345
Te verkopen m2	0
Boekwaarde per m2	0,00
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019
Uitgiftetermijn jaarrekening 2019	n.v.t.
Jaar van afsluiting	2021
Risicopercentage begroting 2021	0%

Voederheil Zeeland

Voederheil II betreft een bedrijventerrein (6,7 ha uitgeefbaar) met kavels (1.000 tot 5.000 m²) met flexibele grenzen waardoor maatwerk geleverd kan worden. Na de vaststelling van het bestemmingsplan is het plan bouwrijp gemaakt en begonnen met de uitgifte.

Er zijn tweeëntwintig bouwkavels verkocht en er lopen gesprekken met diverse potentiële kandidaten. Drie percelen worden tijdelijk verhuurd. Eén perceel ter grootte van 1.417 m² is nodig ten behoeve van de waterafvoer.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde begroting 2018	-911.612
Eindwaarde jaarrekening 2018	-802.477
Tussentijdse winstneming 2018	341.396
Boekwaarde per 1-1-2019	2.763.557
Te verkopen m ²	36.898
Boekwaarde per m ²	74,90
Uitgiftetermijn begroting 2018	2018-2017
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019-2022
Jaar van afsluiting	2023
Risicopercentage begroting 2021	0%

Repelakker

De gemeente Landerd en marktpartijen hebben overeenkomsten gesloten voor de ontwikkeling van het plan Repelakker te Zeeland. Uitgangspunt is dat de gemeente de gronden verwerft, het plan bouwrijp maakt en de bouwkavels terug verkoopt aan de projectontwikkelaars (bouwclaimmodel). Het is de bedoeling dat er in totaal ca 227 woningen worden gerealiseerd.

Fase 1 bevindt zich momenteel in een afrondende fase.

Binnen fase II zijn inmiddels al een groot aantal woningen gebouwd. De verwachting is dat de resterende kavels voor 2022 worden verkocht.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2018	-339.875
Eindwaarde jaarrekening 2019	-211.170
Tussentijdse winstneming 2019	3.889
Boekwaarde per 1-1-2020	297.184
Te verkopen m ²	5.983
Boekwaarde per m ²	49,67
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019
Uitgiftetermijn jaarrekening 2019	2020-2021
Jaar van afsluiting	2022
Risicopercentage begroting 2021	10%

Vensteeg Zeeland

De gemeente Landerd heeft een gebied aan de Vensteeg in exploitatie gebracht. Binnen het plangebied heeft de gemeente vier bouwtitels verkregen in het kader van de regeling Ruimte-voor-Ruimte van de provincie Noord-Brabant.

In 2012 is als stimuleringsmaatregel de grondprijs per m2 verlaagd naar € 213,60. In dit Ruimte voor Ruimte complex is de laatste kavel in 2019 verkocht. Van deze kavel is 1.000 m2 verkocht. De resterende meters (388 m2) zijn uit de grex genomen en worden verhuurd. In de raming is nog een bijdrage van € 120.000 opgenomen. Dit bedrag wordt ontvangen wanneer er aan de Langenboomseweg door een particulier een kavel wordt verkocht. De verwachting is dat de grex in 2020 kan worden afgesloten.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2018	875.243
Eindwaarde jaarrekening 2019	878.689
Boekwaarde per 1-1-2020	857.593
Te verkopen m2	0
Boekwaarde per m2	0,00
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019
Uitgiftetermijn jaarrekening 2019	n.v.t.
Verhoging van de voorziening voor dekking verlies	3.446
Gevormde voorziening 1-1-2019	875.243
Gevormde voorziening 1-1-2020	878.689
Jaar van afsluiting	2020
Risicopercentage begroting 2021	0%

LOG Graspeel

Er zijn in 2019 forse kosten gemaakt voor sloop/sanering Pastoor van Winkelstraat 65 in Schaijk. Daarnaast heeft de provincie aangegeven niet in 50% van het verlies bij te dragen omdat in de overeenkomst is bepaald dat dit alleen geldt voor kosten van verplaatsingen en duurzaamheidssubsidie. Vooralsnog is dat zo verwerkt. Er vinden nog gesprekken met de provincie plaats.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2018	551.624
Eindwaarde jaarrekening 2019	859.547
Boekwaarde per 1-1-2020	1.440.802
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019-2020
Uitgiftetermijn jaarrekening 2019	2020
Verhoging voorziening voor dekking van het verlies	307.923
Gevormde voorziening 1-1-2018	551.624
Gevormde voorziening 1-1-2019	859.547
Jaar van afsluiting	2020
Risicopercentage begroting 2021	0%

Achter Oventje Zeeland

Het plan Achter-Oventje te Zeeland betreft twee woningbouwkavels die door de gemeente worden verkocht. Het betreft een Ruimte voor Ruimte locatie. In 2012 is als stimuleringsmaatregel de grondprijs per m2 verlaagd naar € 213,60.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2018	-384.213
Eindwaarde jaarrekening 2019	-382.637
Tussentijdse winst	0
Boekwaarde per 1-1-2020	89.812
Te verkopen m2	2.277
Boekwaarde per m2	39,44
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2020
Uitgiftetermijn jaarrekening 2019	2020-2021
Jaar van afsluiting	2022
Risicopercantage begroting 2021	0%

G. Lokale heffingen

Wethouder Vereijken

In deze paragraaf zijn opgenomen:

- Waarom heffen wij belasting?
- Belastingdruk
- Ontwikkeling lastendruk
- Kwijtscheldingsbeleid
- Overzicht op hoofdlijnen van de heffingen en belastingen 2021 inclusief tariefwijzigingen en kostendekkendheid

Waarom heffen wij belasting?

De Gemeentewet biedt gemeenten de mogelijkheid belastingen te heffen. Deze zijn bedoeld om de gemeente aanvullende inkomsten te verschaffen. De gemeentelijke belastingen zijn een belangrijke inkomstenbron. Het is niet verplicht belasting te heffen. Dit is een keuze van de gemeente zelf.

De verschillende belastingen zijn in twee groepen te splitsen. De eerste groep zijn de belastingen die onafhankelijk van kosten worden geheven en deze zijn ook vrij besteedbaar. Dit zijn de onroerendezaakbelastingen, de forensenbelasting, de precariobelasting en de toeristenbelasting.

De tweede groep zijn de belastingen/heffingen die rechtstreeks gekoppeld zijn aan uitgaven die wij op dat gebied hebben en zorgen voor een gehele of gedeeltelijke dekking van gemaakte kosten waarbij de opbrengsten de kosten niet mogen overstijgen. Dit zijn de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de leges, het lijkbezorgingsrecht en het marktgeld. Voor deze laatste groep geldt ook dat degene die de dienst afneemt er ook voor betaalt.

Belastingdruk 2021

Voor een vergelijking van de belastingdruk hebben we een vergelijking gemaakt met enkele gemeenten uit de regio waaraan onze gemeente grenst, de buurgemeenten Bernheze, Uden en Oss. De OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing hebben wij vergeleken met de landelijk gemiddelden, vermeld in het rapport 2020 van waarstaatjegemeente.nl.

Op basis van de laatst bekende gegevens over 2020 ziet de lastendruk er als volgt uit:

De totale woonlasten in 2020 voor:	Landerd	Landelijk
Eenpersoonshuishoudens	605	700
Meerpersoonshuishoudens	757	773
Afvalstoffenheffing		
Eenpersoonshuishoudens	167	226
Meerpersoonshuishoudens	263	286
Rioolheffing		
Eenpersoonshuishoudens	130	184
Meerpersoonshuishoudens	187	196

Landerd heeft in 2020 plaats 116 op de ranglijst meerpersoonshuishoudens van COELO. De ranglijst omvat 355 gemeenten, die gerangschikt is van goedkoopste naar duurste gemeente.

In 2019 had Landerd plaats 140.

Er is een vergelijking gemaakt met de buurgemeenten Uden, Oss en Bernheze. Op basis van het COELO-rapport 2020 is deze als volgt.

meerpersoonshuishoudens	Landerd	Uden	Oss	Bernheze
OZB gemiddelde woningeigenaar	308	264	294	367
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	263	226	278	234
Rioolheffing meerpersoonshuishouden	187	209	168	171
Totaal	757	699	740	772

eenpersoonshuishoudens	Landerd	Uden	Oss	Bernheze
OZB gemiddelde woningeigenaar	308	263	294	367
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	167	187	278	182
Rioolheffing eenpersoonshuishouden	130	209	168	171
Totaal	605	659	740	720

Daarnaast kan er een onderscheid worden gemaakt tussen eigenaren en huurders. Dat kan niet op basis van het COELO-rapport. Omdat wij een rioolheffing hebben voor de gebruikers en de andere gemeenten van de eigenaren heffen, betalen onze huurders in verhouding meer dan huurders in de andere gemeenten.

De percentages OZB bedragen voor 2020:

OZB	Landerd	Uden	Oss	Bernheze
Woningen	0,0929	0,0932	0,1153	0,1144
Niet-woningen	0,5138	0,4442	0,4655	0,5122

Ontwikkeling lastendruk gemeente Landerd

In de begroting is uitgegaan van de uitgangspunten zoals deze met de raad zijn gedeeld in de voorlopige uitkomst van de begroting 2021 (opiniërende vergadering 9 september 2020). De OZB stijgt in 2021 met 4% en de afvalstoffenheffing met 5,9%. De rioolheffing daalt met 8% door het inzetten van het overschot van voorgaande jaren.

In 2020 zou de afvalstoffenheffing voor een huishouden fors hebben moeten stijgen als de 100% kostendekking behaald wilde worden. Er is vorig jaar voor gekozen om deze 100% kostendekking in drie jaar te bereiken. Het tarief stijgt in 2021 daarom met € 15,60. De kostendekkendheid 2021 is dan ruim 92%.

De lastendruk voor een gemiddeld Landerds gezin dat eigenaar is van een woning stijgt met 1,69% (inclusief inflatie van 1,7%). Dat is een bedrag van € 12,72. Huurders blijven ongeveer gelijk (stijging € 0,72)

Stijging lastendruk 2021 t.o.v. 2020 gemiddelde woningeigenaar			
	2020	2021	
OZB eigenaar gemiddelde woning	302,00	314,00	stijging 4%
tarief rioolheffing schijf 2	186,60	171,72	daling 8%
tarief afval meerpersoonshuishouden	262,80	278,40	stijging 5,9%
totaal	751,40	764,12	
stijging 2021 t.o.v. 2020 in euro's		12,72	
stijging belastingdruk % (incl 1,7% inflatie)		1,69%	

Ook voor een gemiddeld Landerds bedrijf is de lastendruk berekend. Deze is als volgt:

Stijging lastendruk eigenaar/gebruiker gemiddeld bedrijf			
	2020	2021	
OZB eigenaar gemiddeld bedrijf	816,00	849,00	stijging 4%
OZB gebruiker gemiddeld bedrijf	499,00	519,00	stijging 4%
tarief rioolheffing niet-woning gemiddeld	235,84	216,97	daling 8%
totaal	1.550,84	1.584,97	
stijging 2021 t.o.v. 2020 in euro's		34,13	
stijging belastingdruk % (incl 1,7% inflatie)		2,20%	

De meerjarige stijging van de OZB in de begroting 2021 is als volgt:

2021 4% (autonoom 2,3% en inflatie 1,7%)

2022 2,5% (exclusief inflatie)

2023 2,5% (exclusief inflatie)

2024 0% (exclusief inflatie)

De stijging van de OZB is ook vastgelegd in het vaststellingsbesluit van de programmabegroting 2021.

Kwijtscheldingsbeleid

Het in onze gemeente vastgestelde kwijtscheldingsbeleid is gebaseerd op de zogenoemde 100%-norm. Meer is door het Rijk niet toegestaan.

Voor 2021 is een bedrag van € 43.785 geraamd voor de te verlenen kwijtscheldingen.

Kwijtschelding kan verkregen worden voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de OZB. "Regeling tegemoetkoming in de kosten voor huishoudelijk afval in bijzondere gevallen". Dit is een jaarlijks bedrag van € 1.000.

Overzicht op hoofdlijnen van de heffingen en belastingen van 2021 inclusief de tariefwijzigingen:

<i>Forensenbelasting</i>	2020	2021	Stijging
Bebouwde oppervlakte < 45 m2	136,05	136,05	0
Bebouwde oppervlakte 45 m2 - 100 m2	205,75	205,75	0
Bebouwde oppervlakte > 100 m2	411,50	411,50	0
Totale opbrengst begroot	31.680	31.680	

- De tarieven voor de forensenbelasting worden in 2021 niet verhoogd.

<i>Leges titel I</i>	2020	2021	Stijging
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	139.263	125.802	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	0	0	
Netto kosten taakveld	139.263	125.802	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	123.160	115.539	
BTW	0	0	
Totale kosten	262.423	241.340	
Totale opbrengst begroot	127.354	153.513	26.159
Kostendekkendheid	48,53%	63,61%	

<i>Leges titel II</i>	2020	2021	Stijging
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	571.719	578.678	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-19.000	-19.000	
Netto kosten taakveld	552.719	559.678	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	6.413	1.046	
Overhead incl. rente	543.902	550.092	
BTW	26.455	34.965	
Totale kosten	1.129.489	1.145.781	
Totale opbrengst begroot	914.250	929.792	15.542
Kostendekkendheid	80,94%	81,15%	

<i>Leges titel III</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Stijging</i>
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	36.887	36.542	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	0	0	
Netto kosten taakveld	36.887	36.542	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	44.481	48.769	
BTW	0	0	
Totale kosten	81.368	85.310	
Totale opbrengst begroot	10.150	10.323	173
Kostendekkendheid	12,47%	12,10%	

- Uitgangspunt is maximaal 100% kostendekkendheid. Op verschillende onderdelen wordt deze 100% niet gehaald. In september 2018 is de notitie kostendekkendheid leges vastgesteld door de Raad.
- De tarieven stijgen jaarlijks met het in de begroting gebruikte inflatiepercentage. In 2021 is dat 1,7%.
- De kosten bestaan uit:

Titel 1:

- Aanschaf documenten
- Kosten informatiebeveiliging
- Diverse kleine aanschaffingen
- Salarislasten buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand
- Toegerekende interne uren
- Toegerekende overhead

Titel 2:

- Bouwplantoetser inhuur
- Externe advieskosten
- Kosten welstandscommissie
- Bouwtoezicht door ODBN
- Gisviewer / kaarten
- Toetsing BZV
- Toetsing GGD
- Toetsing door brandweer
- Toe te rekenen interne uren
- Toe te rekenen overhead
- Toe te rekenen BTW

Titel 3:

- Toe te rekenen interne uren
- Toe te rekenen overhead

- Kruissubsidiering. Dit betekent dat er op onderdelen binnen de leges overschotten of tekorten zijn t.o.v. de voor die dienst gemaakte kosten. Die overschotten en tekorten mogen met elkaar verrekend worden terwijl het totaal beneden de 100% kostendekking blijft.

Kruissubsidiering tussen de drie titels vindt niet plaats. Alle drie de titels zitten ruim beneden de 100% kostendekkendheid.

Kruissubsidiering binnen de titels vindt wel plaats.

- Titel 1:
De hoogte van de tarieven is bepalend of een tarief kostendekkend is. Een aantal tarieven binnen deze titel is gemaximeerd door het rijk (rijbewijs, paspoorten etc). Daarnaast is bijvoorbeeld het uittreksel BRP bewust lager vastgesteld om dit laagdrempelig te houden. Dit zijn oorzaken van kruissubsidiering binnen deze titel.
- Titel 2:
Voor de leges omgevingsvergunning, onderdeel bouwen, is er een staffeling waarbij een degressief tarief geldt. Desondanks kan het voorkomen dat een aanvraag net binnen of buiten een staffel valt en daardoor aanzienlijk meer of minder moet betalen. Binnen de titel zelf in lichte mate kruissubsidiering plaats. Hoofdstuk 6, wijziging vergunning kent een hogere dekking dan 100%.
- Titel 3:
Binnen de titel vindt kruissubsidiering plaats tussen de verschillende vergunningen. Bijvoorbeeld een evenementenvergunning voor een grote activiteit kent hetzelfde tarief als een kleiner evenement. De urenbesteding kan echter fors verschillen.

Lijkbezorgingsrechten	2020	2021	Stijging %
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	42.012	49.508	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-1	-1	
Netto kosten taakveld	42.011	49.507	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	4.766	14.587	
BTW	0	0	
Totale kosten	46.777	64.094	
Totale opbrengst begroot	33.450	30.600	-2.850
Kostendekkendheid	71,51%	47,74%	

- Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid
- De kosten bestaan uit:
 - Onderhoud begraafplaats (groen en aula)
 - Graf delven
 - Kapitaallasten gebouwen
 - Belastingen en verzekeringen
 - Toegerekende interne uren
 - Toegerekende overhead

De tarieven stijgen jaarlijks met het in de begroting gebruikte inflatiepercentage. Voor 2020 is dat 1,7%. In de notitie kostendekkendheid leges is besloten om het tarief in de jaren 2019, 2020 en 2021 jaarlijks met 8,65% te verhogen, zodat de lijkbezorgingsrechten op termijn 100% kostendekkend zijn.

<i>Marktgelden</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Stijging</i>
Tarief per m2 per kwartaal	8,99	9,15	0,16
Kosten taakveld(en) incl. rente	20.516	20.516	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	0	0	
Netto kosten taakveld	20.516	20.516	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	9.532	9.532	
BTW	0	0	
Totale kosten	30.048	30.048	
Totale opbrengst begroot	6.500	7.511	1.011
Kostendekkendheid	56,74%	21,63%	

- Uitgangspunt is 50% kostendekkendheid
- De kosten bestaan uit:
 - Elektriciteit
 - Huur marktkramen
 - Salariskosten marktmeester
 - Toegerekende interne uren
 - Toegerekende overhead

<i>Afvalstoffenheffing</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Stijging</i>
Tarief eenpersoonshuishoudens	167,40	177,00	9,60
Tarief meerpersoonshuishoudens	262,80	278,40	15,60
Tarief extra container	266,40	266,40	0,00
Berekening kostendekkendheid:			
Kosten taakveld(en) incl. rente	1.488.780	1.428.486	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-170.124	-101.850	
Netto kosten taakveld	1.318.656	1.326.636	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	23.484	27.000	
Overhead incl. rente	87.315	89.257	
BTW	286.278	275.289	
Totale kosten	1.715.733	1.718.183	
Totale opbrengst begroot	1.444.987	1.581.931	
Kostendekkendheid	84,22%	92,07%	

- Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid
- De kosten bestaan uit:
 - Inzamelen en verwerken restafval
 - Inzamelen en verwerken GFT-afval
 - Inzamelen en verwerken PMD

- Inzamelen en verwerken oud papier, glas, kleding, chemisch afval etc.
- Onderhoud en aanschaf containers
- Onderhoud en kapitaallasten ondergrondse glascontainers
- Ophalen grof huisvuil
- Opruimen zwerfafval
- Bijdrage milieustraat Oss
- Toegerekende interne uren
- Toegerekende overhead
- Toegerekende kosten heffing en inning BSOB
- Toegerekende BTW
- Toegerekende kosten kwijschelding afvalstoffenheffing

Doel is om de tarieven zo laag mogelijk te houden. Egalisatie van de tarieven vindt daarom plaats via de reserve afvalstoffenheffing. In 2021 is de stand van de reserve afvalstoffenheffing nihil. Egalisatie van de tarieven is daardoor niet mogelijk. Verwacht wordt dat de tarieven de komende jaren verder zullen stijgen door stijging van de kosten. De kostendeckendheid is in 2021 92%. Er is voor gekozen om de forse kostenstijging niet in één keer door te berekenen in de tarieven, maar om de tarieven in de komende jaren te laten stijgen tot 100% kostendeckendheid. Het uitgangspunt van 100% wordt in 2022 behaald.

<i>Onroerende-zaakbelastingen</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Stijging</i>
Tarief woningen eigenaren	0,09294%	nnb	
Tarief niet-woningen eigenaren	0,29283%	nnb	
Tarief niet-woningen gebruikers	0,22102%	nnb	
Totale opbrengst begroot	3.383.585	3.545.403	161.818
Woningen eigenaren	1.894.161	1.985.806	91.645
Niet-woningen eigenaren	924.975	968.516	43.541
Niet-woningen gebruikers	564.449	591.081	26.632

- Stijging van de tarieven gebeurt op basis van het besluit van de raad bij de vaststelling van de begroting. De voorgestelde stijging voor 2021 is 4%.

<i>Precariobelasting</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Stijging</i>
Tarief per m2 per jaar (terras)	11,40	11,60	0,20
Tarief standplaats	171,10	174,00	3,20
Totale opbrengst begroot	6.500	6.500	

- De tarieven stijgen jaarlijks met het in de begroting gebruikte inflatiepercentage. Voor 2021 is dat 1,7%

<i>Toeristenbelasting</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Stijging</i>
Tarief per overnachting	1,20	1,20	0
Totale opbrengst begroot	358.884	358.884	

- Het tarief voor de toeristenbelasting wordt in 2021 niet verhoogd.

<i>Rioolheffing</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Stijging</i>
Tarief waterverbruik 0 t/m 100 m3	130,44	120,00	-10,44
Tarief waterverbruik 101 t/m 250 m3	186,60	171,72	-14,88
Tarief waterverbruik 251 t/m 500 m3	316,92	291,60	-25,32
Tarief waterverbruik 501 t/m 750 m3	522,24	480,48	-41,76
Tarief waterverbruik > 25.001 m3	4366,92	4017,60	-349,32
Berekening kostendekkendheid:			
Kosten taakveld(en) incl. rente	797.440	827.557	30.117
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-949	-949	0
Netto kosten taakveld	796.491	826.608	30.117
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	41.395	43.661	2.266
Overhead incl. rente	202.759	221.978	19.219
BTW	151.130	154.449	3.319
Totale kosten	1.191.775	1.246.696	54.922
Totale opbrengst begroot	1.112.204	1.022.797	-89.407
Kostendekkendheid	93,32%	82,04%	

- Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid
- De kosten bestaan uit:
 - Elektriciteit
 - Inhuur derden
 - Telefoonkosten
 - Reiniging, inspectie en onderhoud
 - Onderhoud minikraan
 - Bijdrage WION
 - Kosten rioolbeheerprogramma
 - Contributies vakverenigingen
 - Toegerekende interne uren
 - Toegerekende overhead
 - Toegerekende kosten heffing en inning BSOB
 - Toegerekende BTW
 - Toegerekende kosten kwijtschelding rioolheffing
 - Toegerekende kosten veegvuil (50%)

Doel is om de tarieven zo laag mogelijk te houden. In de begroting en jaarrekening wordt het verschil tussen de baten en de lasten in de voorziening riolering gestort. Als dit verschil wijzigt wordt de storting hoger of lager.

Uitzondering hierop zijn de verschillen in de geraamde exploitatielasten die niet door hoeven te schuiven naar volgende jaren (bijvoorbeeld elektriciteit). Deze voordelen worden bij de jaarrekening in een reserve gestort. In een volgend begrotingsjaar wordt dit dan aangewend om de tarieven te verlagen. In 2021 gebeurt dat ook. Daarom is het dekkingpercentage 82%. Als rekening wordt gehouden met de bijdrage uit de reserve in 2021 ad € 182.812 (18%) is dat 100%.

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht van Kaderbrief naar begroting 2021

Verschillenanalyse tussen Kaderbrief --> conceptbegroting 2021						
nr.	Omschrijving (-/- = voordelig)	2021	2022	2023	2024	s
Financiële beginstand conform eindstand Kaderbrief 2021						
	Structurele saldo na kaderbrief 2021	-750.000	-380.000	-574.000	-497.000	s
	Incidentele saldo na kaderbrief 2021	983.000	253.000	153.000	26.000	i
	Totale saldo	233.000	-127.000	-421.000	-471.000	
Aanpassingen begroting 2021						
		2021	2022	2023	2024	
1	Rijksbijdrage Jeugd (extra algemene uitkering)		-100.000	-100.000	-100.000	s
2	Rijksbijdrage Jeugd (compensatieregeling voogdij 18+)	-100.000				s
3	Jeugdzorg	237.061	237.061	237.061	237.061	s
4	Huishoudelijke Zorg Zin	90.000	90.000	90.000	90.000	s
5	ZIN Begeleiding	132.556	132.556	132.556	132.556	s
6	Loonkostensubsidie (lks)	70.000	70.000	70.000	70.000	s
7	Lagere uitkering BUIG	77.108	77.108	77.108	77.108	s
8	Diverse ramingen Samenleving	48.255	7.883	24.866	-55.954	s
9	Kapitaallasten geluid reducerend asfalt Bergmaas	73.929	73.572	73.215	72.858	s
10	Kapitaallasten Uitkijkpunt De Maashorst	0	6.900	6.855	6.825	s
11	Frictiekosten De Maashorst	25.000	25.000	25.000	0	i
12	Rioolbeheerplan	-23.240	-20.593	-15.793	-28.749	s
13	Diverse ramingen afdeling R&B	47.058	47.058	41.608	41.608	s
14	Vuurwerkevenement Landerd	7.500	7.500	7.500	7.500	s
15	Veiligheid in de Wijk	5.000	5.000	5.000	5.000	s
16	Bijdrage ODBN	-61.032	-61.032	-61.032	-61.032	s
17	Afvalinzameling	25.207	48.516	51.297	51.144	s
18	Diverse ramingen afdeling Ruimte	-16.101	-16.200	-12.154	-12.654	s
19	Microsoft Office licenties uitbreiding	73.650	73.650	73.650	73.650	s
20	Authenticatie-app thuiswerken	6.000	6.000	6.000	6.000	s
21	Herschikking incidentele kosten automatisering	138.000	-46.000	-46.000	-46.000	i
22	Belastingen en verzekeringen	19.958	19.958	19.958	19.958	s
23	Personeelslasten structureel	365.163	367.044	366.184	368.154	s
24	Personeelslasten incidenteel	-52.913	-18.695	-13.494	-985	i
25	Vennootschapsbelasting	73.444	0	0	1.440	s
26	Algemene uitkering gemeentefonds Meicirculaire 2020	-365.469	-475.535	-315.784	-377.185	s
27	Indexering gemeentelijke belastingen (OZB)	-50.754	-50.754	-50.754	-50.754	s
28	Systeemwijziging : lopende naar constante prijzen	-37.329	-119.689	-212.689	-213.674	s
29	Constante prijzen personeel van structureel naar incidenteel	-5.380	-5.973	-985		i
30	Diverse ramingen afdeling BMO	30.426	30.426	30.426	34.741	s
31	Storting onderhoud gebouwen	8.939	8.939	8.939	8.939	s
32	Kapitaallasten	-9.574	-41.575	-63.870	-86.419	s
33	Toepassing regels provincie over ramen kapitaallasten	-48.874	-42.003	-24.643	-12.526	s
34	Vervallen incidentele kapitaallasten	1.838	17.581	17.568	0	i
35	Reserves, onttrekkingen en stortingen structureel	-7.267	-7.267	-7.267	-7.667	s
36	Reserves, onttrekkingen en stortingen incidenteel	9.600	9.600	9.600	9.600	i
37	Vrijval voorzieningen Sport en Spel Reek oude locaties	-64.768	0	0	0	i
38	Begrotingswijziging jaarekening 2019 (raad 25 juni 2020)	-20.105	-1.415	24.417	24.417	s
39	Financieringsrente	-2.198	10.442	17.930	16.685	s
40	Dekking sorteeraanlyse van incidenteel naar structureel	0	7.000	0	0	i
41	Dekking sorteeraanlyse van incidenteel naar structureel	0	-7.000	0	0	s
42	Vervallen stelpost buitensportaccommodaties naar structureel	14.800	0	0	0	i
43	Vervallen stelpost buitensportaccommodaties naar structureel	-14.800	0	0	0	s
44	Voorbereidingskosten investeringen elementen en asfalt naar structureel	-25.000	0	0	0	i
45	Voorbereidingskosten investeringen elementen en asfalt naar structureel	25.000	0	0	0	s
46	Externe aanbesteding leerlingenvervoer naar structureel	-5.000	0	0	0	i
47	Externe aanbesteding leerlingenvervoer naar structureel	5.000	0	0	0	s
48	Afronding	-5.136	-6.415	4.247	-27.124	s
49	Afronding				-2.000	i
Wijzigingen na de kaderbrief 2021, opgenomen in de begroting 2021						
	Structurele mutaties na kaderbrief 2021	659.000	370.000	505.000	312.000	s
	Incidentele mutaties kaderbrief 2021	36.000	-11.000	-8.000	-39.000	i
	 totaal van de mutaties na kaderbrief 2021	695.000	359.000	497.000	273.000	
Financiële stand conceptbegroting 2021-2024						
	Structureel nieuw saldo begroting 2021	-91.000	-10.000	-69.000	-185.000	s
	Incidenteel nieuw saldo begroting 2021	1.019.000	242.000	145.000	-13.000	i
	Totaal nieuw saldo begroting 2021	928.000	232.000	76.000	-198.000	

Toelichting mutaties begroting 2021 na Kaderbrief 2021

1. Rijksbijdrage Jeugd (extra algemene uitkering)

Stelpost extra middelen uitvoering Jeugdwet. Gebaseerd op mededeling in meicirculaire en binnen de door provincie hiervoor gestelde kaders

2. Rijksbijdrage Jeugd (compensatieregeling voogdij 18+)

Aanvraag compensatieregeling voogdij / 18+.

3. Jeugdzorg

Hogere indexering en hogere kosten inkoop jeugdzorg.

4. Huishoudelijke Zorg Zin

Als gevolg van invoering van het abonnementstarief voor de Wmo en als gevolg van de vergrijzing zien wij een toename van huishoudelijke zorg: eind 2017 201 cliënten, eind 2018 230 cliënten, eind 2019 296 cliënten en tot en met het tweede kwartaal 2020 319 cliënten.

5. ZIN Begeleiding

Als gevolg van de extra muralisering van de ggz en de invoering van de WvGGZ per 1 januari 2020 zien wij een groter beroep op begeleiding binnen de Wmo. Aan het eind van het tweede kwartaal 2019 waren er 106 cliënten, aan het eind van het tweede kwartaal 2020 zijn er 134 cliënten.

6. Loonkostensubsidie (Iks)

Uitstroom van mensen met loonkostensubsidie is minimaal, aantal mensen aan de slag met loonkostensubsidie stijgt. Op dit moment zijn er 23 mensen met loonkostensubsidie aan het werk, een jaar geleden waren dat er 15.

7. Lagere uitkering BUIG

Het aantal mensen in de P-wet stijgt van 120 begin 2019 naar 130 eind tweede kwartaal 2020. Omdat er sprake is van een macrobudget is het zeer onzeker of de uitkering BUIG stijgt als er meer mensen in de P-wet komen. De raming is gebaseerd op de laatste beschikking Buig die (door het rijk) naar beneden is bijgesteld.

8. Diverse ramingen Samenleving

Op diverse posten van de afdeling Samenleving zijn de ramingen aangepast. Dat zijn o.a. leges burgerzaken (2024) en uitgaven/inkomsten op gebied van sport, Sociale zaken, onderwijs, cultuur etc.

9. Kapitaallasten geluid reducerend asfalt Bergmaas

Motie geluidsarm asfalt Bergmaas 25 juni 2020.

10. Kapitaallasten Uitkijkpunt De Maashorst

Kapitaallasten voor het te realiseren uitkijkpunt in de Maashorst op grondgebied van de gemeente Uden.

11. Frictiekosten de Maashorst

Afronding uitwerking en juridische doorvertaling van de governance.

12. Rioolbeheerplan

Er wordt een hoger bedrag voor uren toegerekend aan riolering. Dit betekent een voordeel voor de begroting op andere taakvelden.

13. Diverse ramingen afdeling R&B

O.a. ongediertebestrijding zoals eikenprocessierups.

14. Vuurwerkevenement Landerd

In alle drie de dorpen wordt de mogelijkheid gecreëerd om (bij de jaarwisseling) een vuurwerk evenement te organiseren. De gemeente draagt per kern € 2.500 bij.

15. Veiligheid in de Wijk

Opzetten buurtpreventie (fysieke maatregelen, training, zaalhuur etc.).

16. Bijdrage ODBN

Personeelslid in dienst genomen waardoor er minder werkzaamheden uitbesteed worden aan ODBN.

17. Afvalinzameling

We rekenen minder interne uren toe aan afvalinzameling. Dat betekent een extra last voor de begroting op andere taakvelden. Daarnaast is er minder BTW toerekenbaar.

18. Diverse ramingen afdeling Ruimte

Indexering inkomsten uit leges (voornamelijk omgevingsvergunningen/ bestemmingsplannen).

19. Microsoft Office licenties uitbreiding

We gaan naar MS E3 licenties. Dit is één type hoger dan we nu hebben. Dat is nodig voor het gebruik van Microsoft Teams, Exchange online en andere onderdelen. Voor de nieuwe automatiseringsomgeving Maashorst hebben we ook E3 nodig (plateau 1 herindeling), en op termijn misschien zelfs nog een licentie type hoger.

20. Authenticatie-app thuiswerken

Stijging van licentiekosten voor authenticatie van thuiswerkers. De nieuwe licentie is afgesloten voor alle medewerkers. Voorheen konden slechts 5 gebruikers tegelijkertijd van afstand ingelogd zijn.

21. Herschikking incidentele kosten automatisering

De incidenteel beschikbare budgetten worden van 2022, 2023 en 2024 verschoven naar 2021. Ze worden ingezet bij de inrichting van informatievoorziening en automatisering voor de nieuwe gemeente.

22. Belastingen en verzekeringen

Verschil wordt veroorzaakt door indexering van de belasting (4,0%) en verzekeringen (1,7%). Daarnaast hebben er wijzigingen plaatsgevonden in de belasting- en verzekeringsobjecten (o.a. overdrachten naar derden en nieuwe objecten).

23. Personeelslasten structureel

De personeelslasten zijn gestegen door de inflatie (1,5%), 0,5 fte regiomanager, generatiepact en 0,83 fte structurele urenuitbreiding.

24. Personeelslasten incidenteel

De incidentele personeelslasten zijn gedaald door het vervallen van frictiekosten (2021 t/m 2024). Daarnaast zijn incidentele personeelslasten omgezet naar structurele personeelslasten (2021). Tot slot zijn door een andere invulling van de personeelslasten Samen Landerd, Samen Beter meer lasten (2021) verkregen.

25. Vennootschapsbelasting

Door de wijziging (naar voren halen) van de verkoopplanning binnen de GREX van met name Reek Zuid is er meer vennootschapsbelasting verschuldigd, vooral in 2021.

26. Algemene uitkering gemeentefonds Meicirculaire 2020

De algemene uitkering was gebaseerd op constante prijzen. Voor de begroting 2021 is dat omgezet naar lopende prijzen. Er wordt van uitgegaan dat het voordeel van 2021 (€ 365.469) voor alle jaren nodig is om de inflatie op de uitgaven te dekken. Zie ook de RIB over de meicirculaire (17 juni 2020) waarin 2021 daarom op nihil is gezet en de andere jaren beperkte saldi hebben.

27. Indexering gemeentelijke belastingen (OZB)

Dit betreft de raming van de stijging met inflatie van de OZB. De totale stijging OZB is dan 4%. Ook deze stijging is dekking voor inflatie op de diverse uitgavenposten in deze verschillenanalyse.

28. Systeemwijziging; lopende naar constante prijzen

In de kaderbrief was een fors voordeel opgenomen voor deze wijziging. Bij het opstellen van de begroting 2021 en gedetailleerde uitwerking daarvan blijkt dit voordeel groter te zijn.

29. Constante prijzen personeel van structureel naar incidenteel

Correctie van voordeel lopende naar constante prijzen voor incidenteel geraamde lasten.

30. Diverse ramingen afdeling BMO

Verhoging tarief gemeentepagina's Arena. En diverse verhogingen, o.a. contributies VNG, bijdrage BHIC.

31. Storting onderhoud gebouwen

Dit betreft de indexering van de stortingen onderhoud gebouwen van 1,7%.

32. Kapitaallasten

De kapitaallasten van alle investeringen zijn her berekend en daarvoor opgenomen stelposten zijn vervallen of herzien. Het betreft diverse kleinere aanpassingen die samen tot dit bedrag leiden.

33. Toepassing regels provincie over ramen kapitaallasten

De regels over het ramen van kapitaallasten zijn aangepast. Vanaf de begroting 2021 mogen de kapitaallasten in het jaar van investering voor 50% worden opgenomen. De hier genoemde bedragen zijn de structurele aframingen van 100% naar 50%. Voorheen mochten deze niet structureel maar als incidenteel voordeel worden opgenomen.

34. Vervallen incidentele kapitaallasten

Zie hierboven. De geraamde incidentele voordelen uit de begroting 2020 vervallen.

35. Reserves, onttrekkingen en stortingen structureel

Diverse kleine structurele mutaties onttrekkingen en stortingen reserves.

36. Reserves, onttrekkingen en stortingen incidenteel

Incidentele mutatie onttrekking reserve groen zodat deze aansluit bij de uitgaven.

37. Vrijval voorzieningen Sport en Spel Reek oude locaties

Dit verschil wordt veroorzaakt doordat de werkelijke uitgaven uit de onderhoudsvoorzieningen in 2019 lager zijn dan geraamd. Hierdoor is bij oplevering van Sport en Spel Reek het verwachte saldo van de voorzieningen van de oude locaties hoger. En daarmee ook de vrijval van de voorzieningen.

38. Begrotingswijziging jaarrekening 2019 (raad 25 juni 2020)

De begrotingswijziging van de jaarrekening is vastgesteld nadat de kaderbrief 2021 werd uitgebracht en was daarom niet in de saldi opgenomen.

39. Financieringsrente

De financieringsrente is herberekend aan de hand van het verloop van de boekwaarde activa, reserves, voorzieningen, boekwaarde GREX en de geprognostiseerde begrotingssaldi. Er is gerekend met 0,5% voor langlopende leningen.

40. Dekking sorteeraanlyse van incidenteel naar structureel

Correctie omdat deze lasten worden gedekt uit structurele inkomsten afvalstoffenheffing.

41. Dekking sorteeraanlyse van incidenteel naar structureel

Correctie omdat deze lasten worden gedekt uit structurele inkomsten afvalstoffenheffing.

42. t/m 47 Budgetten van incidenteel naar structureel

Er zijn enkele budgetten die per abuis onder de incidentele middelen waren geschaard. Nu blijkt dat deze budgetten structureel zijn. Daarom heeft er een correctie plaatsgevonden van incidenteel naar structureel.

48. en 49. Afronding

Diverse afrondingen

Bijlage 2 Staat van reserves 2019 tot en met 2023

Grootboek nummer	Naam reserve	Programma	Saldo 1-1-2020	Mutaties 2020	Saldo 1-1-2021	Mutaties 2021	Saldo 1-1-2022	Mutaties 2022	Saldo 1-1-2023	Mutaties 2023	Saldo 1-1-2024	Mutaties 2024	Saldo 1-1-2025	Mutaties 2025	Saldo 1-1-2026
7.910.217	DKU Brandweerkazerne/werkplaats Zeeland	1	111.382,05	-111.382,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal programma 1 Veiligheid			111.382,05	-111.382,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.054	Reserve openbare verlichting	2	111.721,65	-31.000,00	80.721,65	-13.000,00	67.721,65	0,00	67.721,65	0,00	67.721,65	0,00	67.721,65	0,00	67.721,65
7.910.059	DKU Centrumplan Zeeland	2	960.866,00	-32.333,00	928.533,00	-32.333,00	896.200,00	-32.333,00	863.867,00	-32.333,00	831.534,00	-32.333,00	799.201,00	-32.333,00	766.868,00
	DKU rotonde														
7.910.238	Peelweg/Langenboomsseweg	2	330.134,42	-15.721,00	314.413,42	-15.721,00	298.692,42	-15.721,00	282.971,42	-15.721,00	267.250,42	-15.721,00	251.529,42	-15.721,00	235.808,42
7.910.249	Centrumplan Schaijk	2	473.176,84	-16.067,00	457.109,84	-16.067,00	441.042,84	-16.067,00	424.975,84	-16.067,00	408.908,84	-16.067,00	392.841,84	-16.067,00	376.774,84
Totaal programma 2 Verkeer en vervoer			1.875.898,91	-95.121,00	1.780.777,91	-77.121,00	1.703.656,91	-64.121,00	1.639.535,91	-64.121,00	1.575.414,91	-64.121,00	1.511.293,91	-64.121,00	1.447.172,91
7.910.230	DKU nieuwbouw Den Omgang	4	192.130,55	-7.535,00	184.595,55	-7.535,00	177.060,55	-7.535,00	169.525,55	-7.535,00	161.990,55	-7.535,00	154.455,55	-7.535,00	146.920,55
7.910.231	DKU nieuwbouw De Regenboog	4	451.310,98	-15.560,00	435.750,98	-15.560,00	420.190,98	-15.560,00	404.630,98	-15.560,00	389.070,98	-15.560,00	373.510,98	-15.560,00	357.950,98
7.910.240	DKU Kindcentrum Zeeland	4	5.200.399,25	-149.294,00	5.051.105,25	-149.294,00	4.901.811,25	-149.294,00	4.752.517,25	-149.294,00	4.603.223,25	-149.294,00	4.453.929,25	-149.294,00	4.304.635,25
7.910.250	DKU Frisse Scholen Oventje	4	11.552,02	-963,00	10.589,02	-963,00	9.626,02	-963,00	8.663,02	-963,00	7.700,02	-963,00	6.737,02	-963,00	5.774,02
7.910.251	DKU Frisse Scholen Kreek1	4	89.117,63	-7.427,00	81.690,63	-7.427,00	74.263,63	-7.427,00	66.836,63	-7.427,00	59.409,63	-7.427,00	51.982,63	-7.427,00	44.555,63
7.910.252	DKU Frisse Scholen Vliender	4	64.362,66	-5.364,00	58.998,66	-5.364,00	53.634,66	-5.364,00	48.270,66	-5.364,00	42.906,66	-5.364,00	37.542,66	-5.364,00	32.178,66
Totaal programma 4 Onderwijs			6.008.873,09	-186.143,00	5.822.730,09	-186.143,00	5.636.587,09	-186.143,00	5.450.444,09	-186.143,00	5.264.301,09	-186.143,00	5.078.158,09	-186.143,00	4.892.015,09
7.910.065	DKU herontwikkeling DAW	5	1.381.512,34	-41.808,00	1.339.704,34	-41.808,00	1.297.896,34	-41.808,00	1.256.088,34	-41.808,00	1.214.280,34	-41.808,00	1.172.472,34	-41.808,00	1.130.664,34
7.910.220	Reserve Stimulering Sport	5	277.038,00	-208.432,00	68.606,00	-47.815,00	20.791,00	-20.791,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.055	Reserve Speeltoestellen	5	99.596,29	-11.000,00	88.596,29	-31.000,00	57.596,29	0,00	57.596,29	0,00	57.596,29	0,00	57.596,29	0,00	57.596,29
7.910.056	Bestemmingsreserve Bomen	5	48.786,39	-29.000,00	19.786,39	-10.000,00	9.786,39	0,00	9.786,39	0,00	9.786,39	0,00	9.786,39	0,00	9.786,39
7.910.068	Reserve groen	5	836.786,35	-29.881,00	806.905,35	-103.562,00	703.343,35	-20.656,00	682.687,35	-55.109,00	627.578,35	4.141,00	631.719,35	3.741,00	635.460,35
7.910.070	DKU EVZ Melkpad/Graspeelloop	5	58.750,00	-1.958,00	56.792,00	-1.958,00	54.834,00	-1.958,00	52.876,00	-1.958,00	50.918,00	-1.958,00	48.960,00	-1.958,00	47.002,00
7.910.071	DKU EVZ Munse Wetering	5	150.282,81	-5.060,00	145.222,81	-5.060,00	140.162,81	-5.060,00	135.102,81	-5.060,00	130.042,81	-5.060,00	124.982,81	-5.060,00	119.922,81
7.910.255	Reserve Bossen	5	0,00	135.842,00	135.842,00	20.000,00	155.842,00	20.000,00	175.842,00	20.000,00	195.842,00	20.000,00	215.842,00	20.000,00	235.842,00
Totaal programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur			2.852.752,18	-191.297,00	2.661.455,18	-221.203,00	2.440.252,18	-70.273,00	2.369.979,18	-83.935,00	2.286.044,18	-24.685,00	2.261.359,18	-25.085,00	2.236.274,18

Grootboek nummer	Naam reserve	Programma	Saldo 1-1-2020	Mutaties 2020	Saldo 1-1-2021	Mutaties 2021	Saldo 1-1-2022	Mutaties 2022	Saldo 1-1-2023	Mutaties 2023	Saldo 1-1-2024	Mutaties 2024	Saldo 1-1-2025	Mutaties 2025	Saldo 1-1-2026
7.910.253	DKU gemeenschapshuis Zeeland	6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	935.075,00	935.075,00	-24.925,00	910.150,00	-24.925,00	885.225,00	-24.925,00	860.300,00
Totaal programma 6 Sociaal domein			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	935.075,00	935.075,00	-24.925,00	910.150,00	-24.925,00	885.225,00	-24.925,00	860.300,00
7.910.007	Reserve duurzaamheid in het buitengebied	7	15.527,28	-15.527,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.029	Reserve afvalstoffenheffing	7	32.146,00	95.706,09	127.852,09	0,00	127.852,09	0,00	127.852,09	0,00	127.852,09	0,00	127.852,09	0,00	127.852,09
7.910.030	Reserve egalisatie rioolheffing	7	83.425,00	99.387,00	182.812,00	-182.812,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal programma 7 Volksgezondheid en milieu			131.098,28	179.565,81	310.664,09	-182.812,00	127.852,09	0,00	127.852,09	0,00	127.852,09	0,00	127.852,09	0,00	127.852,09
7.910.004	Reserve uitkering HNG	8	44.163,44	-44.163,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.239	DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	8	165.613,44	-9.213,00	156.400,44	-9.213,00	147.187,44	-9.213,00	137.974,44	-9.213,00	128.761,44	-9.213,00	119.548,44	-9.213,00	110.335,44
7.910.061	Reserve Reconstructiefonds BIO/reconstructie	8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.069	Reserve stimulering grondverkoop	8	9.239,31	-9.239,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			219.016,19	-62.615,75	156.400,44	-9.213,00	147.187,44	-9.213,00	137.974,44	-9.213,00	128.761,44	-9.213,00	119.548,44	-9.213,00	110.335,44
7.910.243	DKU verbouwing gemeentehuis 2012	9	88.898,00	-9.663,00	79.235,00	-9.663,00	69.572,00	-9.663,00	59.909,00	-9.663,00	50.246,00	-9.663,00	40.583,00	-9.663,00	30.920,00
7.910.244	DKU inrichting gemeentehuis 2012	9	49.672,00	-6.209,00	43.463,00	-6.209,00	37.254,00	-6.209,00	31.045,00	-6.209,00	24.836,00	-6.209,00	18.627,00	-6.209,00	12.418,00
7.910.000	Behoeftzaamheidsreserve	9	8.364.382,21	-2.672.612,00	5.691.770,21	-539.632,00	5.152.138,21	-14.403,00	5.137.735,21	-1.350,00	5.136.385,21	0,00	5.136.385,21	0,00	5.136.385,21
7.910.052	Reserve bestemde budgetten	9	10.172,91	-10.172,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal programma 9 Bestuur en ondersteuning			8.513.125,12	-2.698.656,91	5.814.468,21	-555.504,00	5.258.964,21	-30.275,00	5.228.689,21	-17.222,00	5.211.467,21	-15.872,00	5.195.595,21	-15.872,00	5.179.723,21
TOTAAL RESERVES			19.712.146	3.165.650-	16.546.496	1.231.996-	15.314.500	575.050	15.889.550	385.559-	15.503.991	324.959-	15.179.032	325.359-	14.853.673
7.910.000	Behoeftzaamheidsreserve (zie hierboven)	9	8.364.382	2.672.612-	5.691.770	539.632-	5.152.138	14.403-	5.137.735	1.350-	5.136.385	-	5.136.385	-	5.136.385
Begrotingssaldo cumulatief					1.004.567-	1.931.878-	1.931.878-	2.164.698-	2.164.698-	2.241.050-	2.241.050-	2.042.877-	2.042.877-	1.866.501-	1.866.501-
BEGROTINGSSALDO			8.364.382	2.672.612-	4.687.203	539.632-	3.220.260	14.403-	2.973.037	1.350-	2.895.335	-	3.093.508	-	3.269.884
TOTAAL RESERVES INCLUSIEF BEGROTINGSSALDI			19.712.146	3.165.650-	15.541.929	1.231.996-	13.382.622	575.050	13.724.852	385.559-	13.262.941	324.959-	13.136.155	325.359-	12.987.172

Specificatie aanwendungen en stortingen reserves							
Aanwending van reserves							
Grootboek	Naam reserve	Programma	2021 €	2022 €	2023 €	2024 €	Str/ Inc. Soort reserve
7.910.000	Behoedzaamheidsreserve	9	11.637	4.863	1.350	-	S algemene reserve
7.910.000	Behoedzaamheidsreserve	9	27.995	9.540	-	-	S algemene reserve
7.910.000	Behoedzaamheidsreserve	9	500.000	-	-	-	I algemene reserve
7.910.004	Reserve uitkering HNG	8	-	-	-	-	S bestemmingsres.
7.910.007	Reserve duurzaamheid in het buitengebied	7	-	-	-	-	I bestemmingsres.
7.910.029	Reserve afvalstoffenheffing	7	-	-	-	-	S bestemmingsres.
7.910.030	Reserve egalisatie rioolheffing	7	182.812	-	-	-	S bestemmingsres.
7.910.052	Reserve bestemde budgetten	9	-	-	-	-	I bestemmingsres.
7.910.054	Reserve openbare verlichting	2	13.000	-	-	-	I bestemmingsres.
7.910.055	Reserve speeltoestellen	5	31.000	-	-	-	I bestemmingsres.
7.910.056	Bestemmingsreserve Bomen	5	10.000	-	-	-	I bestemmingsres.
7.910.061	Reserve Reconstructiefonds BIO/ reconstructie	8	-	-	-	-	I bestemmingsres.
7.910.068	Reserve groen	5	148.894	40.259	61.259	259	S bestemmingsres.
7.910.068	Reserve groen	5	13.000	13.000	13.000	13.000	I bestemmingsres.
7.910.220	Reserve Stimulering Sport	5	47.815	20.791	-	-	I bestemmingsres.
7.910.059	DKU Centrumplan Zeeland	2	32.333	32.333	32.333	32.333	S dku
7.910.065	DKU herontwikkeling DAW	5	41.808	41.808	41.808	41.808	S dku
7.910.070	DKU EVZ Melkpad-Graspeelloop	5	1.958	1.958	1.958	1.958	S dku
7.910.071	DKU EVZ Munsche Wetering	5	5.060	5.060	5.060	5.060	S dku
7.910.230	DKU nieuwbouw Den Omgang	4	7.535	7.535	7.535	7.535	S dku
7.910.231	DKU nieuwbouw De Regenboog	4	15.560	15.560	15.560	15.560	S dku
7.910.238	DKU rotonde Peelweg/Langenboomseweg	2	15.721	15.721	15.721	15.721	S dku
7.910.239	DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	8	9.213	9.213	9.213	9.213	S dku
7.910.240	DKU Kindcentrum Zeeland	4	149.294	149.294	149.294	149.294	S dku
7.910.243	DKU verbouwing gemeentehuis 2012	9	9.663	9.663	9.663	9.663	S dku
7.910.244	DKU inrichting gemeentehuis 2012	9	6.209	6.209	6.209	6.209	S dku
7.910.249	DKU Centrumplan Schaijk	2	16.067	16.067	16.067	16.067	S dku
7.910.250	DKU frisse school Oventje	4	963	963	963	963	S dku
7.910.251	DKU frisse school Kreek'l	4	7.427	7.427	7.427	7.427	S dku
7.910.252	DKU frisse school Vinder	4	5.364	5.364	5.364	5.364	S dku
7.910.253	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	6	-	24.925	24.925	24.925	S dku
Totaal			1.310.328	437.553	424.709	362.359	
Stortingen in reserves							
Grootboek nummer	Naam reserve	Programma	2021 €	2022 €	2023 €	2024 €	Str/ Inc. Soort reserve
7.910.061	Reserve Reconstructiefonds BIO/ reconstructie	8	-	-	-	-	I bestemmingsres.
7.910.068	Reserve groen	5	18.700	18.200	17.800	17.400	S bestemmingsres.
7.910.068	Reserve groen	3	11.637	4.863	1.350	-	S bestemmingsres.
7.910.068	Reserve groen	8	27.995	9.540	-	-	S bestemmingsres.
7.910.253	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	6	-	960.000	-	-	I dku
7.910.255	Reserve Bossen	5	20.000	20.000	20.000	20.000	S bestemmingsres.
Totaal			78.332	1.012.603	39.150	37.400	
* deze onttrekking maakt deel uit van de 100% kostendekking voor de afvalstoffenheffing en dus van de structurele dekking van de uitgaven. De inkomsten bestaan uit tarieven en beschikking reserve.							

Bijlage 3 Staat van voorzieningen 2020 tot en met 2024

Naam voorziening	Saldo 1-1-2020	Storting 2020	Onttrekking 2020	Saldo 1-1-2021	Storting 2021	Onttrekking 2021	Saldo 1-1-2022	Storting 2022	Onttrekking 2022	Saldo 1-1-2023	Storting 2023	Onttrekking 2023	Saldo 1-1-2024	Storting 2024	Onttrekking 2024	Saldo 1-1-2025
Voorziening exploitatietekort Reek Zuid	3.783.985	0	0	3.783.985	0	0	3.783.985	0	0	3.783.985	0	0	3.783.985	0	0	3.783.985
Voorziening exploitatietekort De Vensteeg	878.689	0	878.689	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening exploitatietekort LOG Graspeel	859.547	0	859.547	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pensioenverplichtingen wethouders	3.514.749	75.689	50.953	3.539.485	75.689	58.154	3.557.021	75.689	61.898	3.570.811	75.689	61.898	3.584.602	75.689	61.898	3.598.393
Grootonderhoud wegen, straten en pleinen	679.580	551.909	850.000	381.489	556.909	680.000	258.398	556.909	200.000	615.307	556.909	600.000	572.216	556.909	700.000	429.125
Voorziening verkeer en parkeren	4.946	0	4.946	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onderhoud bossen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grootonderhoud cq verbetering van riolering	1.976.995	474.177	904.000	1.547.172	489.546	858.000	1.178.718	527.598	635.452	1.070.864	564.328	621.452	1.013.740	589.982	621.452	982.270
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	2.326.611	525.917	877.852	1.974.676	534.856	679.885	1.829.647	499.265	269.998	2.058.914	499.265	379.006	2.179.173	499.265	362.928	2.315.510
Voorziening dubieuze debiteuren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening wachtgeld oud wethouders	336.291	0	109.247	227.044	0	65.443	161.601	0	62.550	99.051	0	63.801	35.250	0	35.250	0
Voorziening afval	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
totaal	14.361.392	1.627.692	4.535.233	11.453.850	1.657.000	2.341.482	10.769.369	1.659.461	1.229.898	11.198.932	1.696.191	1.726.157	11.168.965	1.721.845	1.781.528	11.109.282

Bijlage 4 Investerings periode 2020-2025

Omschrijving	Uitgaven						Inkomsten					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<u>Programma 1: Veiligheid</u>												
Bouw brandweerkazerne/gemeentewerkplaats DKU-ged.	-	-	-	-	-	-	127.339	-	-	-	-	-
<u>Programma 2: Verkeer en vervoer</u>												
Centrumplan Zeeland*	-	8.500	308.507	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reconstructie Kerkweg	29.902	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reconstructie Peelweg	175.125	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inrichting gebied dorpshuis / sporthal Zeeland	92.344	296.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fietspad Maashorst*	282.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brug Boterbloem	58.802	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sport en Spel Reek Openbaar Gebied	-	122.588	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bouw-woonrijpmaken De Louwstraat 2012 (DKU)	-	-	-	-	-	-	1.760	-	-	-	-	-
Kop Runstraat	-	70.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geluid reducerend asfalt Bergmaas	-	500.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitkijkpunt	-	-	180.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onderhoud asfalt Bergmaas	-	525.258	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investering element en asfaltverharding 2022	-	-	1.295.721	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investering element en asfaltverharding 2023	-	-	-	369.101	-	-	-	-	-	-	-	-
Investering element en asfaltverharding 2024	-	-	-	-	653.521	-	-	-	-	-	-	-
Investering element en asfaltverharding 2025	-	-	-	-	-	907.744	-	-	-	-	-	-
<u>Programma 3: Economie en toerisme</u>												
Vorbereidingskosten GREX Voederheil III	20.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aansluiting evenementenkasten	38.964	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>Programma 5: Sport, cultuur, recreatie en natuur</u>												
MFA Reek sport en spel gebouw	398.445	2.512.410	-	-	-	-	69.728	416.106	-	-	-	-
Sport en Spel Reek Tijdelijke gebouwen	74.604	-	-	-	-	-	13.056	57.445	-	-	-	-
Sport en Spel Reek grond	153.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging kunstgrasveld DAW	280.432	-	-	-	-	-	38.500	-	-	-	-	-
Sport en Spel Reek Sportterrein	-	41.514	-	-	-	-	-	7.265	-	-	-	-
Aanleg kunstgrasveld Festilent	67.878	-	-	-	-	-	9.628	-	-	-	-	-
Herstel natuurgasvelden Festilent	139.399	-	-	-	-	-	42.891	-	-	-	-	-
Aanleg trapveldjes 2015	32.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EVZ Melkplad-Graspeelloop 2015	117.500	-	-	-	-	-	58.750	-	-	-	-	-
EVZ Munsche wetering 2016	460.485	-	-	-	-	-	354.200	-	-	-	-	-
Uitvoering Landschapsbeleidsplan	71.135	148.635	40.000	61.000	-	-	71.135	148.635	40.000	61.000	-	-
Verbouwing (renovatie) Sporthal de Eeght*	200.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bosperceel SCH01L 18	32.000	-	-	-	-	-	20.000	-	-	-	-	-

Omschrijving	Uitgaven						Inkomsten					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<u>Programma 6: Sociaal Domein</u>												
Dorpshuis Zeeland	4.248.474	5.099.715	-	-	-	-	37.241	776.759	-	-	-	-
Inventaris dorpshuis en sporthal Zeeland	-	350.000	-	-	-	-	-	100.000	-	-	-	-
Sloop vastgoed ivm dorpshuis Zeeland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>Programma 7: Volksgezondheid en milieu</u>												
Ondergrondse glasbakken	6.420	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</u>												
Kosten locatie de Scheenen Reek	325.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dorpsontwikkelingsplan Reek	255.576	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Activering uitkering HNG	2.189	-	-	-	-	-	46.352	-	-	-	-	-
<u>Programma 9: Bestuur en ondersteuning</u>												
Stimulering grondverkoop	9.240	-	-	-	-	-	9.240	-	-	-	-	-
Vervanging ESX-Server	-	-	24.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging SAN	-	-	25.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opzetstrooier tbv Daf	45.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tractor John Deere 5720	75.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanschaf wagen toezichthouder	21.193	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanschaf wagen toezichthouder 2	21.193	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opzetstrooier 1	35.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opzetstrooier 2	35.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangen vijf voertuigen buitendienst 2023	-	-	-	225.272	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorbereidingskosten GREX Kerkstraat Oost	138.442	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging tractor	-	-	-	61.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	7.942.242	9.674.620	1.873.228	716.373	653.521	907.744	899.820	1.506.210	40.000	61.000	-	-

* Deze investeringen worden nog apart aan de raad voorgelegd.

Bijlage 5 Incidentele baten en lasten begroting 2021-2024

Omschrijving	progr.	2021	2022	2023	2024
Lasten					
1. Vitale toekomstbestendige vakantieparken	1	133.400	133.400	133.400	
2. Idem, dekking personeelskosten uit dit budget	1	-34.200			
3. Impuls groenstructuur	5	10.000			
4. Crossterein de Peel	5	200.000			
5. Versterking NNB gebieden	5	130.000	80.000		
6. Friciekosten De Maashorst	5	25.000	25.000	25.000	
7. Verkoop Vlashoeve	6		325.000		
8. Verkoop Garf	6		635.000		
9. uitvoering dorpsinitiatieven	6	30.000			
10. Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	6	32.000			
11. Jeugd, incidentele uitvoeringskosten	6	2.307			
12. Subsidie Dorpshuis Zeeland	6	2.500	2.500		
13. Subsidie dorpshuizen	6	25.000	25.000		
14. Samen Landerd Samen Beter	7	19.200			
15. Preventie Drugs	7	10.000	10.000		
16. Kosten invoering omgevingswet	8	170.000			
17. Herindeling met Uden, voorbereidingskosten	9	500.000			
18. herindelingsbudget ICT	9	103.921			
19. Verkiezingen stembureau's toegankelijk maken	9	40.000			
20. Personeel Ruimte	9	122.400			
21. Personeel Welzijn	9	61.200			
22. Samen Landerd Samen Beter	9	45.570			
23. Uitbreiding personeel directiesecretaris	9	97.920			
24. Uitbreiding personeel financiën	9	190.310			
25. Uitbreiding personeel ruimte	9	523.800			
26. Uitbreiding personeel Samenleving	9	61.200			
27. Dekking uitbreiding personeel financiën uit herindeling	9	-90.000			
28. Dekking uitbreiding personeel ruimte uit herindeling	9	-122.400			
29. Dekking uitbreiding personeel samenleving uit herindeling	9	-61.200			
30. Incidentele lasten automatisering	9	138.000			
Totaal lasten		2.365.928	1.235.900	158.400	0
Baten					
31. Dekking uit reserve OV voor extra aankopen OV	2	-13.000			
32. Buurtsportcoach (reserve stimulering sport)	5	-47.815	-20.791		
33. Dekking uit reserve groen voor lasten op de exploitatie	5	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000
34. Dekking uit reserve bomen voor lasten monumentale bomen van	5	-10.000			
35. Dekking uit reserve speeltoestellen voor vervanging	5	-31.000			
36. Vrijval voorziening Sport en Spel Reek aanvullend	5	-64.768			
37. Verkoop Vlashoeve	6		-325.000		
38. Verkoop Garf	6		-635.000		
39. Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	6	-32.000			
40. uitkering herindeling wet Arhi	9	-635.000			
41. Herindeling met Uden, dekking behoedzaamheidsreserve	9	-500.000			
Totaal baten		-1.346.583	-993.791	-13.000	-13.000
Saldo incidenteel in begroting 2021		1.019.345	242.109	145.400	-13.000
Omschrijving		2021	2022	2023	2024
Saldo begroting		927.311	232.820	76.352	-198.173
Waarvan incidenteel		1.019.345	242.109	145.400	-13.000
Structurele saldo		-92.034	-9.289	-69.048	-185.173

Lasten

1. Het betreft een project verspreid over enkele jaren waarbij illegale permanente bewoning van recreatiewoningen wordt aangepakt. Het project is gericht op het creëren van veilige recreatieparken die voldoen aan wet- en regelgeving.
2. Zie inhuur ruimte, toelichting bij nr. 27
3. Het planten van bomen (inclusief inrichting groeiplaats) op zichtlocaties binnen de gemeente die kunnen uitgroeien tot een volwassen boom. Een eenmalig project om een impuls te geven aan de groenstructuur.
4. Een eenmalige bijdrage voor het realiseren van een geluidswal voor het crossterrein Zevenbergen.
5. Versterking NNB (Natuur Netwerk Brabant) gebieden door middel van natuurrealisatie. De kern van het natuurgebied heeft nog een landbouwfunctie, maar is wel aangewezen als NNB. Na aankoop en omvorming van deze kern is het NNB in De Maashorst gerealiseerd. Dit zijn eenmalige aankopen en omvormingen.
6. De inrichting van de nieuwe besturing en uitvoeringsorganisatie is nog niet afgerond. De afronding uitwerking en juridische doorvertaling van de governance brengen tijdelijke extra kosten met zich mee.
7. Dit betreft de verkoop van jeugdgebouw de Vlashoeve, zie de inkomsten (nr.39). Dit bedrag wordt in de reserve DKU dorpshuis Zeeland gestort.
8. Dit betreft de verkoop van dorpshuis De Garf, zie de inkomsten (nr. 40). Dit bedrag wordt in de reserve DKU dorpshuis Zeeland gestort.
9. Ten behoeve van dorpsinitiatieven is er extra budget vrijgemaakt voor externe ondersteuning.
10. In de jaren 2018 tot en met 2020 ontvangen wij jaarlijks extra middelen vanuit de centrumgemeente. Deze middelen worden in de jaren 2019 tot en met 2021 uitgegeven aan projecten voor de jeugd, zoals het Storm-project (preventie depressie). Zie ook inkomsten nr. 41.
11. Het gaat hierom de inrichtingskosten RIOZ en kosten van het project inkoop 2021.
12. Aan de Stichting Dorpshuis Zeeland wordt tot de datum van verwachte gereedkomen dorpshuis Zeeland een opstartsubsidie verstrekt voor kosten die gemaakt worden voorafgaand aan het starten van de exploitatie dorpshuis. Vanaf dan is in de begroting structureel subsidie opgenomen.
13. De stichting dorpshuizen krijgt tijdelijk aanvullend subsidie om de exploitatie binnen de randvoorwaarden sluitend te krijgen.
14. Uitgaven ten behoeve van het programma Samen Landerd Samen Beter.
15. Uitgaven ten behoeve van het project preventie drugs.
16. Per 1 januari 2022 wordt de Omgevingswet van kracht. Dit betekent dat diverse (werk)processen moeten worden aangepast, medewerk(st)ers moeten worden geschoold en (ICT)systemen moeten worden aangepast.
17. Herindeling is eenmalige opgave.
18. Budgetten zijn voor extra impuls ICT-voorziening. Worden ingezet voor o.a. inhuur t.b.v. ICT-voorzieningen voor de nieuwe gemeente Maashorst.
19. Kosten voor voorzieningen om stembureaus toegankelijk te maken voor mindervaliden.
20. 1 fte VTH voor achterstand VTH/werkdruk herindeling.
21. - Vervanging van medewerker voor 8 uur per week vanwege deelname in de werkgroep organisatie en cultuur.

- Vervanging van medewerker voor 8 uur per week vanwege deelname in de visiegroep zorg in het kader van de herindeling.
- 22. Personeelskosten in verband met het programmamanagement Samen Landerd Samen Beter.
- 23. De herindeling heeft zijn weerslag op de beschikbaarheid van medewerkers. En ook de gemeentesecretaris en de leden van het managementteam constateren in toenemende mate dat de aandacht voor een aantal “standaard” werkzaamheden naar de achtergrond dreigt te geraken, door met name toenemende werkdruk rondom de herindeling.
- 24. Inhuur tot moment van herindeling (1,17 fte) om bij de huidige teamleden ruimte te maken voor voorbereiden herindeling.
- 25. Dit betreft:
 - 1 fte beleid voor implementatie omgevingswet en achterstand beleid
 - 0,5 fte beleid voor actualiseren beleid en arbeidsmigranten
 - 0,5 fte VTH voor project vakantieparken (zie ook toelichting bij nr. 1 en 2)
 - 1 fte VTH voor achterstand VTH en werkdruk
 - 0,7 fte beleid voor werkdruk herindeling
 - 0,5 fte voor ondersteuning voor de werkdruk herindeling.
- 26. 14 uur per week i.v.m. herindeling en harmonisatie beleid tussen de twee gemeenten. Tijdelijk is extra personeel noodzakelijk. Het gaat hierbij om beleid p-wet, beleid huishoudelijke verzorging en beleid arbeidsre-integratie.
- 27. Uit het herindelingsbudget is deze dekking aanwezig voor de incidentele uitbreiding team financiën (zie nr. 19 en 26).
- 28. Uit het herindelingsbudget is deze dekking aanwezig voor de incidentele uitbreiding op de afdeling ruimte (zie nr. 19 en 27).
- 29. Uit herindelingsbudget is deze dekking aanwezig voor de incidentele uitbreiding op de afdeling samenleving (zie nr. 19 en 28).
- 30. Voor inrichting van de informatievoorziening en automatisering van de nieuwe gemeente.

Baten

- 31. In 2021 vinden er extra aankopen openbare verlichting plaats.
- 32. Dekking uit de reserve stimulering sport voor de lasten van de BuurtSportCoach
- 33. Een stimuleringsbijdrage om aan te kunnen haken op projecten van bijv. het Brabants Landschap die passen binnen de doelstellingen van ons Landschapsbeleidsplan gericht op biodiversiteit en/ of erfbeplanting.
- 34. Het planten van bomen (inclusief inrichting groeiplaats) op zichtlocaties binnen de gemeente die kunnen uitgroeien tot een volwassen boom. Een eenmalig project om een impuls te geven aan de groenstructuur.
- 35. In 2021 vindt er eenmalig een extra vervanging van speeltoestellen plaats.
- 36. De werkelijke uitgaven uit de onderhoudsvoorziening 2019 zijn lager dan geraamd. Hierdoor is bij oplevering van Sport en Spel Reek het verwachte saldo van de voorziening van de oude locaties hoger. En daarmee ook de vrijval van de voorziening.
- 37. Dit betreft de verkoop van jeugdgebouw de Vlashoeve. Dit bedrag wordt in de reserve DKU dorps huis Zeeland gestort, zie de uitgaven, nr.9.

38. Dit betreft de verkoop van dorpshuis De Garf. Dit bedrag wordt in de reserve DKU dorpshuis Zeeland gestort, zie de uitgaven, nr. 10.
39. In de jaren 2018 tot en met 2020 ontvangen wij jaarlijks extra middelen vanuit de centrumgemeente. Deze middelen worden in de jaren 2019 tot en met 2021 uitgegeven aan projecten voor de jeugd, zoals het Storm-project (preventie depressie). Zie ook uitgaven nr. 12.
40. Algemene uitkering gemeentefonds bijdrage kosten herindeling.
41. Herindeling is een eenmalige opgave.

Bijlage 6 Beleidsnota's programma's

Het beleid binnen de gemeente Landerd van dit programma is vastgelegd in de volgende beleidsnota's:

Programma 1: Veiligheid

- Integraal Veiligheidsplan (2015 - 2018)
- Regionaal Crisisplan Veiligheidsregio Brabant-Noord (2016-2019)
- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Landerd (2018)
- Brandbeveiligingsverordening gemeente Landerd (2013)
- Evenementenbeleid (2014)
- Preventie handhavingsbeleid (2014)

Programma 2: Verkeer en vervoer

- Wegbeheer gemeente Landerd (2016)
- Beleidsplan openbare verlichting (2016)
- Verkeersnotitie Landerd 2012
- Parkeerbeleid 2012
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015)

Programma 3: Economie en toerisme

- Toeristisch-recreatief beleidsplan 'Werk maken van vrijetijd' (2016)
- Maashorst Manifest (2014)
- Ontwikkelingsvisie Recreatieterreinen Landerd (2012)
- Bestemmingsplannen Reek Zuid (2012) en Voederheil II (2013)
- Bestemmingsplan bedrijventerreinen (2013)
- Projectvoorwaarden Reek Zuid (2011) en Voederheil II (2013)
- Richtlijnen gronduitgifte bedrijventerreinen gemeente Landerd 2011
- Algemene verkoopvoorwaarden van de gemeente Landerd voor de verkoop van percelen industrieterrein (2011)
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015)

Programma 4: Onderwijs

- Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting gemeente Landerd (2016)
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Landerd (2014)
- Notitie invoering Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie; gemeente Landerd (2012)
- Notitie verbetering kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie, gemeente Landerd (2015)

Programma 5: Sport, cultuur, recreatie en natuur

- (Deel) Subsidieverordeningen en subsidiebesluiten
- Landschapsbeleidsplan 2019-2023
- MaashorstManifest evaluatie en vooruitblik (met Uitvoeringsprogramma 2015-2019) (2014)
- Structuurvisie BIO (2009)
- Bomenverordening gemeente Landerd
- Bomenbeheerplan (2007)
- Natuurwaardenkaart (2014)
- Lijst en kaart waardevolle en monumentale bomen (2012)
- Gebouwenbeheerplan (2014)

Programma 6: Sociaal domein

- Participatiewet met bijbehorende verordeningen
- Minimabeleid
- Beleidsplan Jeugdhulp gemeente Landerd 2015 – 2018
- Transitiearrangement Jeugdzorg 2015
- Implementatieplan Jeugdzorg Noordoost Brabant
- Verordening Jeugdhulp gemeente Landerd 2015
- Transformatieopgaven Jeugdhulp
- Beleidsplan transitie Awbz/Wmo
- Verordening WMO 2018
- Visie Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ)
- Beleidsplan Participatiewet
- Notitie en Verordeningen Participatiewet
- Algemene subsidieverordening, deelverordeningen en subsidiebesluiten
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015)

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

- Beleidsplan transitie AWBZ deel 1 en 2
- Wet Publieke Gezondheid (WPG)
- Wet op de Lijkbezorging
- Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP) Landerd (2017)

Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- Reconstructieplan Peel en Maas (2012, bevat alleen nog integrale zonering)
- Structuurvisie BIO (2009)
- Volkshuisvesting (2010)
- Woonvisie 2019 – 2023 Wonen in Krachtige Kernen (2019)
- Nota grondbeleid gemeente Landerd (2019)
- Grondprijzennota 2020
- Verordening starterslening Landerd 2017 (2017)
- Handhavingsbeleid fysieke leefomgeving Landerd 2015-2018
- Plan van aanpak handhaving recreatieterreinen 2012
- Beleidsnota Huisvesting Arbeidsmigranten 2010
- Integraal asbestprotocol Landerd 2013
- Plan van aanpak wild crossen 2015
- Toezichtstrategie Brandveiligheid 2016
- Preventie- en handhavingsplan Alcohol Landerd 2014
- Toezichtprotocol omgevingsvergunningen bouw gemeente Landerd 2012
- Handhavingsuitvoeringsprogramma 2018
- Verordening VTH 2016
- Beleidsnota Zorgvuldige veehouderij
- Notities Duurzame locaties veehouderij en Kwaliteitsverbetering (2013)
- Besluit integrale afweging woningbouw (2013)
- Woningmarkt- en woonwensenonderzoek (2013)
- Beleid in verband met de woningbouwopgave (intrekken harde capaciteit, 2013)
- Structuurvisie Landerd (2014)
- Monumentenverordening (2010)
- Subsidieverordening gemeentelijke monumenten (2010)
- Richtlijnen woningtoewijzing gemeente Landerd (2009)
- Algemene verkoopvoorwaarden van de gemeente Landerd voor de verkoop van bouwkvavels voor woningen (2011)

- Geurgebiedsvisie, geurverordening (2014) en geurverordeningskaart (2014)
- Welstandsnota 2017
- Erfgoedverordening
- Hooibergenbeleid
- Mantelzorgbeleid
- Intrekingsbeleid
- Kruimelgevallenbeleid
- Bouwverordening 2017
- Bouwbeleidsplan 2012
- Convenant duurzaam bouwen
- Nota archeologie 2012
- Kwaliteitsplan Peel 2013
- Antennebeleid van de gemeente Landerd 2010
- Beheersverordening buitengebied burgerwoningen
- Beleidsregels intrekken omgevingsvergunning voor de activiteit bouw
- Beleidsregels toepassing zelfstandige projectprocedure (19, lid 1 WRO)
- Brandbeveiligingsverordening 2013
- Flitsvergunning
- Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade gemeente Landerd 2008
- Verordening naamgeving en nummering (adressen) gemeente Landerd 2018
- Standplaatsenbeleid
- Horecabeleid
- Speelautomatenbeleid
- Marktverordening
- Nadere regels bij Marktverordening 2008
- Nadere regels voor het plaatsen van reclameborden / sandwichborden / driehoeksborden
- Verordening speelautomatenhallen
- Verordening winkeltijden

Programma 9: Bestuur en ondersteuning

- Visiedocument Landerd in Beweging 2017
- Sterkte-/zwakteanalyse 2013
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015)
- Coalitieakkoord Krachtige kernen in de Maashorst (2018)
- Financiële verordening (2018) en besluit Regeling Budgethouders (2012)
- Informatiebeveiligingsbeleid (2019-2021)
- Notitie waardering en afschrijving vaste activa (2017)
- Treasurystatuut (2015)
- Nota Lokale heffingen (2016)
- Notitie Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2015)
- Notitie reserves en voorzieningen (2018)
- Archiefverordening (2018)
- Notitie kostendekkendheid leges (2018)
- Privacy beleid gemeente Landerd (2018)

Vaststelling van de programmabegroting 2021

Agendapunt: Programmabegroting 2021

De raad van de gemeente Landerd;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Landerd d.d. 22 september 2020;

B E S L U I T:

1. De programmabegroting voor het dienstjaar 2021 vast te stellen.
2. De investeringskredieten voor 2021 beschikbaar te stellen zoals deze zijn opgenomen in de jaarschijf 2021 van bijlage 4, “investerings periode 2020 – 2024”, voor zover deze niet al eerder via aparte kredietbesluiten beschikbaar zijn gesteld.
3. Het tekort voor 2021 ad € 927.311 te dekken uit de behoedzaamheidsreserve.
4. De OZB voor het jaar 2021 te verhogen met 4%, voor 2022 en 2023 met 2,5% en voor 2024 met 0%.
5. Het Verbreed Gemeentelijk Rioolbeheerplan (VGRP) 2016-2020 te verlengen tot en met 2023;
6. Het Meerjarenplan onderhoud gebouwen 2017-2020 te verlengen tot en met 2023;

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Landerd
van 5 november 2020.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

E.E. Weijenberg

M.C. Bakermans